

Тиждень

український www.ut.net.ua

КОЛИШНІЙ РАДНИК
ПУТІНА СТАВИТЬ
ДІАГНОЗ.
СТОР. 14

№ 46 (55) 14 – 20 ЛИСТОПАДА 2008 р.

Тиждень згадує свої перемоги та поразки. Стор. 38

НАМ РІК

**БАЛАМУТ
ІЗ НІКАРАГУА**

Обвинувачувач імперіалізму
стає диктатором. Стор. 36

**ШУКАЄМО
ПРАЦЬОВИТИХ**

Політика фахівців зі
Стор. 50

**ДО ВЕНЕЦІЇ
ПО ДІАГНОЗ**

Що таке справжня
архітектура. Стор. 56

Передплатіть журнал

Тиждень

український www.ut.net.ua

та візьміть участь у розіграші

10-ти сертифікатів на суму 3 000 грн від «ЦЕНТРАЛЬНОГО БУДИНКУ МЕБЛІВ» та 10-ти швейцарських годинників від ПЕРШОГО УКРАЇНСЬКОГО ГОДИННИКОВОГО ЗАВОДУ «КИЇВСЬКА РУСЬ»

*ЦЕНТРАЛЬНИЙ БУДИНОК МЕБЛІВ: м. Київ, бул. Дружби Народів, 23; телефон: (044) 2000067

**Перший український годинниковий завод «КИЇВСЬКА РУСЬ»
Гуртовий продаж:
За інформацією з продажу в регіонах України та за кордоном звертайтеся за тел.: 538-14-15, 592-75-26, 592-75-29, 592-97-28, 592-97-29.
Роздрібний продаж: м. Київ: ТЦ «Метроград», магазин «Золотий Остан» (м. Майдан Незалежності);
Магазин «Перлина», м. Київ, вул. Хрещатик, 2

ПРИЗИ НАДАНІ

центральный БУДИНОК МЕБЛІВ

КИЇВСЬКА РУСЬ
ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ГОДИННИКОВИЙ ЗАВОД
member of EDELWEISS GROUP

УМОВИ АКЦІЇ: Передплатіть журнал «Український ТИЖДЕНЬ» на 2009 рік не менше, ніж на 6 місяців та надішліть до 26 грудня 2008 року оригінал передплатного абонементу на журнал «Український тиждень» та купон, в якому зазначено приз, який Ви хотіли б виграти, за адресою: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 2а, редакція журналу «Український тиждень».
ВВАЖАЄТЬСЯ: До участі в акції приймаються оригінали передплатних абонементів з чітким відбитком касового апарату або квитанції про оплату, де розбірливо, бажано друкованими літерами, мають бути зазначені: телефон, адреса, ПІБ. Результати розіграшу будуть надруковані в тижневик «Український ТИЖДЕНЬ» в першому номері за 2009 рік, а також розміщено на сайті www.ut.net.ua

Оформити передплату ви можете:

1. У редакції:

- заповніть квитанцію у відділенні будь-якого банку (отримувач: ТОВ «Український тиждень» р/р 26007026823721 в Печерському відділенні КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК» МФО 322012 Код ЄДРПОУ 35392656 За передплату на журнал «Український тиждень»);
- розбірливо зазначте адресу доставки та контактний телефон;
- оплатіть її у найближчому відділенні банку;
- відправте копію сплаченого банку замовлення (квитанцію про оплату) та купон із обраним призом:
* факсом: (044) 503-37-41 (40);
* поштою: ТОВ «Український тиждень» вул. Васильківська 2а, м. Київ, 03040

Вартість редакційної передплати журналу «Український тиждень»:

1 місяць – 14 грн;
3 місяці – 42 грн;
6 місяців – 84 грн;
12 місяців – 168 грн.

2. У будь-якому відділенні зв'язку «Укрпошта». Передплатний індекс – 99319:

3. У передплатних агенціях:

м. Київ: ЗАТ «Передплатна агенція «КСС», Агентство передплати та доставки «Бліц – Преса», ТОВ Передплатна агенція «Статус», АТЗТ «САММІТ», ТОВ «ПресЦентр»; ТОВ «Фірма Періодика», ТОВ «ВПА», Агенція передплати «Меркурій»;
Інші міста: ДП «САММІТ-Крим» (м. Сімферополь), Філія ДП «САММІТ-Крим» (м. Ялта), «САММІТ-Харків», «САММІТ-Кременчук», ДП «САММІТ-Дніпропетровськ», ТОВ «ПресЦентр» (м. Запоріжжя), ТОВ Агенція передплати «Меркурій» (м. Кременчук), ТОВ фірма «Меркурій» (м. Дніпропетровськ, м. Новомосковськ, м. Павлоград), ТОВ «Донбасс-Інформ» (м. Донецьк) ТОВ «Медіа-Прінт» (м. Черкаси) ПП «Медіа-Новости» (м. Полтава), ТОВ НВП «Ідея» (м. Донецьк)

За детальною інформацією звертайтеся за тел. (044) 503-37-41 (40) Менеджер з передплати Кашук Тетяна kta@ut.net.ua

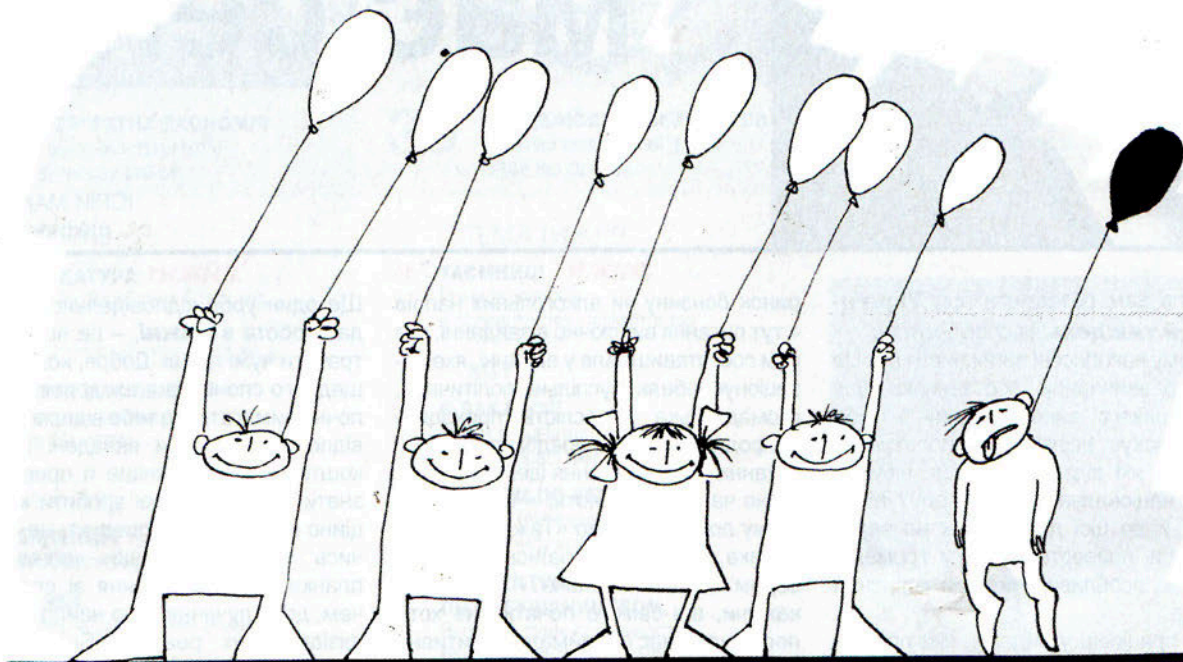
УВАГА: грошовий еквівалент призу не виглачується та не компенсується. Під поняттям отримання призу мається на увазі можливість придбати приз за 1 гривню.

ГОДИННИК
СЕРТИФІКАТ

Песиміст – це добре поінформований оптиміст, кажуть досвідчені люди. Інші, не менш розумні, стверджують, що негативна налаштованість

цього потрібна децимія чорного гумору, тим краще. Малюнок Валентина Стоянова

сама собою природним чином стричиняє погубу проблем, так би мовити, «з

повтря». На честь власного дня народження пропонує влаштувати організовані опір ентропії, безладу та безнадії. Якщо для

Тижень

Засновник ЕСЕМ Медіа ГмбХ
Видавець ТОВ «Український Тижень»
Шеф-редактор Юрій Макаров
Головний редактор Роман Кульчинський
Заступники головного редактора
 Павло Солодько, Наталя Васютин
Редактори Анатолій Бондаренко,
 Дмитро Губенко, Роман Кабачий,
 Ігор Кручик, Андрій Лаврик,
 Катерина Липа, Сергій Лук'яничук,
 Вікторія Поліненко
Спеціальний кореспондент
 Марія Старожицька
Журналісти Анна Бабінець, Богдан Буткевич,
 Василь Васютин, Сергій Гузь,
 Ірина Загородня, Антон Зікора, Вероніка Кіфчак,
 Олександра Киричук, Наталя Петринська,
 Олена Чекач, Валентина Кузик
Літературний редактор Олександр Григор'єв
Контент-редактор сайту Таня Овчар

Виконавчий директор Роман Чигрин
Фінансовий директор Андрій Решетник
Відповідальний секретар Віталій Столига
Дизайнери Ганна Єрмакова,
 Тимофій Молодчиков, Сергій Сторчак
Художники Андрій Єрмоленко, Павло Ніц
Більд-редакція Анатолій Белов,
 Олександр Черменюк
Фотографи Андрій Ломакін, Євген Котенко
Кольорокоректор Олена Шовкоглас
Коректори Марина Петрова, Світлана Стовпова
Відділ реклами Олена Карпенко
Відділ ПРОМО та PR Наталя Сал'ян
Відділ розповсюдження Наталя Астаф'єва
Відділ маркетингу Ганна Кашейда

Свідоцтво про державну реєстрацію
 КВ №13005-1889Р від 13.08.2007 р.
 Друк ЗД «Бліц-ПРИНТ»,
 Київ, вул. Довженка, 3
 № зам. 59534
Наклад 30 700
Адреса для листування
 03040, Київ,
 вул. Васильківська, 2 а
Телефон (044) 503 3740
 Виходить щоп'ятницю
 Розповсюджується
 в роздрібній торгівлі
 та за передплатою
Ціна договірна
 Передплатний індекс 99319

Життя має сенс!

ЮРІЙ МАКАРОВ
шеф-редактор

Я хотів вам розповісти про **Український тиждень** як спосіб життя.

Нашому часописові виповнився рік. Це було б звичайною обставиною «для внутрішнього використання» – хіба нам бракує всіляких корпоративних ювілеїв, які відзначають так, ніби це подія національного масштабу? Можливо, й до цієї дати також не варто було би привертати увагу громади, якби не особливий, вельми корисний досвід.

Коли працюєш у виданні, яке претендує на віддзеркалення життя всієї країни, мимоволі починаєш так само відчувати особисту відповідальність за цю країну. Мусиш визначати важливе й не плутати його з випадковим. Маєш відповідальніше обирати суб'єктів власної симпатії й так само без надмірного захвату добирати цілі для обстрілу. Доводиться регулювати ступінь узагальнення будь-якого факту, не занурюватися в технологічні подробиці чи то політичного розкладу (хто з ким проти кого, й хто згори), чи то економічної ситуації (індекси, відсотки, дєривативи), чи то культурної акції (самоназви творчих напрямків, немов геральдичні знаки шляхетності). Мусиш мобілізувати всі резерви гумору та самоіронії, щоби навіть підсвідомо не зазіхати на роль фахового розумника, мудреця, гуру. Й у жодному разі не дозволяти собі такої спокусливої й такої комфортної зневіри!

Коротше кажучи, працювати в **Тижні** – означає ставати громадянином. Це в принципі стосується будь-якої журналістської роботи. Громадський темперамент можна реалізувати й у «глянці», так само як і в галузевому виданні про

ринку бензину чи алкогольних напоїв – тут питання виключно в завданні, яке сам собі ставиш. Але у виданні, яке позиціонує себе як «суспільно-політичне», громадянська дорослість приходить природніше, що передбачає, не в останню чергу, питання ідентифікації. Мене часто запитують: «Чому на вашому логотипі слово «Тиждень» таке велике, а слово «український» таке сором'язливо-маленьке?» Відверто кажучи, від самого початку не хотілося, щоби нас сприймали позитивно виключно завдяки декларованій українськості – це не надто амбітне завдання. Значно цікавіше бути собою, але залучати до кола прихильників навіть тих, хто читає журнал усупереч мові, якою послуговується в побуті. Вельми показова прикра невдача нашого колишнього конкурента, який видавець закрив, бо з'ясував для себе, ніби ринок українськомовної преси «неперспективний». Насправді ж немає сенсу робити якість видання окремо для українськомовної, окремо для російськомовної аудиторії. Аудиторія в нас одна, як і країна одна, просто частина її є латентно українськомовною (за винятком насправді дуже нечисленної купки професійних українофобів). Статистика свідчить, що в Харкові нас купують не менше, ніж у Львові. Ідентифікація – це не лише мова, тим більше не вишиванка (яка, виявляється, може бути цілком світською й парадною формою одягу), а відчуття спільної долі, спільних цінностей, спільного проекту життя. Мови можна навчитися, світовідчуття – цілком проблематично.

Ще один урок відповідальності, який дає робота в **Тижні**, – це вміння витрачати чужі гроші. Добре, коли маєш щедрого спонсора – аж доки він не почне вимагати від тебе відпрацювати відповідним чином вкладені в тебе кошти. Значно чесніше й приємніше знати, що ти в змозі зробити комерційно привабливий продукт, не вдаючись при цьому до «пониження планки», до загравання зі споживачем, до залучення його найпростіших фізіологічних реакцій. Балансувати між зарозумністю й приступністю не так складно, якщо ти поважаєш свого читача.

Ну й, нарешті, робити **Тижні** – означає потроху позбуватися гордині. Будь-який журналіст потенційно схильний до зіркової хвороби. Але якщо ти не готовий координувати свої рухи з зусиллями тих, хто перебуває з тобою в одному човні, вся справа приречена на швидке й безславне забуття. Є професії, що прирікають на самотнє існування. Ювелір мусить працювати наодинці, але вже хірург потребує узгоджених дій команди. В журналі ти без команди ніхто, буквально ніхто, і якщо попереднє життя тебе цього не навчило, то випуск лише одного числа швиденько покаже, чого ти вартий сам. Це стосується будь-якого працівника – від кореспондента чи менеджера з розповсюдження до шеф-редактора.

Тобто, виявляється, можна не тільки безкоштовно, а й навіть за платню отримувати всі ці уроки й водночас щоденне, щохвилинне шалене задоволення. Хіба воно того не варте?

КОЛАЖ ПЛАВОНІЦ

22 РОЗТРАТНА ЕКОНОМІЯ
Чинovníки планують
ВИТРАЧАТИ БІЛЬШЕ

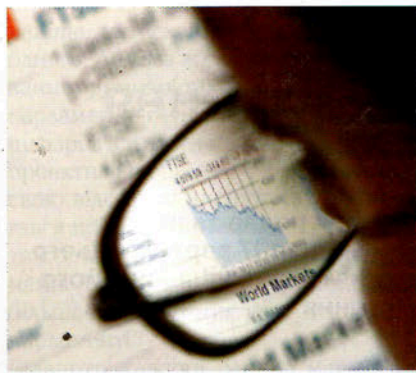
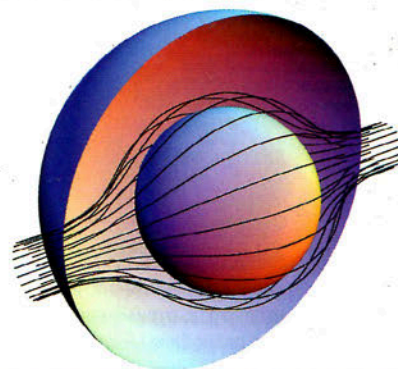

ФОТО REUTERS

30 ЗМОДЕЛЮВАТИ БЕЗУМСТВО
Світилам економічної думки
НЕМАЄ ЩО СКАЗАТИ

68 СТАТИ НЕПОМІТНИМ
Наукова інструкція

ОБРАЗ

1 КАРИКАТУРА ТИЖНЯ.
Малюнок Валентина Стоянова

ОСОБИСТА ДУМКА

2 ЖИТТЯ МАЄ СЕНС!
Авторська колонка
Юрія Макарова

НА ЧАСІ

4 ТЕНДЕНЦІЯ ТИЖНЯ.
День здійснення бажань

9 ОЦІНКА.
Вперед, із зав'язаними очима

10 ДУМКИ ПРО ТИЖДЕНЬ.
Відгуки про нас

12 СУБ'ЕКТИВ. Вже пора

ВПРИТУА

14 РЕЦЕПТИ ДОКТОРА ІЛЛАРІОНОВА.
Радник Путіна
про причини світової кризи

20 МАНІЛОВЩИНА ВІД ЯЦЕНЮКА.
«Тимчасова взаємодія»
НЕ ЗАДІЯЛА

22 ЗАТЯГНУВШИ ПОЯСИ.
Чинovníки заявляють про економію,
АЛЕ ПЛАНУЮТЬ ВИТРАЧАТИ БІЛЬШЕ

24 КРИЗА ПЛАТЕЖІВ.
Що це таке?

26 ЗАТ «ЛУГАНСЬКОНТРАБАНДА».
Прозори краєвиди
українсько-російського кордону

30 РІЗНЯ БЕНЗОПИЛКОЮ.
Інтелектуали світу
про кризу

34 МІСЦЕ ПІД ПАЛЬМОЮ.
Якщо житло в Києві надто дороге,
ПРИДБАЙТЕ ХАТИНКУ ЗА КОРДОНОМ

36 УБИТИ ДРАКОНА.
Даніель Ортега:
ЧАС БОРОТИСЯ
З САМИМ СОБОЮ

ТЕМА ТИЖНЯ

38 ТАСМНИЦІ ТИЖНЯ.
Річниця журналу
В ОСОБИСТОСТЯХ І ВІДВЕРТОСТЯХ

МИ

50 Є ВАКАНСІЇ!
Ринок працевлаштування
часів кризової паніки

55 РЕКВІСМ ПО РЕМАРКУ.
Дмитро Крапивенко фіксує
початок часу вічних цінностей

56 АРХІТЕКТУРА ПОЗА БУДІВНИЦТВОМ.
Веселі та сумні особливості
Венеційської архітектурної біснале

НАВІГАТОР

60 БІЛЕ ВІЧНЕ МІСТО.
Білгород на узбережжі
Дністровського лиману

66 ГОСТРИМО ЛИЖІ!
Час збирати інвентар
для зимового відпочинку

68 ДІРКА-НЕВИДИМКА.
Стати непомітним:
наукова інструкція

70 УКРАЇНЕЦЬ: ВЕРСІЯ ГОЛЛІВУДА.
Як західний кінематограф
уявляє українців

73 СЛІД У СОРТИРІ.
Авторська колонка
Володимира Войтенка

74 ВЕЛИЧ БУДЕННОГО.
Художник Олександр Гнилицький
вважає живопис білявкою

76 ВІДГУКИ.
Вистави, фільми, виставки,
книжки, музичні записи

78 АНОНСИ.
Коротко
про культурні події

НАШ ТИЖДЕНЬ

80 Кілька слів від журналістів ТИЖНЯ

ФОТО СЕРГІЯ ПОПІЛКОВ

60 МІЖ МОРЕМ І ФОРТЕЦЕЮ
Вічне місто Білгород

КОЛАЖ АНДРІЙ ЄРМОЛЕНКО

П'ЯТЬ ОБЛИЧ

**ЄВГЕНІЙ
КАРТАШОВ**
потурбувався
про школярів

Мер Запоріжжя порекомендував учителям обмежити на уроках фізвихавання навантаження для школярів до отримання нових нормативів, що розробляє Міносвіти.

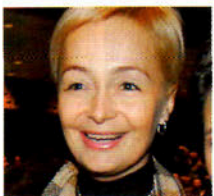
**ВОЛОДИМИР
ВОЄВОДИН**
втрапив у кримінал

Генпрокуратура порушила кримінальну справу за фактом перевищення своїх повноважень і фальшування службових документів главою Державного комітету з земельних ресурсів. Нібито Воєводін є людиною Богдана Губського (БЮТ), якого звинуватили в земельних махінаціях та підробці державних актів.

**ОЛЕКСАНДР
ФЕЛЬДМАН**
створює медіа-холдінг

Нардеп від БЮТ створює власний медіа-холдінг. Харківське видання «Время» почало випускати регіональні продукти в 9 південно-східних областях. Експерти медіаринку позв'язують таку активність нардепа з підготовкою до президентської виборчої кампанії.

АННА БЕЗУЛИК
зникла з телеефіру

ТРК «1+1» закрила програму «100% Україна». Канал не запропонував телеведучій Анні Безулик на заміну іншого проєкту. Подейкують, що скоро звільнять також Аллу Мазур і Людмилу Добровольську, мовляв, «1+1» хоче змінити «обличчя».

ВІКТОР ЮЩЕНКО
тепер має своє шатро

Лідер Лівії Муаммар Каддафі подарував президентові України своє шатро. Цей подарунок означає, що Каддафі повністю задоволений результатами переговорів і пропонує Ющенкові руку дружби. «Зараз вирішується питання про те, де зберігати намет», — сказала Ірина Ваннікова, речник президента.

День здійснення бажань

Яценюк подав заяву про звільнення 17 вересня. Цього тижня ВР задовільнила його бажання

Взагалі-то, вже екс-спікер Арсеній Яценюк має всі шанси виграти суд у парламентарів, які його відправили у відставку. Бо зробили це записно. Згідно з Трудовим кодексом, заява працівника про звільнення з поважної причини (розпад коаліції є цілком поважною причиною) має бути задовільнена протягом двох тижнів. Регламентний комітет же тримав на роботі людину, яка бажала піти зі своєї посади, майже два місяці.

Згадаймо 17 вересня, коли пан Яценюк, оголосивши про розпад коаліції у складі НУ-НС та БЮТ, заявив про власну відставку. Тоді він сказав зворушливі слова: «Я приходив виключно під демократичними цінностями та ідеалами. У владу треба приходити гідно й іти з неї також гідно. Саме тому я оголошую про свою відставку».

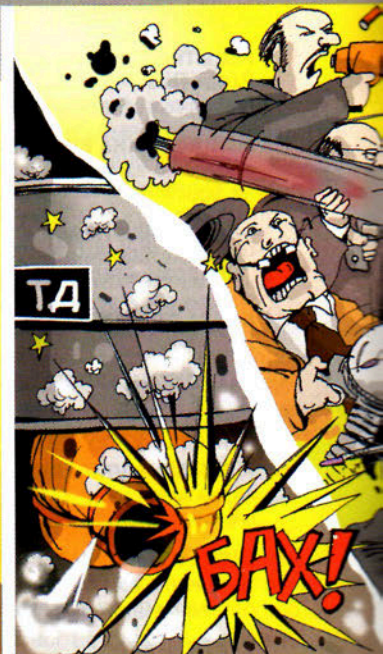

Минулої середи, коли Верховна Рада 233-ма голосами (фракції ПР, КПУ, Блок Литвина, 10 «нашоукраїнців» та 1 «бютівець») таки звільнила Арсенія Яценюка, спікер був менш пафосним. «Мене пішли, щоб я повернувся», — ображено сказав він. Також пан Яценюк розмірковував про «людей, задіяних у цій схемі», зраду та прірву, до якої прямує українська влада. Тепер він взявся за створення власної політсили.

ХРОНИКИ ТЕОДОРА ДРАЙВЕРА КРИЗА ЛІКВІДНОСТІ

СПРАВЕДЛИВИЙ РОЗПОДІЛ ТРАНШУ МВФ

ПІДСТУПНИЙ ЗВУК ГЛУШНИКА

НА ЧАСІ

раніше, натискають на кнопки один одного. До того ж саме під час головування «демократа» Яценюка на сайті парламенту перестали вивішуватися підозрілі з точки зору лобізму законопроекти. Процедуру голосування за свою відставку Яценюк також намагався провести красиво, за регламентом: з кабінками, урнами та бюлетенями. Тільки після 18-ї години, коли більшості депутатів уже не було в парламенті.

Відверто кажучи, ми не маємо нічого проти Арсенія Яценюка: він навіть змусив депутатів приходити на «роботу в комітетах» — хто не відмітиться о 10.00, той не отримує за цей день зарплати. Він далеко не найгірший серед українських політиків. Його ініціативи як голови ВР часто були правильними та потрібними в складній справі зміцнення демократії. Тільки от із реалізацією виходило якось не завжди.

Отже, тепер він там, куди хотів потрапити — у відставці. «Бійся своїх бажань, вони можуть здійснитися», — каже народна мудрість. Саме власних бажань (принаймні, артикульованих) варто боятися, а не голову Секретаріату президента Василя Балугу, «регіоналів» або якихось фантомних зрадників.

Анна Бабінець

За рік роботи головним у Верховній Раді Арсеній Петрович намагався закріпити за собою славу демократа нового покоління, який скрізь дотримується букви закону. Він майже запровадив сенсорні клавіші — щоб кожен депутат голосував лише за себе. Це ж прописано в Конституції! Коли ж поіменне голосування стало потенційною загрозою для розпаду коаліції та, як наслідок, відставки Яценюка, тема красиво «зам'ялася» — депутати, як і

П'ЯТЬ ПОДІЙ

КІНОФЕСТ. З 7 по 16 листопада у Варшаві, Кракові та Гдині покажуть стрічки найкращих українських режисерів.

ПРОТИ ТАРИФІВ. «Беркут» розіграв недоволених підвищенням тарифів на проїзд, які протестували біля столичної мерії.

ЛІМІТ НА ВОДУ. В Івано-Франківську черес і шматкий тиск газу в теплоізоляції гарячу воду подаватимуть лише у вихідні.

ДІТИ НА ВИВІЗ. Вдалося запобігти спробі вивезення у США 12-річної дівчинки, яку незаконно вдовочерили.

ЄВРО-2012. У Львові таки розпочалося будівництво нового стадіону для проведення Євро-2012.

ДЕБАТИ ЗАГОСТРИЛИСЬ

«ТАЛОННА ЕКОНОМІКА

Юлія Тимошенко голові СБУ
Валентину Наливайченку своїх
здавати не збирається

Тимошенко вказали на «поганих овець»

Служба безпеки України оприлюднила оперативні
напрацювання стосовно депутатів від БЮТ

Депутати Верховної Ради безпосередньо причетні до організації контрабандних потоків територією України, вважають у СБУ. Заступник голови Служби безпеки Тиберій Дурдинець зокрема повідомив, що його підлеглі припинили діяльність угруповання контрабандистів «Берега», яку буцімто курирує депутат-б'ютівець Олег Радковський. «Тільки-но ми порушили кримінальну справу, як до нас дійшло звернення народного депутата Олега Радковського, в якому він звинуватив нас у тому, що ми виконуємо замовлення конкурентів, наші дії носять замовний характер», — заявив заступник голови СБУ на позачерговому засіданні Міжвідомчої робочої групи з питань протидії корупції. Раніше шеф пана Дурдинця, в.о. голови СБУ Валентин Наливайченко згадував також про ОЗУ «Добряки». Дивним чином назва угруповання збігається з прізвищем депутата з фракції БЮТ Євгена Добряка. Попри те, що на згаданому засіданні пролунали імена представ-

ників інших політичних сил (зокрема, у корупції підозрюють «регіонала» Дмитра Святаша та комуніста Ігоря Калетника), акцент робився саме на соратниках Юлії Тимошенко. Наприклад, Міністерству праці і соціалітики, очолюваному б'ютівкою Людмилою Денисовою, закинули махінації під час закупівлі інвалідних візків, її однопартійцю депутату Михайлу Волинцю — «дахування» приватних інтересів. У блоці Юлії Тимошенко на такі закиди реагують україно-вразливо. «Наливайченко й Дурдинець є негідниками вищої категорії», — заявляє пан Волинець.

Джерела **Тижня** стверджують, що депутати-б'ютівці справді фігурують у кримінальних справах і оперативних напрацюваннях СБУ. І давно. Оприлюднюючи цю інформацію зараз, спецслужба, швидше за все, діяла саме з політичних міркувань. При чому сумнівно, що справа «контрабандистів-корупціонерів» дійде до суду.

Нафтоблеф

«Приват» погрожує
зупинити два НПЗ,
які й так не працюють

Ігор Коломойський, власник нафтопереробних заводів «Галичина» й «Нафтохімік Прикарпаття», має намір їх зупинити, якщо уряд не виконає його вимог. Перша — дозволити цим підприємствам і надалі випускати дизпаливе, яке не відповідає держстандартам. Друге — пустити на заводи азербайджанську нафту через трубопровід «Одеса-Броди». Насправді вимоги Коломойського — блеф. Згадані вище НПЗ мають низьку глибину переробки нафти — менше 50%. Їх давно пора зупинити на модернізацію. Справжня мета — вибити продовження дозволу на виробництво низькоякісного дизпалива.

Метра не буде

30% столичних
метробудівців відправили
в неоплачувану відпустку

Київський бюджет заборговував «Київметробуду» зарплату в розмірі 200 млн грн за період із серпня по жовтень. За словами Володимира Петренка, гендиректора «Київметробуду», близько 1000 людей відправили в неоплачувану відпустку. Зараз шукають гроші на продовження будівництва трьох станцій метро, які мали відкрити до кінця року. «Головне, щоб гроші надійшли від замовника — КП «Київський метрополітен», — сказав Петренко. — У КМДА обіцяють, що гроші з'являться найближчим часом за рахунок продажу землі чи з інших джерел».

НАТХНЕННЯ

Кризова мода

Уряд заборонив постачання в Україну ношеного одягу з-за кордону. Причина — лише за останні півроку на кожного жителя було ввезено по два кілограми секонд-хенду. Дешевий імпорт становить серйозну конкуренцію вітчизняній легкій промисловості, яка перебуває на межі розвалу. Відтак вживаний одяг на ринках подорожчає, і, можливо, громадяни почнуть активніше купувати українське.

*Допомоги не просимо,
Уряд сам надає —
Ми чуже не доносимо,
Ми знайдемо своє!
І одягнемо знову
Що було «на село» —
В кризі — не до обнови,
Аби тепло було!*

Рима Щотижнева

«Надра» замість газу

Фірташ отримав контроль над банком

Компанія Group DF бізнесмена Дмитра Фірташа офіційно підтвердила факт придбання контрольного пакета банку «Надра». За даними НБУ, станом на 1 жовтня він займає сьоме місце за обсягом активів. Що, однак, не врятувало «Надра» від кризи: він став другим після «Промінвестбанку» кандидатом на продаж. Захоплення банку споживчим кредитуванням обернулося масштабним дефіцитом коштів. Наданого Нацбанком кредиту на 1,5 млрд грн виявилось недостатньо, а ще до того — подейкують, що на прохання «дати ще» держава відповіла порадою шукати нового співвласника. Цим рятівником «Надр» став Фірташ, основний бізнес якого наразі потребує «перезавантаження». Сумнозвісні газотрейдери «РосУкрЕнерго» та «Укргаз-Енерго» фактично викинуті з ринку України, а енерготрейдер Emfesz втратив контракти на експорт електроенергії. Придбання задешево (подейку-

ють про \$60–80 млн — копійчану суму, як для такої обладки) потужного банку «Надра» надає Group DF можливість знайти додаткову точку опори у фінансовій сфері в той час, коли уряд Тимошенко не полишає спроб вибити ґрунт із-під ніг енергетичних активів Фірташа.

ФОТО: PHIL LIMAN

Фоновий звук

Системи відображення інформації

- комутація та наладка роботи обладнання в приміщеннях площею від 100 до 100 000 м²
- гарантійна, сервісна та технічна підтримки
- розробка та впровадження нестандартних інноваційних рішень

Послуги "під ключ" - від розрахунків до запуску в експлуатацію

на фото: спроби виступити: ТД «ПрессКом» (С. Шабан, В. Деліан, А. Шірок, Д. Сарватик, А. Осадець, С. Шірок)

ПрессКом® TECHNOLOGY

тел./факс: (044) 585-97-27
www.presscom.ua

20 жертв «Нерпи»

Росія прощається з загиблими внаслідок аварії на підводному човні

Атомний підводний човен «Нерпа», на якому 8 листопада сталася аварія, проходив заводські випробування в Японському морі. В результаті трагедії загинули 20 і постраждала 21 людина. Всього на час аварії на човні перебували 208 осіб, із них лише 81 — військовослужбовець. За попередньою офіційною версією, на «Нерпі» відбулося несанкціоноване ввімкнення автоматизованої системи пожежогасіння, внаслідок чого до відсіку, в якому перебували люди, почав надходити отруйний газ. Атомний підводний човен «Нерпа» мав бути переданий Тихоокеанським флотом РФ в оренду Індії ще в серпні 2007 року. Термін передачі човна двічі переносили через те, що сторони не могли узгодити суму контракту. Росія наполягала на збільшенні суми угоди з \$650 млн до \$785 млн, однак Індія не прийняла ці умови, погодившись при цьому на відтермінування. Інцидент із «Нерпою» — найсерйозніший із часу загибелі багатопільового підводного крейсера «Курськ», жертвами якого у 2000 році стали 118 людей.

Операція «Аталанта»

Європейська ескадра йде на сомалійських піратів

Уже в грудні Європейський Союз уперше в своїй історії планує розпочати військово-морську операцію. Її метою буде боротьба з піратами та гарантування безпеки судноплавства біля берегів Сомалі. В операції під назвою «Аталанта» візьмуть участь 10 країн. Керуватимуть ескадрою з семи кораблів, яка базуватиметься в Джибуті, британці. Європейські моряки матимуть повноваження застосовувати силу, затримувати підозрюваних і відправляти їх у треті країни.

З 22 серпня у регіоні вже діє ескадра багатонаціональної коаліції STF-150, до якої належать Данія, Німеччина, Франція, Нідерланди, Пакистан, Канада, США та Велика Британія. Свої окремі антипіратські операції проводять військові кораблі Росії та Малайзії. Тим часом 10 листопада в Аденській затоці сомалійські пірати захопили чергове судно — норвезький хімічний танкер Stolt Strength із філіп-

пінським екіпажем на борту. У заручниках усе ще залишається й команда українського судна «Фаїна» з вантажем танків Т-72 та іншої зброї.

Порятунок потопельників

Мальдивцям потрібна нова батьківщина

Президент Мальдивів Могамед Нашід знає, як урятувати співвітчизників від наслідків глобального потепління. За даними ООН, в цьому сторіччі рівень океану може піднятися на 60 см, тоді як острови архіпелагу в середньому вивисуються над рівнем моря лише на метр. Тому Нашід запропонував створити спецфонд для купівлі землі, куди мальдивці переселяться, коли їхня батьківщина затоне.

Новачкам тут не місце

Європейський Союз розморожує переговори з Росією не зважаючи на протести Литви та Польщі

Між Європейським Союзом і Росією поновлюються переговори, які були припинені через російське вторгнення до Грузії, щодо нового договору про стратегічне партнерство. Країни старої Європи проігнорували заяви Литви та Польщі, в яких указувалося, що Росія до сих пір не вивела своїх «миротворців» із Ахалгорського району та верхньої частини Кодорської западини Грузії. Ніколя Саркозі, президент Франції, яка зараз головує в ЄС, жорстко відреагував на впертість «новачків»: «Сам Париж визнав – Москва виконала умови плану «Медведева-Саркозі». Як може Вільнюс стверджувати зворотнє?!» ЄС фактично зрадив одному зі своїх основних принципів – загальноєвропейські рішення мають прийматися одностайно. Й це напередодні грудневого саміту НАТО, на якому, за прогнозами, мали розглядати приєднання Грузії до Плану дій щодо членства в НАТО.

Прикметно, що напередодні відновлення перемовин між ЄС і Росією в європейських мас-медіа активізувалася інформаційна кампанія, покликана скинути відповідальність за російсько-грузинський конфлікт на Тбілісі. Зокрема, в останні дні жовтня ВВС транслювало репортаж із Південної Осетії, в якому стверджувалося, що грузинські військові навмисно атакували цивільних.

ОЦІНКА

Вперед, із зав'язаними очима

Напередодні саміту НАТО відбувається руйнування структур національної безпеки

Фінансова криза вимагає швидких і точних рухів з боку кожної держави, що хоче втриматися на світовій арені й забезпечити спокій для своїх громадян. У час, коли про кризу не говорить лише ледачий, а питання безпеки остаточно переходять із абстрактно-теоретичної у реальну площину, коли безробіття погрожує накрити країну, а зовні маємо північного сусіда, який обіцяє покарати нас за рух у бік НАТО та ЄС, за позицію щодо Грузії й за безліч інших провин – саме в цей час президент та його Секретаріат роблять черговий крок до руйнації сектору безпеки. Виправдовуючись заощадженням видатків на утримання власної адміністрації, остаточно знищуються відомі в Україні та за її межами науково-аналітичні центри, що забезпечують діяльність президента і Ради національної безпеки й оборони України. Замість того, щоб зміцнювати «мозкові центри», активно залучати інтелектуалів до вирішення проблем в умовах кризи, як в інших державах, у нас усе роблять навпаки. Так, спеціальним указом президента передбачено ледь не вполовину скоротити чисельність співробітників Національного інституту стратегічних досліджень (НІСД), а Національний інститут проблем міжнародної безпеки (НІПМБ) взагалі підлягає ліквідації. А те, що Україна внаслідок подібних урізань у сфері безпеки рухатиметься в міжнародному турбулентному середовищі всліпу, недалекоглядних проводирів не турбує.

Чому ініціатори указу можуть майже безкарно це робити? Річ у тім, що діяльність таких установ, як НІСД та НІПМБ має свою специфіку. Їх науково-експертна продукція добре відома фахівцям і водночас надмірно не афішується. Принаймні у політичних ток-шоу співробітники інститутів участі не беруть – у цілковитій згоді з характером праці й міжнародною практикою діяльності аналітичних «мозкових центрів». Цей момент здатний зіграти з названими установами злий жарт – широка громадськість навряд чи стане на захист науковців, адже з часів радянщини в Україні існує стійка недовіра до інте-

СЕРГІЙ ДАНИЛОВ
заступник директора Центру
близькосхідних досліджень

лектуалів. Про це свідчить зловтішна інтонація, з якою інформацію про «найрадикальніше скорочення» радників, що «витрачають» народні гроші, поширюють українські ЗМІ, орієнтуючись на текст, озвучений від імені прес-служби президента Віктором Балоюю.

Послаблення НІСД і ліквідація НІПМБ – це не лише руйнація безпекової науки, разом із системою підготовки кадрів, періодичним виданням «Стратегічна панорама» і ще безліччю речей, на створення яких потрібні не роки, а десятиріччя. Головне, що такі дії завдають удару національній безпеці України. Так, унаслідок ліквідації НІПМБ – установи, в якій крім політологів працюють економісти, філософи, історики, лінгвісти, військові – РНБО позбавляється аналітичного супроводу в таких галузях, як євроатлантична та європейська інтеграція, глобальна та регіональна безпека тощо. І це саме тоді, коли до саміту НАТО в грудні, на якому розглядатимуть питання ПДЧ, практично не залишається часу. Можливо, хтось у Секретаріаті насправді готовий на все, щоб Україна назавжди залишилася у сфері впливу Росії?

Звичайно, є й інше пояснення – банальне, але в душі часу. Хтось дуже хоче отримати будівлю інституту, розташовану в одному з центральних районів Києва. Земля та квадратні метри в центрі коштують дорого. За них ініціаторам указу не шкода заплатити безпекою держави.

Думки про Тиждень

Дехто нас любить, дехто ненавидить

Понад дві тисячі згадок про **Український тиждень** можна знайти в пошуку в блогах на «Яндексі». Може, хтось і не повірить, але майже всі ті згадки журналісти нашої редакції перечитали. Було цікаво спостерігати як Ви, наші читачі, дискутуєте з приводу наших статей, критикуєте нас і, подекуди, навіть лаєте міцним слівцем. Ми публікуємо найпоказовіші думки про **Тиждень**.

ania-babych
17.11.2007

Купила собі новий журнал «Український тиждень». Сподобався. Вирішила собі час від часу його купувати. Дещо схожий на «Кореспондент», але там крім політики та економіки також приділена увага і культурі, а в цьому номері, що я взяла — великий шматок і соціальної сфері. Таке от. Непоганий журнал і ціна хороша — 4,5 грн.

Газета «2000»
23 – 29 ноября 2007 г.

Слабость всезнания против силы знания

...На отечественном рынке прессы — новое издание: еженедельный журнал «Український тиждень» («УТ», или просто Тиждень, как его именует редакционно-авторский коллектив), редактируемый известным телеведущим, интеллектуалом и эстетом Юрием Макаровым. Заявка на почти свободную нишу очевидна: имея тот же формат (как внешний, так и тематико-стилистический), что и ставшие уже привычными «Кореспондент», «Фокус» или «Профиль», «УТ» ориентирован прежде всего на украиноязычную аудиторию, где его конкурентом может быть разве что «Главред» (о котором отдельно и в другой раз).

От свежего продукта заведомо ждешь и нового вкуса или хотя бы привкуса с послевкусием. Увы, в данном случае ни того, ни другого, ни третьего. Не мудрствуя лукаво редакция пошла давно проторенным путем — немного новостей недели, немного политики с экономикой, немного культуры и спорта. А над всем этим — «Тема тижня». Такой вывод напрашивается после знакомства с двумя последними номерами «УТ» — 2-м от 09.11.2007 и 3-м от 16.11.2007 (журнал выходит по пятницам).

journals.ru
17.12.2007

Россия озобочена русофобскими настроениями в Украине

В России глубоко обеспокоены усилением открыто националистических, анти-российских и русофобских настроений и проявлений на Украине. С таким заявлением, как передает корреспондент РИА

«Новый Регион», выступил сегодня российский МИД.

Как отмечается в заявлении, «речь фактически идет о попытках использования сложных периодов нашей совместной истории для получения сиюминутных политических выгод в угоду сомнительным идеологическим установкам».

А в это время: Журнал Тиждень «нашел» в Крыму «крупную российскую шпионскую сеть», а татарский Меджлис призывает убрать из Севастополя «ржавые посудины» ЧФ... естественно при помощи США.

r_s_z
27.01.2008

Відкрив для себе журнал «Український тиждень». 100% можна читати.

zoreslav_ua
11.02.2008

Щодо Тижня. Як на мене, послідовні спроби створити український (не україномовний) журнал вже скоро дадуть результат. Тиждень на сьогодні — найближчий. Він піднімає теми, які цікаві безпосередньо мешканцю України. Але ще не всі, шкода-шкода.

indrih
4.03.2008

На мій погляд, журнал ангажований. Судячи з матеріалів — він підіграє НС-НУ або, можливо, створений «під нову» президентську партію. Об'єктивним назвати його аж ніяк не можемо, нажалі.

Сайт «Фраза»
27.04.08

Антироссийский гадюшник

Владимир Буйнов

У національно-озобоченого быдла появился новый рупор. Называется — журнал «Тыждень». Возглавляет этот антироссийский гадюшник некто Юрий Макаров.

Судите сами. Купил свежий номер журнала. Открываю страницу 2, читаю: «Ужасающая последовательность империи»... Далее: «Захватив Крым, российская власть...». Страница 40. «Агентура. Ru». «Украина в сетях иностранных спецслужб...». «Целью

всего комплекса этих спецопераций является превращение Украины в государство-сателлит, российский доминион».

Ну и наконец, апофеоз — страница 54. «Холодная война за Крым».

<...>

Как по мне — тех кто издает такие журнальчики надо брать за ж.пу и привлекать к ответственности. За разжигание межэтнической и межнациональной розни.

akahellsmith
27.06.2008

Український Тиждень — імхо, найкращий журнал серед всіх публіцистичних видань цього профілю.

НА ЧАСІ

Андрій Рушчак (blog.rushchak.com)**15.08.2008**

Люблю п'ятницю — кінець робочого тижня, початок вихідних. Проте останні кілька місяців до традиційних приємностей додалася ще одна — в п'ятницю виходить свіжий номер журналу «Український тиждень». Зранку, перед тим як сісти в маршрутку, купляю його, і 40 хв. дороги минає як ніколи швидко.

geometridae**26.08.2008**

Щодо Українського Тижня - проблем вистає, проте я давно вже не бачила у жодного видання настільки кльових і промовистих обкладинок (згадайте бодай шедевральну Love me Tender. Хлопці розвиваються і вони молодці.

yamatov**8.09.2008****Про мовне питання**

Якось непомітно для себе звик [по роботі] читати «Український тиждень». Сьогодні спантеличив колежанку питанням: «А хіба він не російською написаний?»

joanerges**26.09.2008**

Я рідко коментую нашу пресу, але хотів би відзначити низку матеріалів «УТ». Отже, «Орудував прикладом» — я зага-

лом скептично-негативно ставлюся до А. Стреляного, але ця замітка — чудова ілюстрація щодо феномену українських націонал-комуністів 1920-х. «Сповідь розвідника» — розповідь аноніма з Тих_Кому_Слід про їхні внутрішні трабл, є окремі цікаві моменти, хоча деякі з суджень аж надто пафосні, відверто-спрямовані (хоча й цілком в дусі редакційної політики УТ). З кількох матеріалів щодо Мазепи та його доби відзначу лише «Збройні прибічники» — ілюстрації зовнішнього вигляду вояків того часу. Якщо журнал дотримає слова й публікуватиме аналогічне й надалі, то буде хоч якась користь від наших ЗМІ ;)

koshatosha**26.09.2008**

УТ — Єдине суспільно-політичне видання, яке я читаю :-))

skorkin_k**26.09.2008**

«Український тиждень» вернув мне веру в украинскую журналистику.

jaroslav_hulan**10.10.2008**

Днями культурну програму в Ужгороді влаштував журнал «Український Тиждень». І доволі таки не погано вийшло — глядацький зал глядачі переповнили майже вщерть. Глядачам же продемонстрували

фільми молодих, звісно ж — українських режисерів, котрі уже встигли взяти участь у міжнародних кінофестивалях. І окремі з показаних фільмів таки були супер. Інші — так собі.

Але радує інше — у нас ще є люди, які дбають про сучасну українську культуру. І є журнал, зміст якого свідчить про справжню українську журналістику.

manni2**15.10.2008**

Журнал «Український Тиждень» следовало бы называть «Русофобский Тиждень».

Во-первых, было бы по-честному.

Во-вторых, оригинально.

pashtet31**15.10.2008****Українська тижнева русофобія**

Один френд написав: Журнал «Український Тиждень» следовало бы называть «Русофобський Тиждень».

Частково погодись можна. Проте частково. Спрощуючи та ускладнюючи одночасно. Як на мене треба накинути декілька тверджень. Український культурний проект не може ґрунтуватися на ставленні до іншого проекту. Як щодо негативного так і щодо позитивного ставлень. Український культурний проект має ґрунтуватися на певних внутрішньоукраїнських ідеях. У свою чергу ідеї мають носити змістовний характер. Мати мету та реалістичні способи її досягнення. Тобто внутрішнє сенсове наповнення має бути конструктивним. Український культурний проект не існує. Існують культурні проекти всередині України. В будь-якому культурному проекті буде присутнім зовнішній ворог. Як й певна частина деструктивного загалом. Вся штука в кількісній та якісній пропорції деструктивного/конструктивного. Те, що ми могли б прийняти, як український культурний проект одим з представників якого є УТ — лише формується. Відповідно, велика спокуса зашкалювати із деструктивом. Бо то є просто, легко та комерційно вигідно. Населення завжди з легкістю сприймає легкі пояснення складних явищ.

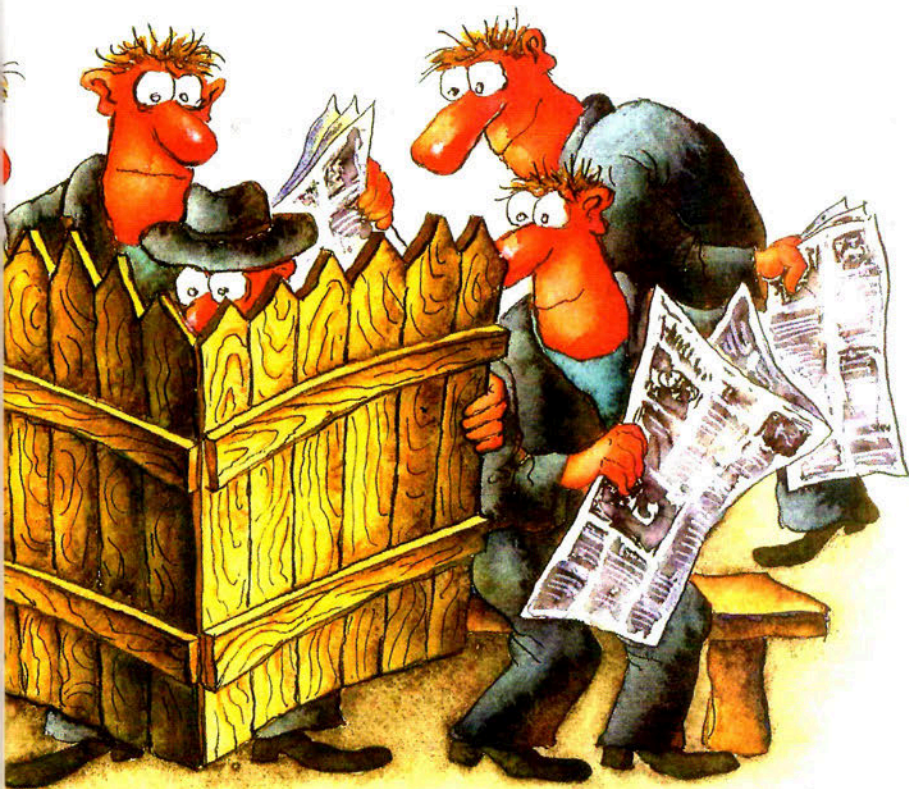
Елена (коментар з ut.net.ua)**07.11.2008**

Як мені подобається цей журнал! І хочеться дуже багато сказати. Знаходячись у Німеччині, не можу повірити, що в нас з'явився дуже критичний та аналітичний журнал, і хотілось би, щоб як можна більше людей України, на заході і сході мали можливості кожен тиждень його купити та прочитати. Але я впевнена, що вони мають її, цю можливість.

Ерущв (коментар з ut.net.ua)**08.11.2008**

З виду газета цікава, проте дорога і вульгарна.

Орфографія та пунктуація
гописувачів зберігається

ПЕРША СКРИПКА

Мій журнал

Останнім часом мені бракувало журналу, який би я міг назвати «своїм». І тільки з появою **Тижня**, котрий я читаю від першої до останньої сторінки, я знайшов розраховане саме на мене джерело. Тому й передплачую це видання. Сучасний інформаційний простір — і політичний, і культурний — нібито насичений, та якщо не знаходиш журнал, який безпосередньо стосується тебе, звертається до тебе, відчуваєш себе маргіналом. **Тиждень**, принаймні для мене, цю прогалину ліквідував. Він не гламурний, не попсовий, не вульгарний — натомість інформативний, аналітичний, філософський, науковий. Не знаю, наскільки це зачіпає широкі маси, за якими ганяються інші ЗМІ, але особисто я своє видання відкрив. Тепер усі інші стали для мене периферійними. Й це не компліменти, це правда. Стовідсоткове влучання. **Тиждень** вгамує мій інформаційний голод.

Олег Скрипка

Свої зауваги та коментарі до статей Ви можете залишати в блозі **Тижня** — ut-magazine.livejournal.com та на нашому сайті www.ut.net.ua

РОМАН КАБАЧІЙ
заступник редактора відділу історії і науки

Вже пора

Купив у Польщі журнал «Czas najwyższy» — українською перекладається як «Вже пора», — з підназвою «Консервативно-ліберальний тижневик». Оце була б зачіпка для партійних систем у Британії і США — пощо дотримуватись однієї лінії, коли можна одразу двох? Чим є взагалі сьогодні лібералізм та консерватизм? Чому я вважаю, що журнал **Український тижень** є ліберальним, а чимало читачів переконані, що в нашій редакції сидять закоренілі націоналюги? Чому для одних Барак Обама є лібералом, а для того ж таки польського тижневика — ледве не комунякою? Чому ліберальним поглядом мусить називатися визнання неіснуючого народу в Закарпатті, провідники якого живуть на неоімперські подачки?

Після десятиріч «єдиноправильного» підходу, коли й слово «інтелігент» вважалось образою, різниці між «лібералом» та «консерватором» не було. А що тепер? Чи розкажуть лідери, на яких позиціях вони стоять? Що означає для президента «традиція»? Що для прем'єра

«справедливість», — видача в обіг нібито частини боргів Ощадбанку, після чого інфляція сказала «дякую»? Що для головної опозиційної партії «родной язык» — мова регіонального суржикю, мова чужої держави?

У поляків не краще: умовно ліберальною вважається партія Дональда Туска Громадянська платформа, а умовно консервативною Право і справедливість братів Качинських. Причому в президентських перегонах Качинським вдалося надати слову «ліберал» такого звучання, немовби це означало «той, хто розвалить нашу любу вітчизну». Туск вибори програв, хоча величезний вплив мали ліберальні ЗМІ та антикатолицька інтелігенція.

І ми, й сусіди з заходу, орієнтуємось на доброго «Туско-Тимошенко-Качинсько-Ющенко», живемо в полоні комуністичних переконань, що «партія доведе». Але вже пора поцікавитися, на яких платформах тримається діяльність наших політиків, і чи існують ті платформи взагалі.

Редакційна рада: Анатолій Бондаренко, Кирило Галушко,
Роман Кульчинський, Юрій Макаров, Лідія Смола, Олексій Сокирко,
Роман Цуприк

АДРЕСА «ТИЖНЯ»

Листи надсилайте за адресою: 03040, Київ, вул. Васильківська, 2а
Телефонуйте: (044) 503-3740; факсуйте: (044) 503-3740
E-mail: office@ut.net.ua

Редакція залишає за собою право на літредагування надісланих матеріалів без узгодження з автором. Рукописи не повертаються й не рецензуються.

Сергій Оксаніч, президент КУА «КІНТО»: «Панічні настрої нікому не на користь...»

Український фондовий ринок, як і інші фондові ринки світу, перебуває зараз у стані «вільного падіння». Проте, чим це загрожує молодій українській системі інститутів спільного інвестування, ми запитали в Сергія Оксаніча, президента однієї з найавторитетніших вітчизняних компаній з управління активами в Україні – КУА «КІНТО»

– Сергію Михайловичу, ми з Вами протягом поточного року неодноразово зустрічались. І при кожній зустрічі Ви говорили, що вкладникам інвестиційних фондів немає про що хвилюватись. Але, як ми бачимо, ситуація щодня погіршується. Так коли вже треба починати бити тривогу?

– Бити тривогу треба під час пожежі. Тоді це виглядає цілком раціонально. А от ринку панічні настрої зовсім не на користь. Ще менше користі отримують від роздмухування нікому непотрібних пристрастей ті учасники ринку, які самі впадають у ступор і стають ретрансляторами паніки в «ефір». Кому, як не їм, знати, що зростання й падіння фондового ринку це – діалектичне єдине, етапи одного процесу, які логічно приходять на зміну одне одному. Минулий рік увійшов в історію вітчизняного ринку яскравим безпрецедентним злетом, а нині ми стали свідками серйозного падіння, причини якого, головним чином, ховаються у світових економічних процесах. Та згодом цей період знову змінить висхідний тренд, причому економічна історія свідчить, що чим більша глибина та довгота падіння, тим крутіша (вища) наступна хвиля зростання. Впевненості додає і те, що переважна більшість українських підприємств і досі недооцінені, й рано чи пізно за них почнуть пропонувати справедливу реальну ціну. А це означає лише одне: акції найкращих підприємств дорожчатимуть і стануть тим локомотивом, який зрушить і потягне за собою увесь вітчизняний фондовий ринок. Піддавшись мінорним настроям, учасники інвестиційних фондів просто забувають про це. Гостро реагуючи на падіння індексів, можна хіба полоскотати свої нерви й додати емоцій до свого життя, а от простої прагматики в такій поведінці бракує. Тим часом, професійні управлінці, які не можуть дозволити собі такої розкоші, як емоційний серфінг, користуючись нагодою, що надала їм криза, спокійно докуповують перспективні акції за надзвичайно низькими цінами, аби заробити на їх зростанні в майбутньому.

– Звичайно, це видається дуже логічним: купити акції подешевше, а продати дорожче. Але, можливо, є сенс починати їх скуповувати, коли існує хоча б найменша тенденція в бік подорожчання?

– З цим важко не погодитись. Модель ідеальна: купив актив на дні ринку, продав – у піковій точці. Та проблема полягає в тому, що точно спрогнозувати момент, коли ринок впаде на дно або, навпаки, розвернеться, досить складно, можна сказати – неможливо. Принаймні, з живих це ще нікому не вдавалося. Відмінність професійної роботи від аматорства й полягає в тому, що професіонал працює в межах тренду, тенденції. І найрозумніше, що може зробити інвестор, це довіритися професіоналам. Урешті-решт, він сам зробив колись цей крок – віддав свої гроші під управління спеціалізованої компанії, то чи правильно в стані паніки раптово «виймати» гроші з фонду, ламаючи не лише свої плани, а й нашу стратегію, що розроблялася з урахуванням і його коштів. Та насправді найбільшу владу между послугу інвестор робить не нам, а собі, бо сьогодні він отримає набагато менше грошей, ніж було ним вкладено, й на порядок менше, ніж він міг би отримати, дочекавшись наступного періоду піднесення. Доходить до курйозів: минулої п'ятниці один полохливий інвестор, не витримавши емоційного градусу, продав акції одного з наших фондів. У понеділок зранку чоловік уже телефонував продавцям: дружина зіпсувала всі вихідні, не розуміє, як я міг так вчинити, то чи можна розірвати договір. Виявилось, що ні, й наразі інвестор розмірковує – чи відкуповувати назад акції, адже ціна на купівлю дорожча. Або такий, серйозніший приклад: цієї весни розпочав роботу наш новий закритий фонд «Синергія-7». Враховуючи, що розміщення акцій фонду припало на період падіння ринку, «Синергія-7» має всі шанси, аби стати одним із найбільш доходних закритих фондів за всю історію компанії «КІНТО», бо насправді кризи – не таке вже й

часте явище, і наступна, швидше за все, трапиться нескоро, а з нею – і низькі ціни на єдиний у світі актив, що переграє інфляцію у тривалому часі – акції. Потрібні лише гроші й розуміння інвесторами унікальності ситуації.

– Все, що Ви зараз розповіли, має стосунок до інвестфондів. Але щодо недержавних пенсійних фондів, там, наскільки відомо, варіанти стратегії для КУА обмежені певними законодавчими вимогами. Тож виходить, що доходність деяких із них на цьому етапі навіть не дотягує до показників інфляції...

– Можу Вас запевнити, що доходність НПФ, який за своїм призначенням є наддовгостроковим інвестором, у коротких проміжках часу, тим більше, часу, що припав на кризу, ні на що серйозне не вказує. Все, про що ми говорили раніше, ще більше стосується НПФ. Керівники НПФ також здобули нагоду покращити якість своїх портфелів за рахунок купівлі найперспективніших цінних паперів на неправдоподібно низьких цінових рівнях. Будь-який вкладник розуміє, що пенсійні кошти – це цільові кошти, вони мають своє особливе призначення, їх треба перераховувати постійно, даючи управлінцям можливість реалізувати свою стратегію, а собі – накопичити на пристойне майбутнє. Крім того, подивімося, які можуть бути альтернативи. Тримати гроші вдома й таким чином збирати на пенсію? В цій ситуації гроші просто лежать, вони не приносять ніякого доходу, за ними не стоїть ніякий матеріальний актив, і тому їх «з'їдає» інфляція. Самотужки вкладати кошти в нерухомість, депозити, коштовні метали? Так це ж саме те, що робить КУА в інвестиційному та недержавному пенсійному фондах. Єдине, пересічний українець навряд чи зможе так само професійно розподілити свої кошти по різних фінансових інструментах, як це зроблять експерти, які багато років працюють у цій галузі.

Рецепти доктора Ілларіонова

СПІЛКУВАВСЯ Сергій Лук'ячук

**Колишній радник
Путіна розповів
Тижню про джерела
та складові частини
світової фінансово-
економічної кризи**

У світі знайдеться не так уже й багато настільки послідовних прихильників ліберальної економічної моделі та не менш палких противників впливу держави на бізнес, яким є російський економіст Андрій Ілларіонов. А якщо взяти до уваги, що він із принципових міркувань

**В Україні інвестори реагували на кризу
політичної системи. Що достатньою мірою
пов'язано з позицією Росії стосовно
української влади**

відмовився від престижної посади економічного радника президента Росії Владіміра Путіна, то, швидше за все, інших таких людей у світі просто немає.

Про інтерв'ю зі старшим науковим співробітником інституту Катона (США) доктором Андреем Ілларіоновим ми домовлялися кілька місяців. Нарешті з Вашингтона надійшов електронний лист: телефонуйте о четвертій по обіді. Довідники, зокрема й «світовий годинник» у комп'ютері, пояснили, що в цей час у Києві 11-та вечора. Як виявилось, ми помилилися на годину — підвів перехід України на зимовий час. Утім, розмова таки відбулася. Й показала, що доктор Ілларіонов дуже добре знає про те, який час

показують стрілки «економічних годинників» як Заходу, так і пострадянських країн.

НАФТА – ДЕТОНАТОР КРИЗИ

У. Т.: У своєму інтерв'ю 22 квітня – тобто порівняно нещодавно – ви говорили, що фінансова криза в США, судячи з усього, закінчується. Зараз очевидно – криза не лише не закінчилася – вона розвивається з подвійною активністю.

– Ставлячи запитання, ви сказали «порівняно недавно» й водночас звернули увагу на те, що це було в квітні. Шість місяців для фінансів – досить багато.

Я не випадково зробив це зауваження. Адже, судячи з усього, ситуація розвивалася таким чином. Фінансова криза, а точніше, криза іпотечного кредитування в США почалася в серпні 2007 року й досягла своєї нижньої точки в лю-

тому 2008-го. Після чого в березні – червні вона стала менш відчутною й у липні майже припинилася. Якби тенденція збереглася, в серпні й вересні стало би зрозуміло, що іпотечна криза в США припинилася. Проте, як ви звернули увагу, сталося інакше.

У. Т.: Чому?

– За тими даними, які ми зараз маємо, зміна, швидше за все, відбулася в червні – серпні. Що ж сталося в цей час, що переламало ситуацію, яка йшла на краще? Коли ми подивимося на всі головні події фінансового ринку Америки, включно з банкрутством Fannie Mae, Freddie Mac, Lehman Brothers, заходи з під-

тримки AIG тощо, – це вересень і жовтень 2008 року. В серпні на фінансовому ринку США була цілком спокійна погода. Якщо ж дивитися не на фінансові, а на економічні індикатори, то саме вони почали «ламати» в серпні, а деякі ще в липні.

У. Т.: Що ж сталося?

– Маю з цього приводу гіпотезу. Не можу зараз сказати, що вона має підтвердження на 100%. Та в липні бачимо надзвичайно важливу подію. А саме – зростання ціни на нафту до максимального рівня, \$145 чи \$147 за барель, залежно від виду нафти. Взимку й навесні цього року стало помітно, що ціни на нафту, які спочатку, здавалося б, не надто помітно позначалися на економіці США, почали впливати на ситуацію. Було видно, наскільки скорочується автомобільний рух, перевезення між містами, авіакомпанії запровадили додаткові платежі тощо.

Моя гіпотеза полягає в тому, що вже не фінансову, а економічну кризу в США спровокували ціни на нафту, які встановили абсолютний рекорд. Можливо, злам почав позначатися ще раніше: в травні – червні, бо саме з кінця травня основні фондові індекси в США й усьому світі йдуть донизу, тим самим відбиваючи песимістичні очікування інвесторів.

У. Т.: Тобто ціни на нафту стали каталізатором кризи?

– Події розвивалися таким чином. Високі ціни на нафту призвели до суттєвого сповільнення, а можливо й зупинки, економічного росту низки галузей. І у США, і в Європі. Нафтовий шок поглибився в липні. В серпні до цього додався ще один удар – я висловлю припущення, що ним могла бути російсько-грузинська війна. Навіть не стільки вона, як зроблені після її завершення кроки з одностороннього визнання Росією Південної Осетії й Абхазії. Й по- ▶

«Світова економічна криза
почалася через дорогу
нафту і війну у Грузії»

«Зараз прибічники держрегулювання до своїх помилкових поглядів додали ще й помилкові дії»

ФОТО: АР

тім — надзвичайно войовнича риторика, розгорнута російським керівництвом. Банкіри інтерпретували її як сигнал суттєвого погіршення міжнародного становища. В таких умовах інвестори намагаються залишити як конкретні країни, які опиняються в умовах чинного або потенційного воєнного конфлікту, так і регіон, де ці країни розташовані. І ми бачимо, що падіння фондових індексів Росії виявилось максимальним серед усіх країн світу, за винятком лише однієї — України.

У. Т.: Ну, в нас своєрідний фондовий ринок, він віртуальний...

— Хай яким він був, у тому питанні, про яке я кажу, це має значення. В Україні інвестори реагували найперше на розвал коаліції й потенційну відставку уряду — я би сказав, на кризу політичної системи. Що достатньою мірою пов'язано з позицією Росії стосовно україн-

ської влади. Але цікаво, що подібні зниження індексу сталися й у інших країнах нашого регіону. Зокрема, в Казахстані. Складається враження, що на інвесторів уплинули не стільки економічні, скільки геополітичні показники. Ось уже поєднання цих двох чинників — сповільнення економічного й виробничого зростання, викликане високими цінами на нафту, плюс побоювання повернутися до «холодної війни» — спровокувало відтік коштів із низки американських банків, які виявилися не спроможні виконувати свої прямі зобов'язання. Що і спричинило фінансову кризу в вересні 2008 року. Зовні вона виглядала як продовження минулорічної іпотечної кризи, але, по суті, це вже була нова криза.

У. Т.: Тобто ви вважаєте, що теперішня друга хвиля кризи має не ті причини, які мала перша?

— Тут потрібен, звичайно, більш акуратний аналіз. Та поки складається враження, що ця друга хвиля має називатися другою, чи окремою кризою, оскільки перша криза була розірвана тривалим — майже піврічним — періодом стабільності.

У. Т.: Хотілося б уточнити з приводу нафти. Ви сказали, світ став використовувати менше нафти. Проте була версія, що економіки, які розвиваються, в першу чергу, Китай, потребують її усе більше. Це хибна версія?

— Знаєте, була версія, яку активно поширювали весь останній рік — про те, що криза в США призведе до кризи в Китаї. Ми тоді висловили сумнів. І минулі 9-10 місяців підтверджують нашу точку зору. Адже Китай почав уповільнювати свій економічний розвиток не після того, як пригальмували США, а до

того. Іншими словами — це не Штати спричинили кризу в Китаї, а Піднебесна уповільненням свого зростання — не знаю, вплинула на США чи ні, але, принаймні, падіння темпів у Китаї проявилось раніше, ніж в Америці.

СОЦІАЛІСТИЧНИЙ КАПІТАЛІЗМ

У. Т.: Якось раптово прибічники вільного ринку погодилися на націоналізацію банків. Як це пояснити — поверненням соціалізму в економічні відносини?

— Найперше хочу сказати, що це були не прибічники ліберальної економіки — ті, хто так говорили й, тим більше, так діяли. Це були якраз прихильники державного регулювання, які просто чекали свого часу. Сколиставшись кризою, спровокованою тим же державним втручанням, вони оголосили, що причиною є вільний ринок.

У. Т.: Тож, фігурально висловлюючись, прибічники держрегулювання «вийшли з окопів»?

— Я би сказав — вони ніколи особливо в окопі не сиділи, просто чекали зручного приводу, аби взяти реванш. Зараз до своїх помилкових поглядів вони додали ще й помилкові дії. Наслідки достатньо прогнозовані — замість невеликого спаду є всі шанси перевести ці відносно короткострокові фінансово-економічні проблеми в тривалу депресію.

У. Т.: Це питання надзвичайно актуальне для України. В нас нещодавно ухвалили антикризовий закон, який дозволяє державі брати під свій контроль системотворчі банки. При цьому ініціатори стверджують, що іншого виходу, крім адміністративного втручання, нема.

— Вас обдурюють. Якщо подібне відбувається в Європі й Штатах, із цього зовсім не випливає, що це треба повторювати Україні. Є країни які виходять із ситуації з допомогою все більшої лібералізації економіки й усунення державного регулювання.

У. Т.: Наприклад?

— Грузія. Те, що я бачив в останні кілька тижнів у Грузії — прямо протилежна ситуація. Й на війну, й на економічну кризу грузинська влада відповідає: і що ж ви думаєте, ми маємо тепер посилювати держрегулю-

вання й збільшувати податки? Навіщо нам знищувати свою власну економіку? Ні, ми відповімо на це ще інтенсивнішою лібералізацією.

У. Т.: Тут можна було б заперечити, що масштаби держав не співмірні.

— Не можна заперечити. Кожна країна має свої масштаби. Масштаби ісландської економіки менші, ніж грузинської — і це їм не допомогло. А масштаби економіки України більші, ніж Грузії, а масштаби китайської набагато більші, ніж і України, й Росії. Проте китайська влада таких дурниць не робить. І економіка зростає там на 9% щороку. Що суттєво перевищує показники будь-якої протекціоністської моделі на Заході.

У. Т.: Чи можна в такому випадку назвати теперішню економічну політику США розумною?

— Звичайно, ні. Весь «план Полсона» з вливанням \$700 млрд., звичайно, є гігантською помилкою, яка вилється економічної системі США в суттєве падіння темпів зростання й початок рецесії — вона триватиме набагато довше, ніж якби цього всього не робили.

У. Т.: Проте Алан Грінспен нещодавно визнав перед Конгресом, що все пішло не так, як очікували...

— Він помилився. Помилився тепер, роблячи відповідні заяви. Коли Грінспен керував Федеральним резервом США (аналог Центробанку — *рег.*), його дії теж призвели до низки помилок. Проте вони певним чином були зумовлені не його власною злою волею — навпаки, в нього була «добра воля» вивести американську економіку з кризи.

У. Т.: Ви маєте на увазі кризу інтернет-компаній, так званих «доткомів»?

— Там багато різних криз було, адже Грінспен фактично 19 років перебував на посаді. Та річ у тім, що кожен спад ділової активності викликав бажання подолати це з допомогою подальшого економічного зростання. За рахунок зниження відсоткової ставки, збільшення грошової пропозиції й нарощування грошової експансії. Але платою за подібну поведінку мало стати нагромадження такої кількості дисбалансів, які рано чи пізно повинні були

ДОСЬЄ

Ілларіонов Андрей Ніколаєвіч

1983 — закінчив економічний факультет Ленінградського державного університету

1983—1990 рр. — аспірант, асистент та викладач кафедри міжнародних економічних відносин ЛДУ.

1990—1992 рр. — старший науковий співробітник та завідувач сектором лабораторії регіональних економічних проблем Ленінградського фінансово-економічного інституту. Проїшов стажування в Бірмінгемському університеті (Велика Британія).

1993—1994 рр. — керівник групи аналізу та планування при голові уряду РФ Вікторіві Чорномірдіні.

Подав у відставку через незгоду з фінансово-економічною політикою влади (зокрема, грошовою реформою) і був звільнений з формулюванням «за порушення трудової дисципліни».

1994—2000 рр. — директор Інституту економічного аналізу, який, зокрема, передбачив фінансову кризу в Росії 1998 р.

2000 р. — Запрошений президентом Росії Владіміром Путіним на посаду радника з економіки.

2000 — 2005 рр. — представник президента РФ по зв'язках із лідерами країн «Великої сімки».

Грудень 2005 р. — подав у відставку з поста радника Путіна, мотивувавши це несприйняттям антиринкового курсу влади РФ та незгодою взяти участь у «газовій війні» проти України.

З жовтня 2006 р. — старший науковий співробітник Центру глобальної свободи та процвітання Інституту Катона (Вашингтон, США).

вибухнути. Тож якщо когось і звинувачувати, то не особисто Грінспена, а саму систему центральних банків, влаштовану таким чином, що вона створює незабезпечені гроші, які є основою циклів у сучасних економіках.

У. Т.: На виборах президента США кандидати вели полеміку з приводу методики виходу з кризи. Хто, на вашу думку, міг би впоратися з цим ефективніше?

— Перше — з того, що говорили кандидати, нічого особливо обна- ▶

дійшового не чути. Друге — добре відомо, що дії обраного президента ніколи не збігаються з тим, що ця людина казала, коли йшла до цієї посади.

СТАБФОНД — ОЛІГАРХАМ

У. Т.: А що буде відбуватися в Росії? Адже країна, яка на початку року заявляла про свій статус «тихої гавані» для бізнесу, схоже, виявилася вразливішою від усіх інших.

— Тут вплинули кілька чинників. Перший — геополітичний, про нього ми вже говорили. Другий — накопичення протягом останніх років величезного корпоративного боргу особами, наближеними до російської влади. З подальшою спробою за рахунок державних коштів врятувати цих прогорілих ділків.

У. Т.: Кажуть, що на цьому тлі відбудеться падіння одних російських олігархів і підвищення інших — із новим перерозподілом власності.

— Із нинішніх олігархів, я думаю, ніхто не піде в небуття. А ось із «старих олігархів» дехто може якщо не піти зі сцени, то суттєво постраждати.

У. Т.: А хто це може бути?

— Не хочу називати прізвищ, та про них зараз уверх час говорити. І видно, що «Внешеконбанк», «Газпром» чи «Роснефти» видають кошти, а РУСАЛу — ні. Хоч усім розповідали, що господар РУСАЛу — така близька до влади людина. Може, й близька, проте не одна з них.

У. Т.: Наскільки ефективною виявилась ідея стабілізаційного фонду Росії, який мав захистити її від усіляких бід? Як сама ідея, так і її реалізація?

— Ідея була правильна. Але стабфонд спочатку був знищений стараннями панів Гайдара й Кудріна — рік тому, шляхом його поділу. А зараз його добувають, роздаючи кошти вже з новоутворених фондів діячам, наближеним до влади РФ. Це зовсім інша мета, яку ніколи не передбачали для стабфонду. Просто крадіяство таке.

У. Т.: Коли Росія завдяки високим цінам на вуглеводні «підводилася з колін», її найближчі сусіди відчували підвищений пресинг — ніби їх цим коліном і давили. Як буде зараз? Адже агресивна риторика, з одного

боку залишилася, а з іншого — градус цієї агресії, схоже, знизився.

— В цьому випадку ви й ваші колеги — цікавіший індикатор, адже саме ви й фіксуєте ці зміни...

У. Т.: Принаймні, вже нема розмов про газ по \$500 за 1000 кубометрів, як це було за ціни на нафту в \$147.

— А що тепер обіцяють?

У. Т.: Чутки ходять різні, та ориєнтовно в межах \$250.

— Ось бачите, ви вже можете завдячувати цій кризі, котра відкоригувала ціну на газ.

У. Т.: Років зо три тому \$60 за барель здавалися чудовою ціною, а \$70 — взагалі мрією. Зараз, коли нафта коштує ті ж \$60, нафтовиробники хапаються за голову й кажуть — катастрофа. Якщо \$147 за барель загнали економіку в ступор, то що буде за \$60?

Не зрозуміло, чому Україна й Білорусь мають платити за російський газ різні ціни

— Усе залежить від того, про яку економіку ми говоримо — експортерів чи імпортерів. Майже 130 років середньорічна ціна на нафту трималася на рівні \$17-20 за барель (в порівняних цінах — *Per.*). Звичайно, вона коливалася в той чи інший бік, за останні 30 років найбільше. Проте загалом ціна була такою. \$60 за барель — це триразове відхилення «вгору». Тому за будь-якого варіанту не можна сказати, що це низька ціна.

ТРИ ЗАСОБИ ДЛЯ УКРАЇНИ

У. Т.: Андрію Миколайовичу, ви були радником Путіна п'ять років...

— Майже.

У. Т.: І пішли у відставку в один із найкритичніших моментів пострадянської економічної історії — в розпал газової кризи. Й пояснили свій крок тим, що вам запропонували взяти участь в енергетичній війні проти України. Від кого надійшла ця пропозиція?

— Я не хотів би називати. Думаю, ви й самі здогадалися, від кого.

У. Т.: Ви тоді говорили про те, що максимальні ціни на газ не обов'язково є максимально вигідні...

— Я хочу відкоригувати вашу інтерпретацію моїх слів. Бажання максимізації ціни для продавця й мінімізації для покупця під час укладання угоди — цілком нормальне явище в ринкових умовах. Проте — саме в ринкових. Одна з базово неприйнятних речей — цінова дискримінація, коли для одного партнера ціна одна, для іншого — інша. Зовсім незрозуміло, чому Україна й Білорусь, які перебувають приблизно на однаковій відстані від джерела російського газу, мають платити за нього різні ціни. Ніякими іншими причинами, крім політичних, це пояснити не можна. Моє внутрішнє переконання полягало у відході від політично мотивованих угод і встановлення вільних ринкових контрактів між Росією й Україною. Якщо підхід витримувати послідовно, він би призвів до більш-менш однакових цін для всіх учасників ринку. А вибирати одну жертву і застосову-

вати до неї спеціальні засоби — цю практику треба максимально віддалити від економіки.

У. Т.: В теперішніх умовах Росія на таку прозорість не піде. Нам постійно натякають: краще тихенько домовитися, й тоді ціни будуть нижчі. Як чинити Україні?

— Вінстон Черчилль, вирішуючи проблему переходу військово-морського флоту Британії з вугілля на нафту, якось сказав: «Для цього потрібно три засоби. Перше — диверсифікація. Друге — диверсифікація. І третє — диверсифікація». Ці слова одного зі своїх улюблених авторів я повторюю для України. Вам необхідно диверсифікувати поставки в Україну енергоносіїв за географічними регіонами (не лише з Росії) й за джерелами енергії — не тільки газ, а й нафта, вугілля й т.ін. Третє — диверсифікувати види контрактів: короткотерміновий, спотовий, довготерміновий. Чим більш диверсифікованими будуть інструменти, за допомогою яких ви отримуватимете диверсифіковані джерела енергії з диверсифікованих регіонів, тим стійкішим буде становище України. ■

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Український державний центр мистецтва

літературно-музичний проєкт

СТУСОВЕ КОЛО

присвячено 70-річчю з дня народження
Василя Стуса

учасники: **Дмитро СТУС**
Роман СЕМИСАЛ

www.tetnyuk.info

Сестри ТЕЛЬНЮК
Леся ТЕЛЬНЮК
Галя ТЕЛЬНЮК

Олег ПУТЯТІН
Роман СУРЖА
Микола ТОМАСИШИН
Іван НЕБЕСНИЙ
Костянтин КОСТЕНКО

генеральний
інформаційний
радіо-партнер:

головний
інформаційний
партнер:

щоденний
інформаційний
партнер:

інформаційна підтримка:

театр імені Івана Франка
19 листопада, 19.00

вхід за запрошеннями
детальніша інформація за телефоном у Києві: **486 7744**

режисер: **Сергій ПРОСКУРНЯ**

Маніловщина

АВТОР: Антон Зікора

Відтепер у экс-спікера є ширше поле для ініціатив

Напередодні відставки Арсенія Яценюк звернувся до парламенту, уряду та президента України. Спікер запропонував гілкам влади підписати угоду про тимчасову взаємодію. Голова парламенту повідомив, що, оскільки питання функціонування коаліції не вирішене, «у нас є один вихід — об'єднатися разом, узяти загальну відповідальність між усіма фракціями парламенту, президентом і Кабінетом Міністрів». Спікер найнепрацюючого в історії України парламенту закликав «діяти в порядку тимчасової взаємодії заради подолання як економічної, так і політичної кризи».

Перше, що звертає на себе увагу, це власне формулювання питання. Яценюк заявив про *тимчасову* взаємодію. Спочатку ми думали, що в нашому випадку словосполучення «тимчасова взаємодія» — це звичайна тавтологія. Адаже будь-яка взаємодія, яка існує в українському парламенті, особливо в нинішньому, може бути винятково тимчасовою. Проте **Тижень** спромігся отримати секретний текст «Пакту про тимчасову взаємодію», який пропонує підписати Яценюк. Деякі пункти з цього ексклюзивного документа ми сьогодні пропонуємо на ваш розгляд.

«БУВ ЧАС!»

«Пункт №1: З метою подолання політичної й економічної кризи представники всіх фракцій парламенту висаджують біля будівлі Верховної Ради калиновий гай. (Відповідальний за організацію та проведення робіт — В. Ющенко)». В документі зазначено, що «калина —

найчарівніша рослина, кущ, про неї складено найбільше художніх творів, пісень, легенд, прислів'їв, загадок. Із давніх-давен вона була найулюбленішою рослиною, яка росла біля кожної хати українця. Калина споконвіку є символом України». Для збереження здоров'я та життя учасників акції роботи проводяться у присутності двох загонів «Беркута» й із використанням дитячих пластмасових лопаток.

Пункт №2 передбачає святкування річниці Помаранчевої революції. «Святкування проходить під умовною назвою «Був час!» і спрямоване — окремо — на чергове об'єднання помаранчевих. Згідно з цим пунктом, всі парламентарі від БЮТ і НУ-НС збираються в буфеті Верховної Ради та символічно про-

лінча, вони все ж таки з'являються в супроводі охоронців. «Відповідальна за захід — Ю. Тимошенко».

Пункт №2 не передбачає участі у святкуванні фракції комуністів і регіоналів. «В цей час КПУ та ПР нервово палять в закутку», — йдеться в документі. Проте, оскільки, як зазначає спікер Яценюк, комуністи й регіонали теж представляють частину електорату України, то й вони беруть участь в акціях, які сприяють об'єднанню суспільства **Ідив. пункт №3!**

Пункт №3: «Загальна молитва за єдність України, відповідальний — П. Симоненко». Оскільки в релігійній сфері єдності приблизно стільки ж, скільки в парламенті, передбачається, що кожен суб'єкт молитиметься в тій церкві, яка йому здається

«У межах подолання економічної та політичної кризи слід організувати всеукраїнський тур співака іво Бобула»

голошують демократичну коаліцію. Радісні «помаранчі» братаються, співають «Разом нас багато!», згадують нелегкі дні 2004 року. За межами вищезгаданого буфету коаліція припиняє своє існування. Тут діє правило: хто минуло згадає — тому око... того!», — пише спікер.

Також, у межах другого пункту, лідери БЮТ і НУ-НС відтворюють один день з історії Помаранчевої революції. Юлія Тимошенко, Віктор Ющенко, Юрій Луценко виходять на трибуну, споруджену на Майдані, та читають свої виступи чотирилітньої давнини. Для залучення якомога більшої кількості людей до заходу оголошується, що лідери будуть без охорони. Проте, щоб уникнути суду

Від Яценюка

найбожественнішою. БЮТ і Партія регіонів — в УПЦ Московського патріархату та в баптистській церкві, НУ-НС — у приходах Київського патріархату та греко-католицьких храмах. КПУ — просто неба, біля пам'ятника Ленінові. «Текст молитви довільний, в слова «єдність України» кожен може вкладати свої поняття, головне, щоб усі молилися в один час. «Тільки одночасна молитва може сприяти тимчасовій взаємодії», — стверджує документ.

ІВО БОБУЛ

«Пункт №4: Іво Бобул. У межах подолання економічної та політичної кризи слід організувати всеукраїнський тур співака Іво Бобула». Автор документа вважає, що поїздка містами цього естрадного вико-

навця як жодна інша акція сприятиме тимчасовій взаємодії. Відповідальний за захід — Володимир Литвин, він же є головним спонсором. Спікер упевнений: тільки цей тур може підвищити рейтинг Литвина в народі, оскільки повідомить людям, хто це такий. «Коли в заході, окрім Іво Бобула, візьме участь ще з півтора десятка виконавців, і якщо це припаде на період передвиборчої кампанії, то можливо, Литвин потрапить до нового парламенту», — пише Яценюк.

Пункт №5 угоди про тимчасову взаємодію допускає створення монументальної скульптури «Народження демократії». В основі композиції — трибуна Верховної Ради, яка встановлюється в залі засідань парламенту замість дерев'яної. В період

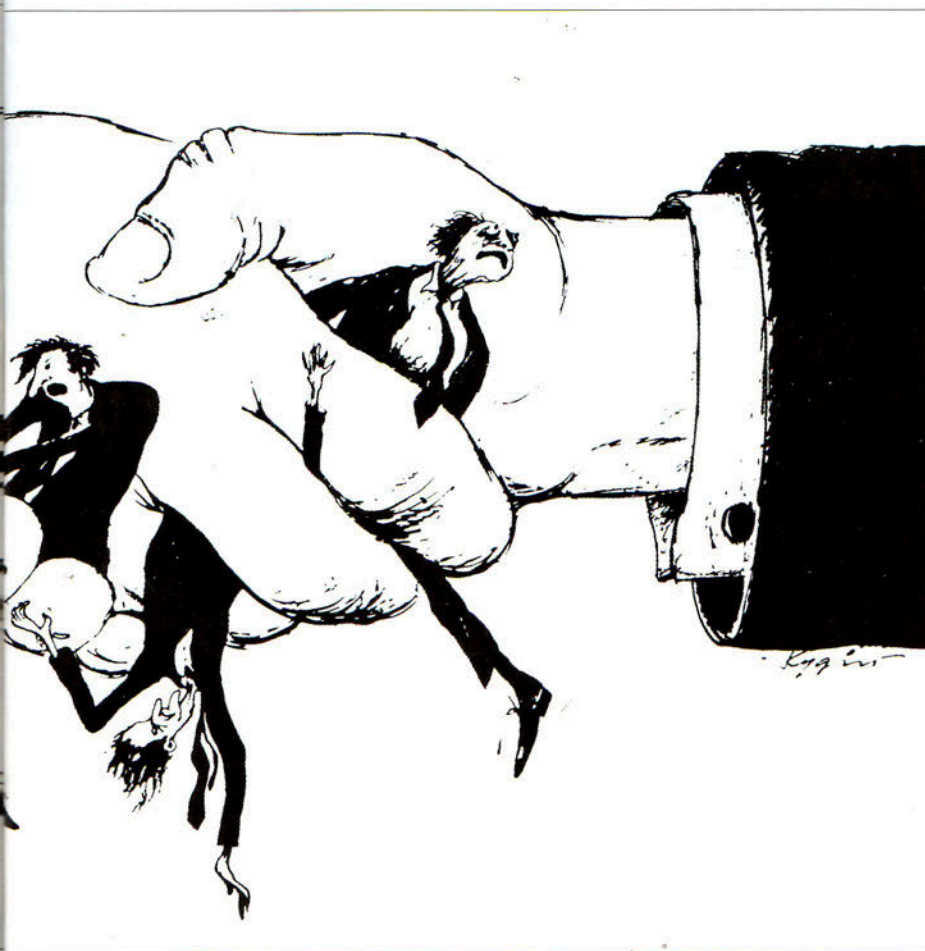
тимчасової взаємодії до трибуни ніхто не має права наблизитися. «Зроблена з пап'є-маше (як матеріал використовуються партійні газети), трибуна символізує крихкість і леткість української демократії, — мовиться в документі. — Відповідальний за захід — В. Янукович».

Першими на пропозиції Яценюка відгукнулися прихильники Юлії Тимошенко. Фракція негайно заявила — вона підтримує підписання угоди між гілками влади. Що б ще могло відвернути таких спокійних і стриманих політиків від їх звичних справ — блокування трибуни та заклеювання кнопок для голосування? Правильно: тільки грамотно складений «Пакт про тимчасову взаємодію», в якому містяться такі чудові пункти. Правда, від взаємодії поки офіційно відмовилися регіонали. Гадаємо, причина в тому, що вони ще не знайомі з текстом.

ЯКЩО СЕРЬОЗНО

До речі, на цьому мирні ініціативи Яценюка не закінчуються. «Думаю, що в найкоротші терміни уряд разом з ВР буде здатний подати антикризовий пакет-2», — заявив спікер. І якщо написано вище, — зізнаємося — вигадано **Тижнем**, то все, що ви прочитаете далі, справді належить Яценюкові. Документ від Арсенія Петровича складається з дванадцяти пунктів. Серед них такі змістовні, як пункт №7: «Відновлення темпів кредитної активності на рівні не нижче 2006 року». Або №8: «Удосконалення системи виплати допомоги по безробіттю для унеможливлення зловживань».

Але, мабуть, найцікавіший пункт №9. Спікер парламенту пропонує внести зміни до Кодексу законів України про роботу й Закону України «Про оплату праці», щоб надати працедавцям можливість зменшувати розмір заробітної плати. А також збільшувати терміни неоплачуваної відпустки. Вгадайте, для чого це робиться? «З метою недопущення зростання безробіття», — повідомляє добрий Арсеній Яценюк. Відтепер він сам без роботи. ■

Затягнувши п

АВТОР: Анна Бабінець

Чинovníки розпочали кампанію тотальної економії: не купують мікрохвильовки та літають нижчим класом

Укравіські політики опановують мистецтво самопіару в умовах нової економічної політики. Наразі більшість українців переймаються питанням «на чому б заощадити?» Чинovníки вирішили не відставати й собі скоротили видатки. Країною

прокотилася перша хвиля показових виступів із економії державних коштів. Президент звільнив усіх радників, Мінфін скоротив премії співробітникам, а тепер уже екголова ВР Арсеній Яценюк літав у Дніпропетровськ економ-класом звичайного літака. **Тиждень** вимірював різницю між намірами та діями топ-чинovníків.

ТІНЬОВА ЕКОНОМІЯ

Ще наприкінці жовтня Кабінет Міністрів ухвалив рішення про «скорочення на 20% видатків на виконавчу владу». Саме таке, м'яко кажучи, розмите формулювання гордо озвучила Юлія Тимошенко. Відомо лише, що прем'єрка звільнила 39 своїх радників. Зважаючи на те, що зарплата прем'єрського радника складає від 3 до 10 тис. грн, Кабмін заощадить

близько 250 тис. грн. Наразі це єдина конкретна цифра економії Кабміну.

Міністр фінансів Віктор Пинзеник пішов далі. Принаймні, в намірах. Він підписав наказ про ошад-

Пинзеник заборонив купувати меблі, побутову техніку, мобільні телефони та ноутбуки

ливість у власному відомстві. Згідно з ним, на 15% скорочують кількість автомобілів відомства; на 20% — кількість службових мобільних телефонів; на 10% скорочують видатки на преміювання працівників

ОЯСИ

що проект бюджету-2009 подавали до парламенту в вересні – коли заощаджувати ще не було модно. Проте за останній тиждень жодне з міністерств, і Мінфін зокрема, не подали пропозицій із поправками до наступного бюджету. В такому випадку намір економити сприймався би правдоподібно. А внутрішнє розпорядження з незрозумілою схемою перерозподілу коштів виглядає трошки дивно. До речі, Мінфін зобов'язав Державну податкову адміністрацію, Фонд держмайна, Держмитслужбу та інші органи запровадити аналогічну схему економії. Чого не купуватимуть вони, наразі не повідомляють.

ЗА КАДРІВ ВИРІШУЮТЬ УСЕ

Секретаріат президента вирішив розпочати з людей. Віктор Ющенко звільнив 19 своїх радників (з-поміж них телеведуча Людмила Харів, співак Володимир Гришко, а також політик і боксер Віталій Кличко). Зарплата президентського радника приблизно така ж, як і радника прем'єра: в середньому 5-6 тис. грн. У такий спосіб Ющенко заощадив близько 110 тис. грн. Загалом Ющенко скоротив апарат секретаріату на 25%. Найбільше дісталось Національному інституту стратегічних досліджень: штат його працівників скоротили майже на третину: з 317 до 217 людей. Чи варто було це робити, читайте оцінку на стор. 91. Також звільнено 45 працівників секретаріату, 50 працівників РНБО та 43 – Держуправління справами. Припустимо, середня зарплата звільнених складала 3 тис. грн – отримуємо 714 тис. грн заощаджених коштів.

Результат краший, ніж у Кабміну, хоча чисельність співробітників на порядок нижча. Проте, знову ж таки, не зрозуміло, куди спрямовуватимуть ці кошти. Президентський секретаріат також не подав жодних пропозицій про скорочення витратів на свою роботу в 2009-му році. Наразі у проект бюджету закладено 131,7 млн грн на авіап перевезення вищих посадових осіб держави. Це на 35 млн більше, ніж цього року. Заощаджений мільйон гривень на зарплатах звільнених чиновників якось губиться на цьому тлі.

Верховна Рада поки що не зеконіла жодної копійки. Хоча заяви про скорочення витрат на забезпе-

ВИТРАЧЕНІ ТА ЗАОЩАДЖЕНІ КОШТИ

Дані з Закону про держбюджет на 2008 рік та з проекту бюджету-2009 (урядова версія)

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ (секретаріат)

СЕКРЕТАРІАТ ПРЕЗИДЕНТА

ВЕРХОВНА РАДА

ЦИФРА

На межі зникнення
Кабмін, ВР та президент озвучили однакову цифру, на яку треба скоротити кількість держчиновників – на 20%. Згідно з даними Головного управління державної служби, на початок 2008-го року в Україні нараховували 265,7 тис. держслужбовців. Це майже вдвічі більше, ніж у 1996 році (190 тис.).

ГЛАВКА ПАРЛЮ НІІ

апарату міністерства. Пинзеник також заборонив купувати будь-які меблі, побутову техніку, мобільні телефони та ноутбуки. Робота Мінфіну обходиться українцям чи не найдорожче з усіх відомств (майже 20 млрд грн цього року, 6 з яких пішло на повернення боргів Ощадбанку). Проте відкритої інформації, скільки грошей відомство планує в такий спосіб заощадити, та куди вони будуть спрямовані, наразі немає. З цим запитанням **Тиждень** звернувся до заступників пана Пинзеника, але відповіді не отримав. Натомість відповідь є у бюджеті на 2009 рік. У проекті, поданому Кабінетом Міністрів, наступного року планують збільшити фінансування Мінфіну майже на 7 млрд грн (із цього річних 19,8 млрд грн до 26,4 млрд). Ми розуміємо,

чення життєдіяльності народних депутатів лунають чи не щодня. Про це говорили Арсеній Яценюк, віцепікер Микола Томенко, лідери майже всіх парламентських фракцій. Проте наразі депутатам не до економії – під куполом модно дилити владу. ■

Криза платежів

АВТОР: Сергій Гузь

Платіжну систему країни за складністю можна порівняти з системою кровообігу людини. Зупинка одного чи другого елемента призводить до колапсу організму

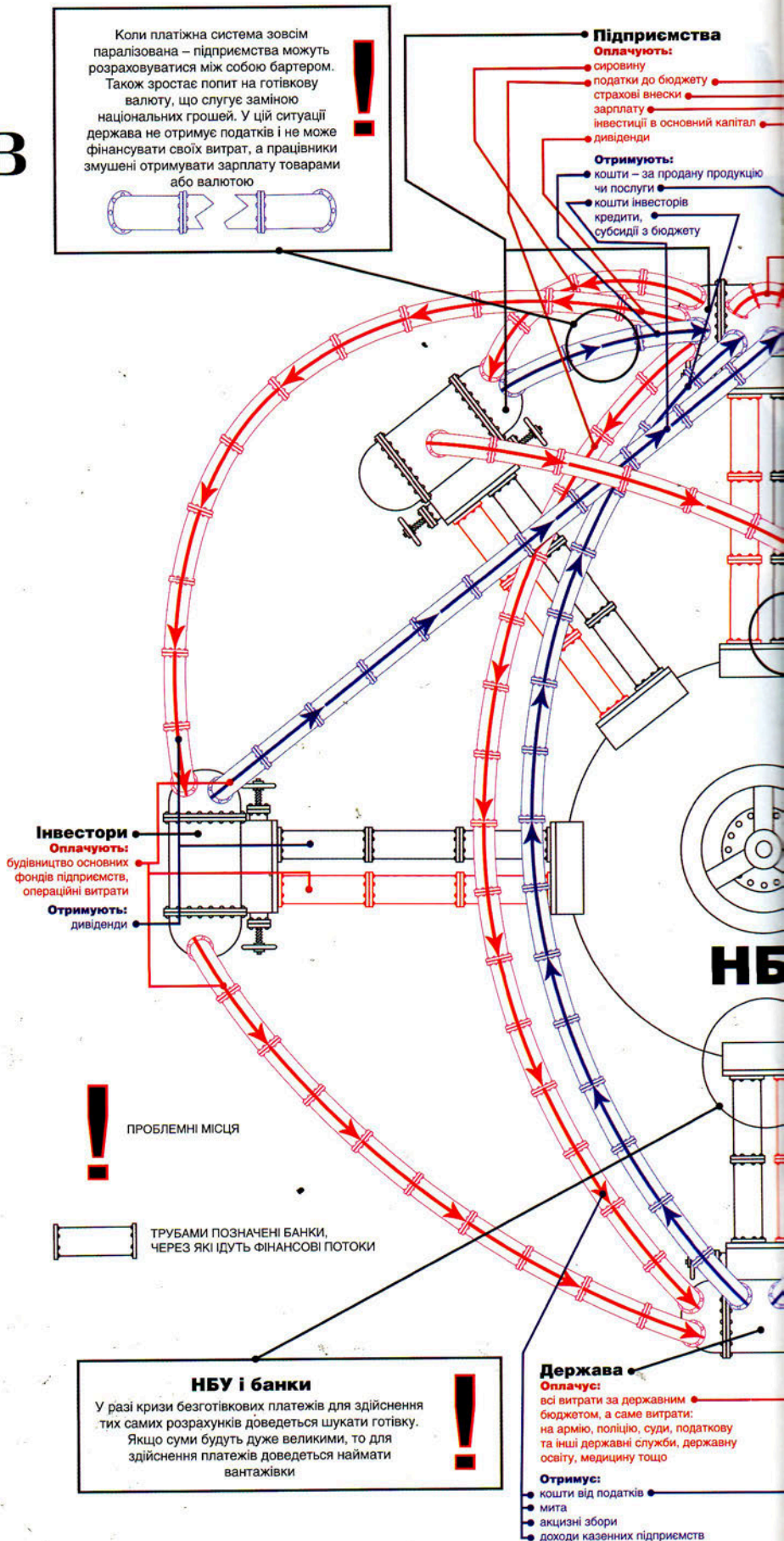
Серцем платіжної системи є Національний банк України. Інші банківські установи виконують роль судинної системи, якою циркулюють платежі. За допомогою запису на банківському рахунку (безготівковий розрахунок) підприємства, установи та громадяни розраховуються одне з одним на будь-яку суму.

Під час фінансової нестабільності люди намагаються перевести заощадження у більш захищену валюту або ліквідні товари (золото, коштовності). У разі очікування значної кризи зростають витрати на товари довготермінового споживання.

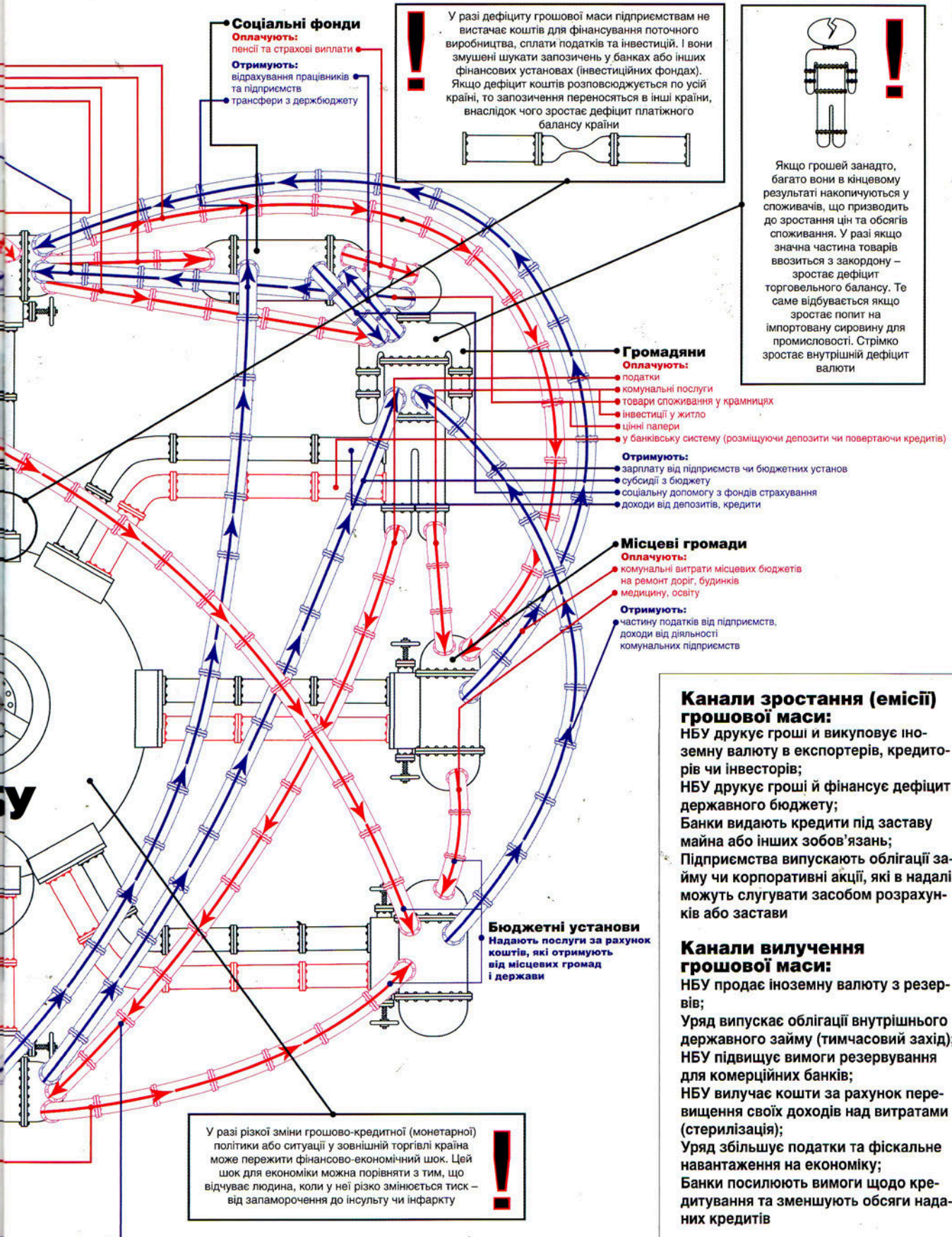
У найбільш критичній ситуації населення здатне скупити ледь не всі продовольчі товари, валюту і золото, позбуваючись у такий спосіб «ризикованих активів» — грошей, що можуть знецінитися.

Через платіжну систему всі економічні елементи в державі пов'язані між собою: банки, підприємства, бюджетні установи, наймані працівники, пенсіонери тощо. Чим серйозніше «захворювання» проникає в систему платежів — тим більше елементів будуть ним уражені. ■

Коли платіжна система зовсім паралізована — підприємства можуть розраховуватися між собою бартером. Також зростає попит на готівкову валюту, що слугує заміною національних грошей. У цій ситуації держава не отримує податків і не може фінансувати свої витрати, а працівники змушені отримувати зарплату товарами або валютою

ВПРИТУЛ

ЗАТ «ЛУГАНСЬКК

АВТОР: Богдан Буткевич

ФОТО: Андрій Ломакін

Тиждень шукав високопосадових контрабандистів

Нещодавно президент Віктор Ющенко знову перейнявся проблемою контрабанди. Він укотре зажадав від правоохоронців посилити боротьбу з організованими злочинними групами контрабандистів. Більше того, гарант Конституції заявив, що ватажки цих угруповань пригрілися в стінах Верховної Ради. **Тиждень** же вирушив шукати контрабандистів на місці — на Луганщину. Саме тут, за словами керівника Державної прикордонної служби України Миколи Литвина, контрабанда розвинулася до промислових масштабів. На українсько-російському кордоні дружба між братніми народами набула реального й прагматичного сенсу: українці везуть в РФ те, що коштує у росіян дорожче, північні брати відповідають взаємністю. Звісно, обходячи митні й прикордонні пости. Помічений тут і обмін людськими ресурсами — Україна справно поставляє робочу силу для московських борделів. Подекуди кордон штурмують турецькі дальнобійники з кілограмами героїну в схованках. Словом, романтика.

ЛІНИВА РОСІЯ

Вечірнє холодне сонце кидає останні промені на розбиту дорогу, що веде до російського кордону. Автівка заступника начальника прикордонного відділу «Дякове» звертає на кукурудзяне поле й гальмує. Обабіч шляху помічаю невеликий горбик. «Це — наш таємний пост спостереження, — пояснює прикордонник. — Ми його використовуємо зазвичай восени — взимку. Бо навесні, щойно кукурудза починає рости, звідти вже нічого не видно». Спускаємося всередину — тут затишно й

На бойовому посту: під час чергування високопосадових контрабандистів не виявлено

тепло. В кутку — грубка, біля неї вже складені дрова. Піднімаюся на приступку — крізь товсте скло дуже гарно продивляється місцевість навкруги.

Залишаємо пост і прямуємо до кордону. З українського боку — інформаційний щит із повідомленням про державний кордон та смуга зораної землі. Трохи далі в сутінках видніються схожі на протитанкові

«їжаки» рогатки. З російського ж боку — нічого: ані знаків, ані смуг. «Наші російські колеги не дуже старанні, — нарікає мій супутник. — У них є чіткі пріоритети, поставлені керівництвом — не давати перевозити в Україну соларку та бензин. Все інше їх не обходить». За кілька кілометрів, що ми проїхали вздовж кордону, єдине, що нагадувало про його наявність із російського боку —

ОНТРАБАНДА»

покривлена дерев'яна палиця з малесенькою металевою табличкою. Вона проіржавіла вже до такого стану, що розібрати напис на ній неможливо. «Росія ніколи не була зацікавлена в остаточній демаркації кордону, — розповів згодом Віктор Чумак, екс-заступник голови Державної прикордонної служби України. — Адже це абсолютно новий рівень відповідальності за державний

кордон. РФ досі блокує зусилля України зі створення Демаркаційної комісії з сухопутного кордону. Пояснення такої поведінки слід шукати в політичній площині. Ну, не хочуть вони в глибині душі визнавати Україну та її кордони. Тому ця ділянка залишається проблемною в сенсі контрабанди».

«Тепер кордон із нашого боку обляштований інформаційними по-

кажчиками, — роз'яснює начальник Луганського прикордонного загону Артур Король. — У 2005 році їх взагалі не було. Де проходить рубіж, знали тільки прикордонники та контрабандисти. Зараз уздовж усіх 746 км державного кордону, що перебувають у межах відповідальності нашого загону, через кожні 200 метрів встановлені попереджувальні знаки. Так що жодні виправдання на кшталт «не бачив», «не знав» — уже не проходять».

На зворотному шляху до посту ми зустрічаємо «копіюку», яка повільно їде з боку кордону. Наша «Нива» наганяє і зупиняє її. В машині — місцевий фермер та ще якийсь незугарний дядько. «Просимо показати ваші документи! — звертаються прикордонники. — А також документи вашого пасажирів. Водій передає паспорт, пасажир же виправдується, що документи залишив удома. «Ви порушили правила перебування в прикордонній зоні, — суворо каже старший лейтенант. — Ви затримані — просимо залишити машину». «Та мене ж всі знають — я з села Дякового!» — ледь не плаче чоловігя. «Просимо вийти з машини!» — охоронці кордону невблаганні. Склавши протокол про адміністративне порушення — перебування без документів у прикордонній зоні, — лейтенант заявляє: «Завтра о десятий ранку з'явиться на пост до начальника. Він визначить, яке покарання ви отримаєте».

ВІЙНА ТЕХНОЛОГІЙ

Сенс контрабанди на східному кордоні, та й будь-якої контрабанди в цілому, полягає в грі на різниці між цінами в сусідніх країнах. В Україні з РФ традиційно везли паливно-мастильні матеріали — тут їх можна було продати дорожче. «В цьому контрабандисти досягли неабиякої майстерності, — посміхається Артур Король. — У хід ішли такі хитрощі, як підземні трубопроводи під кордоном. Везуть також продукти, які в Україні коштують набагато дорожче, ніж у Росії — наприклад, червону ікру, певні види риби. Від нас туди ►

Обшук транспорту: здається, героїну тут немає

доправляють так званий ширпотреб — насамперед турецького та китайського виробництва. Також везуть до Росії кондитерські вироби, горілку».

За останні два роки, кажуть прикордонники, ситуація з контрабандою змінилася. «Ми завдали дуже серйозного удару організованим групам, що займалися контрабандою, — розповідає командир загону. — Тепер їхня діяльність носить періодичний характер, тобто вони діють лише маючи зручну нагоду або коли очікується дуже великий навар. За мішок картоплі чи каністру бензину ніхто вже не ризикуватиме».

Прикордонники намагаються максимально технологізувати охорону кордону. «Тягнути на сотні кілометрів колючий дріт немає жодного сенсу — він нікого не стримає, — пояснює головний прикордонник Луганщини. — Ще й покрадуть — в нас он знаки інформаційні ріжуть на металобрухт, а

про дріт навіть думати боюся. Реальне вирішення проблеми — це так звані тепловізори (мобільні пристрої, що визначають присутність людини в радіусі 15–20 км за теплом, що вона виділяє під час руху). Але тепловізор на весь загін у нас тільки один».

«Де проходить рубіж, знали тільки прикордонники та контрабандисти»

Тактика дій порушників також піднялася на новий технологічний рівень. Раніше механізм контрабанди був досить простий: брали вантажівку, зазвичай КамАЗ, обирали зручну ділянку кордону. Машина мчала пробієм через кордон до однієї з численних контрабандистських баз. Найчастіше бази облаштували в закинутих копальнях — їх чимало в цьому шахтарському краю. Там водій «скидав

товар і спокійно повертався через офіційний пункт пропуску назад. Ця тактика набула такого великого розмаху, що прикордонники змушені були перекопувати ровами найпопулярніші місця нелегального перетину кордону.

Зараз порушники діють, як у шпигунському кіно. В них є свої розвідники — місцеві жителі називають їх «фішкарями». («Фішкувати» на місцевому суржикі означає «стежити».) Все частіше контрабандисти наймають у «розвідку» підлітків. Їх оснащують радіозв'язком, вони пильно стежать за пересуванням прикордонних патрулів і дають знати контрабандистам, де й коли можна безкарно перетнути кордон. За один рейд «фішкар» отримує від 50 до 100 грн. Люди тут живуть бідно, для них така сума — великі гроші.

Степами Луганщини також проходять маршрути міжнародного наркотрафіку. «Десь рік тому на пункті пропуску «Должанський» ми затри-

мали величезну партію героїну — близько 3,5 кг, — бідкається Артур Король. — У сусідньому Донецькому загоні — 100 кг. Для перевезення наркотиків зазвичай використовують фури з турецькою реєстрацією. Героїн везуть у схованках, вмонтованих у баки. Там його не може зна-

йти навіть службовий собака — різкий запах бензину забиває нюх. Іноді також застосовують такі екзотичні способи, як банки з консервацією — подібний випадок був у Сумському загоні. З українського боку також є наркотрафік — здебільшого, везуть марихуану, адже в Росії вона коштує дорожче, ніж в Україні. Є також інформація про те, що зараз через Луганську область намагаються прокласти канал поставок екстазі російського походження. Те, що ми, на жаль, не затримували цих вантажів, ще не свідчить про те, що їх узагалі немає, адже наркотики — це не сирки, до їх перевезення готуються дуже ретельно».

який уже після моєї відставки викупив акції футбольного клубу «Зоря» з Луганська. Він, що називається, «старший» по кордону. Загалом, Луганська область — це ЗАТ «Єфремов, Тихонов і партнери». Це два фактичні власники регіону — без їхньої згоди там не те, що контрабан-

повідомив **Тижню**, що до контрабандних потоків через Луганщину причетні «помітні постаті з найвпливовішої політичної сили регіону» (*луганчани переважно голосують за Партію регіонів. — ред.*). У цьому контексті він назвав народних депутатів Олександра Є. і Віктора Т. На місці діяльність синдикату буцімто курирує депутат Луганської облради Володимир Г. «До речі, у Г. досить тісні зв'язки з Росією, — стверджує наше джерело. — Він має свої інтереси в торгівлі морепродуктами та бензином». Також наше джерело назвало ім'я офіцера спецслужби Миколи П. За словами оперативника, цей посадовець курирує канал перевезення через кордон продовольства та «ширпотребу». Під його чуйним оком перебуває супровід контрабанди до кордону — а везуть її, зазвичай, із Одеси, з легендарного ринку «7-й кілометр».

«Контрабанда завжди була й завжди буде, — підсумовує голова Луганського загону Артур Король. — Але вона в жодному разі не має загрожувати економічній безпеці держави». «На цей час луганський відрізок кордону став спокійнішим у зв'язку з об'єктивними обставинами, — погоджується зі своїм колишнім колегою Віктор Чумак. — Та ніхто не обезпечений від її нової хвилі, якщо знову будуть якісь стріпки цін на товари». ■■

«Луганська область — це ЗАТ «Єфремов, Тихонов і партнери». Це власники регіону — без їхньої згоди миша не пробіжить»

дою не займешся, миша не пробіжить. На гарячому я їх не ловив, але повірте, без їхнього відома там нічого не робиться».

Краснодонський район, вотчина пана Букаєва, до недавнього часу був справжньою меккою для контрабандистів. Не тільки за кількістю перевезеної контрабанди, але й реакції місцевих органів влади на це. «Пригадую, як у 2006 році в Краснодонському районі мої бійці затримали три бензовози, — наводить фактичні приклади Артур Король. — Відправляємо справу в місцевий суд. І той ухвалює рішення: один бензовоз відпустити, водіїв двох інших — просто попередити. Таких випадків було дуже багато. Зараз ми намагаємося всі подібні справи передавати в Луганський обласний суд».

Оперативний працівник Луганського СБУ на умовах анонімності

СИСТЕМА «РАДА»

Усі прикордонники в приватних розмовах визнають, що контрабандисти мають покровителів у вищих ешелонах влади та правоохоронних структур. І кажуть, що боротися треба насамперед з ними. Доволі промовистий факт: майже кожен рік на Луганщині змінюються керівники СБУ та МВС.

«Коли я був губернатором Луганщини, то всі головні контрабандисти області сиділи в обласній раді, — пригадує экс-губернатор Луганщини, радник міністра внутрішніх справ, народний депутат Геннадій Москаль. — Пам'ятаю, коли прикордонники намагалися за допомогою ровів перекрити найбільш активно використовувані контрабандні шляхи, то саме депутати облради волали, що «...ці рови розділяють братні народи» та іншу псевдопатріотичну маячню, прикриваючи цим свої конкретні інтереси, — залишити контрабандні канали недоторканими. Можу назвати навіть конкретне прізвище — Валерій Букаєв, депутат від Партії регіонів з Краснодона,

Це не байкер, це — прикордонний інспектор

Різниця бензопилкою

АВТОР: АНАТОЛІЙ БОНДАРЕНКО, СЕРГІЙ ЛУК'ЯНЧУК

Світ розмірковує про глобальну економічну кризу й думає, як із неї вийти

Високопосадовці, які, кермуючи світовою економікою, «успішно» посадили її на скелі глобальної кризи, свого часу частенько заявляли — ми краще знаємо, як треба. Сьогодні, коли ціна цих заяв очевидна всім, на перший план виходять не тези збанкрутілих у прямому й переносному сенсі «небожителів», а «колективний розум» тих, хто не боявся йти проти течії в минулому та не боїться висловлювати нетривіальні ідеї сьогодні. Не в доповідях для високих трибун, а в журнальних публікаціях, колонках і благах сьогодні постають контури майбутнього економіки та ймовірні шляхи до нього.

БІЗНЕСМЕНИ

Марк Фабер, успішний інвестор, відомий своєю особливою думкою, що йде в напрямку, протилежному всьому ринкові. На початку 2008 року він одним із перших почав говорити про рецесію та про фінансову кризу, що насувається на США.

«Фінансова криза — це механізм корекції тих помилок, що були зроблені в попередній період. І чим більше помилок було зроблено, тим потужнішою буде криза...»

Найкраща ідея щодо кризи — дозволити їй спалити саму себе, навіть якщо цей процес буде болючим для частини людей. Головна проблема в розмірі кредитного плеча, й найбільші хедж-фонди Fannie Mae і Freddy Mac працювали з плечем у розмірі 150-1, на очах у Конгресу та Комісії з цінних паперів...

Державна допомога не поверне економіку США назад. Уряд менш

потужний, ніж ринок, щоб впоратися з цим безладом...

Я думаю, що золото, фізичне золото, а не похідні папери, буде непоганою інвестицією за будь якого сценарію розвитку подій. непоганою інвестицією, до моменту, коли уряд США захоче заборонити володіння золотом в країні. Тому тримати його краще за межами США».

Петер Шіф — інвестор, президент Euro Pacific Capital Inc. Шіф відомий своїми точними прогнозами щодо стану американської економіки. Наприклад, 16 травня 2006 року під час дебатів на Fox News, Шіф заявив, що ринок нерухомості є фінансовою бульбашкою, яка збирається луснути. Він достатньо скептичний до здатності держави впоратися з кризою.

«Проблема з фінансовою допомогою, яку надає зараз уряд, в тому,

Ручір Шарма — керівник підрозділу ринків країн, що розвиваються, у Morgan Stanley Investment Management. У статті «Найкраща надія — це стагнація», опублікованій журналом Newsweek, Шарма стверджує: ще кілька тижнів тому тривалий спад, аналогічний до японського, був найгіршим сценарієм для США. Тепер він — найоптимістичніший.

«Було тільки два випадки в історії, коли запозичення великої країни зростали з вертикальним трендом, доводячи загальний борг до 300% від обсягів економіки — США в 1920-х і Японія в 1980-х. Зараз американська економіка навіть у гіршому стані, з рекордною часткою запозичень у 350% від ВВП...»

Є гранична межа того, який борг може взяти на себе країна, та цю точку важко визначити заздалегідь.

«Фінансова криза — це механізм корекції тих помилок, що були зроблені в попередній період»

що вона сприяє саме тій активності, яка призвела до фінансової руйни. Говорять просто, мета всіх цих планів — дати споживачам можливість витратити більше грошей. Однак, надмірні споживчі витрати — це частина проблеми, а не частина рішення. Після десятиріч оргії витрачання, ринкові сили намагаються обмежити споживання та зменшити кредити. Однак стимулюючий пакет збирається надати нове джерело коштів, якими можна буде скористатися...

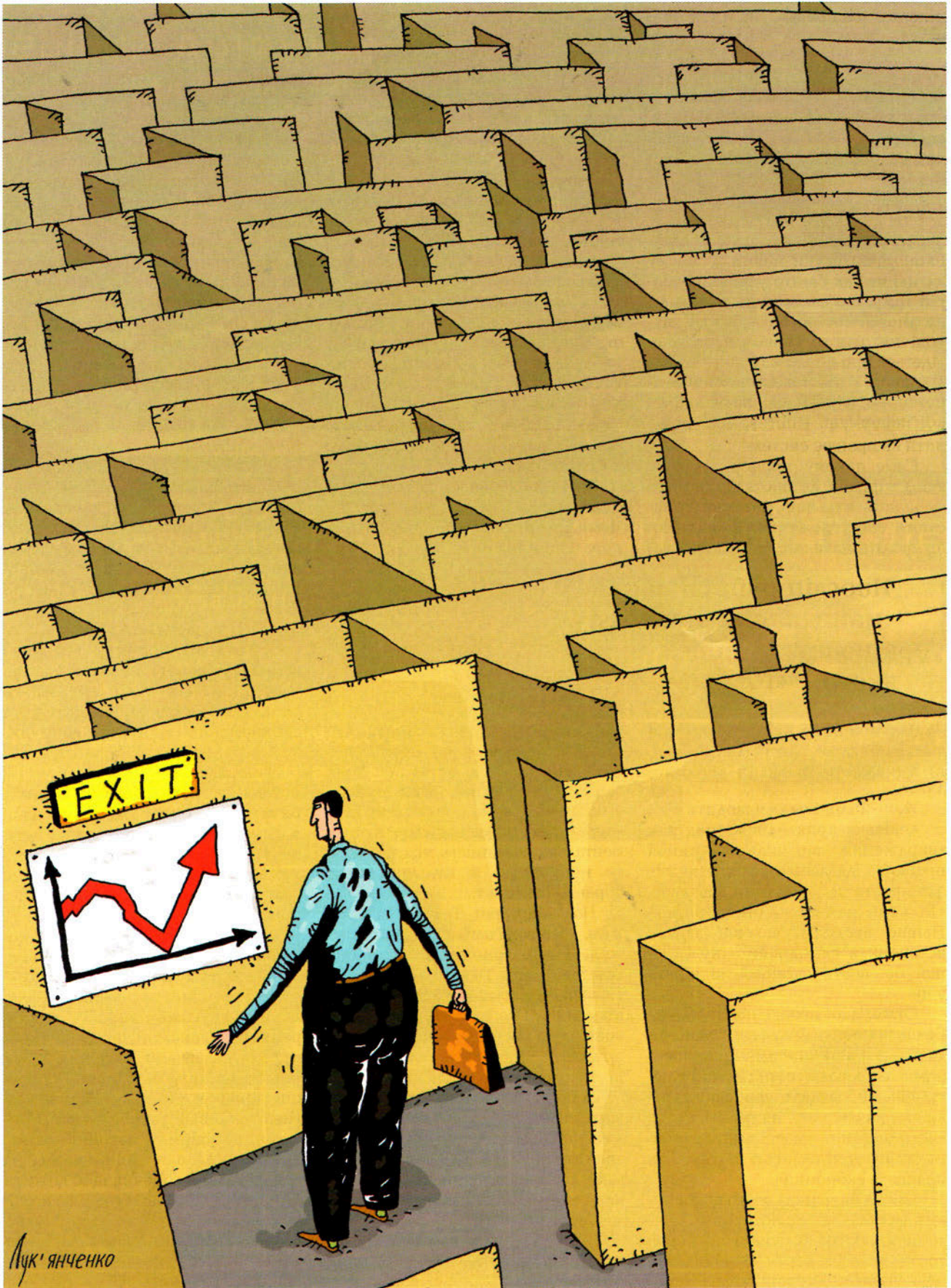
Не зважаючи на те, як вчинить уряд, ми вважаємо, що рецесія буде дуже важкою та довготривалою. Наслідком її буде значне падіння корпоративних прибутків, що вплине на ціну акцій. У силу цього, ми попереджаємо інвесторів обережно прислухатися до заяв, що зараз акції компаній США є дуже дешевими».

Цей суперцикл відбувається кожні 30 років і неодноразово проявлявся напередодні колапсу...

Фундаментальна основа боргового циклу — ріст апетиту до позичання, котрий зазвичай базується на вірі в те, що нові фактори — на кшталт технологічних інновацій, які пришвидшують зростання продуктивності виробництва — підвищать потенціал економіки. Зрештою, всі такі сценарії починають відриватися від реальності...

Після того, як економіка США позичила зростання з майбутнього, вона буде змушена пожертвувати ростом протягом тривалого часу. Історія показує два можливі виходи — депресія, що різко скорочує економіку в короткий період, але залишає її сильнішою й продуктивнішою в довготривалій перспективі. Й довгий період стагнації, що виснажує економіку та

Лук'янченко

ніколи насправді не закінчується».

НАУКОВЦІ

Жан-Філіп Бучад, економіст з Capital Fund Management, Париж, вважає що частина проблеми лежить у ненаукових методах в економіці.

«Ісаак Ньютон якось зауважив, що змодельовати безумство людей набагато важче, ніж рух планет. Економічні науки мають у своєму активі не так багато успішних теорій тому, що економісти досі так і не змогли застосувати базові наукові методи до своєї дисципліни. Йдеться про ретельний збір та аналіз даних, котрі можна спостерігати повторно, та розробку на основі такої інформації гіпотез, щоб пояснити як працює система.

Саме такому процесу завдячує успіх у фізиці, де гіпотези постійно змінюються на інші, що краще описують спостереження. Економісти працюють навпаки, — й часто на-

цедури на випадок появи ознак таких явищ в економіці.

Пол Джонсон — відомий британський історик і письменник, який свого часу був одним з найближчих радників прем'єр-міністра Британії Маргарет Тетчер. У статті «Чи можемо ми зараз дозволити собі лібералізм?», опублікованій у журналі Forbs, Джонсон стверджує, що Захід час повертатися до консервативних цінностей.

«Фінансова криза, детонатором якої послужила жадібність і необачність Уолл-Стріт і Лондона, завдала Заходові глибокої рани. Вигоду отримає не Росія, яка, маючи хистку та базовану на виробництві енергії та базовану економіку, схоже, постраждає більше за всіх. Це буде Індія та Китай. Вони заповнять вакуум влади, утворений занепадом західної самовпевненості.

Якщо ми серйозно хочемо полатити пошкодження, ми маємо визнати, що в основі — не фінансова, а моральна криза. Це продукт поту-

ночасно криза відкриває нові можливості для тих, хто приймає рішення — надаючи їм змогу робити те, що вважалося б неможливим ще декілька місяців тому...

Перша реформа, яку міг би розглянути Барак Обама, — це заміна прогресивного податкового податку на прогресивний податок із споживання. Сім'я могла б надавати податковим органам дані про свій дохід, як це відбувається і зараз, а також дані про суму, яку вона заощадила... Тоді річне споживання може бути визначене як дохід сім'ї мінус її заощадження. Треба віднімати від цієї суми, скажімо \$30 000 на рік для сім'ї з чотирьох людей, а все інше — оподатковувати».

МАС-МЕДІА

Публікація «Прийшов м'ясник» з рубрики Business.view сайту Economist.com присвячена проблемі скорочення робочих місць. У ній стверджується: наосліп рубати вакансії в умовах кризи — найпростіше, та аж ніяк не найвдаліше рішення.

«У топ-менеджерських кабінетах усього світу приймаються вкрай жорсткі рішення щодо бюджетів наступного року — й, у більшості випадків, виходячи з похмурого економічного прогнозу, вони визначають, кому «йти на вихід»...

Виклик полягає не в тому, які посади скоротити, та як примирити ці дії з твердженням «наші люди — наш найцінніший актив», що люблять повторювати сучасні компанії. Який же цінний актив викидати при перших ознаках проблем?

Більш того, як зазначали численні експерти в останні роки, ключ до успіху полягає зараз у «перемозі у війні за талант». Будь-який працедавець, котрий заробив репутацію занадто швидкого «ампутатора», напевне матиме труднощі з наймом найкращих фахівців, коли економіка відновиться. Навіть найвразливіший талант розуміє, що фірмам потрібно затягнути паски, коли економіка йде на спад, і такі дії доречні, щоб дожити до світліших часів. Але ніхто не захоче працювати на боса, який створює враження, що його найлюбленіший філім — «Різня бензопилкою в Техасі». ■

Наосліп рубати вакансії — аж ніяк не найвдаліше рішення. Ніхто не хоче працювати на боса, чий улюблений філім якого — «Різня бензопилкою в Техасі»

вмисно обирають лише частину даних, щоб підтвердити свої гіпотези, та відкидають ті, що їм не підходять».

Жан-Філіп Бучад наводить декілька прикладів. Серед них твердження, що вільний ринок працює з ідеальною ефективністю, яке просто не може бути доведено. «Вільний ринок — дикий ринок. Наївно вважати, що він здатен встановити самодисципліну». Однак більшість економістів вірять у це.

Отже, що необхідно зробити? Бучад пропонує будувати кращі моделі, з реалістичнішими припущеннями; запроваджувати сильнішу регуляцію; проводити серйозні перевірки фінансових інструментів за екстремальних умов, і взагалі «повну зміну ментальності в тих, хто працює в економіці».

Явища на ринках часто порівнюють із складними хаотичними системами, такими як цунамі чи смерчі, тому перше, що варто розробити, це науково обгрунтовані захисні про-

раження своїм бажанням і самозадоволення, породжені нашими ультраліберальними суспільствами. Вони замінилися такими псевдо-релігіями, як політична коректність і бажання врятувати планету, фундаментальна відмінність між правдою та неправдою й культивування справжніх чеснот...

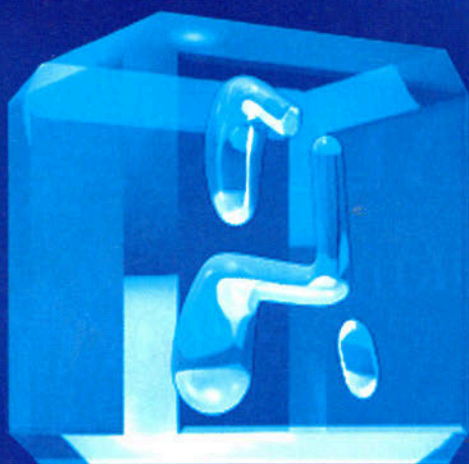
Над Маргарет Тетчер насміхалися, коли вона наголошувала на вікторіанських принципах виробництва й економії. Та вона мала рацію. Новоявні азійські професіонали мають саме ці чесноти — й ось чому вони йдуть вперед і зрештою завоюють світ — не силою, але важкою працею, розумом та здібностями».

Роберт Франк, Корнельський університет, економіст, у своїй колонці для New York Times пропонує, як знайти гроші на підтримку економіки, та водночас знизити податковий тягар тим, хто знайде в собі сили менше споживати.

«Було б диватством думати, що втрати від поточного економічного занепаду будуть безболісними. Од-

ДЛЯ ТИХ, ХТО ПРАГНЕ БУТИ ПЕРШИМ
ІНФОРМАЦІЯ ТА АНАЛІТИКА 24 ГОДИНИ НА ДОБУ

перший діловий
телевізійний канал

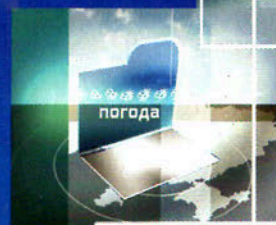
Спутник "Hellas Sat 2" 39o E
Частота прийому: 11.512 GHz,
Символьна швидкість: 30 000 SR
FEC: 7/8, Поляризація: H.

Україна, 04119, м. Київ
вул. Якіра, 13-б
тел/факс: +38 044 207 4717

www.fbc.net.ua

www.tv1.com.ua

дивись в кабельних мережах твого міста

fashiOnline

Місце під пальмою

ВАРТІСТЬ НЕРУХОМОСТІ У ДЕЯКИХ КРАЇНАХ

КВАРТИРИ
€30 000-50 000
Болгарія, Єгипет,
Туреччина

10 000 000 - 25 000 000
швейцарських франків
ВІЛЛА
В РАЙОНІ ЖЕНЕВИ

2 500 000 - 7 000 000
швейцарських франків
ВІЛЛА
В РАЙОНІ МОНТРЕ

КВАРТИРИ
€50 000-100 000
Франція,
Іспанія, Чехія,
Німеччина,
Панама

БУДИНКИ
€200 000-500 000
Іспанія, Греція,
Німеччина, Австрія

БУДИНКИ
€3 000 000 і вище
Монако, Швейцарія,
Франція, Австрія

БУДИНКИ
€500 000 і вище
Іспанія, Франція,
Швейцарія, Австрія

АВТОР: Микола Крос

**Замість однієї
квартири в Києві
можна купити дві
в Болгарії чи Єгипті**

Шасливці, які встигли зняти гроші з депозитів, або ті, в кого депозитні договори закінчуються найближчим часом, неодмінно зіткнуться з проблемою: що робити з цими коштами далі? Особливо це стосується громадян із достатньо великими власними заоща-

дженнями, наприклад, більшими за 250 000 – 300 000 грн або 50 000 євро. Таку суму швидко в магазині не витратиш.

«Саме зараз, коли ціни на нерухомість падають, є можливість придбати віллу у Франції чи Іспанії з гарною знижкою, – радить Марія Коноваленко, директор ТОВ «Мітропа Юкрейн». – Через кілька років нерухомість можна буде вигідно продати або залишити в спадок дітям».

Останні 5 років українці активно купували нерухомість за кордоном. Особливо швидко зростали інвестиції до Болгарії, Туреччини, Єгипту, ОАЕ. Цікавляться наші й дорогою класикою – будинками чи віллами у Швейцарії, Франції, Іспанії, Австрії та Німеччині.

«В українців лише зросло бажання купити власний затишний куточок Франції або Хорватії подалі від політичних негараздів, – вважає Марія Кравець, керівник консалтингової компанії з питань нерухомості за кордоном «Афеніда». – Інвестори спрямовують капітали на стабільні ринки».

ВІКНО В ПАРИЖ

Більшість опитаних **Тижнем** експертів погоджуються, що найчастіше українці інвестують у закордонну нерухомість з подвійною метою: для особистого проживання та щоб заробити на подальшому перепродажі.

«До кризи наші громадяни частіше купували житло, аби отримати

інвестиційний прибуток, — пояснює Марія Коноваленко і як приклад вказує на Єгипет. — Проте українці вельми практичні люди: придбання має приносити радість відпочинку за кордоном, візу (наприклад, вільне пересування країнами Європи), прибуток від можливої оренди чи зростання цін на нерухомість. Для цього ідеально підходить Болгарія». Сьогодні, на думку експерта, нерухомість частіше купують для власного користування або надійного збереження капіталу, тому надають перевагу Франції, Монако, Чехії та Іспанії.

Ті, хто має дуже великі статки й може дозволити собі житло класу люкс, надають перевагу Швейцарії. «Навряд чи можна знайти ще одну країну з таким унікальним поєднанням соціальної та політичної стабільності, високим рівнем життя, красою природного ландшафту,» — ділиться враженнями своїх клієнтів Олександр Піддубний, директор Міжнародної девелоперської компанії AESI. Більшість громадян навіть не здогадуються, що ця країна приваблива ще й з точки зору інвестицій. Рівень наповнюваності офісних приміщень у Швейцарії суттєво перевищує показники найбільших мегаполісів Європи. «Це не країна, де заробляють гроші, — уточнює Олександр Піддубний. — Це країна, де їх можна зберегти та примножити».

Інвестувати в нерухомість у ОАЕ, Іспанії, Болгарії, Єгипті чи Туреччині рекомендує Наталія Вакулєнко, директор компанії OKTA TERRA Real Estate & Property Consulting. Наприклад, в Об'єднаних Арабських Еміратах вигідно купувати нерухомість на початковій стадії будівництва. Під час перепродажу вартість цього житла може зрости на 30-50 %, залежно від розташування об'єкта. Варто додати, що саме в цих країнах найчастіше вкладають кошти в готельно-туристичну нерухомість.

А от Марія Кравець звертає увагу на Панаму. Дохідність від здавання в оренду квартири або офісу (здебільшого це довготривала оренда) — буде 8-10%, дохідність від апартаментів в кондо-отелі сягає 16%. І це при тому, що в Панамі для квартир вхідний рівень цін — \$1600 за м², для апартаментів в кондо-отелі — \$3 500 за м².

ЦІНА ПИТАННЯ

Ось тут ми й підійшли до найголовнішого — скільки треба мати в кишені, щоб стати власником закордонної нерухомості? Як не дивно, стартовий капітал може виявитися значно нижчим, ніж вартість однокімнатної квартирки в Києві чи більш пристойного житла в обласних центрах.

«Якщо до мене приходять клієнти з сумою 50 000 євро, я їм раджу вкладати в нерухомість у Болгарії, — ділиться досвідом Марія Коноваленко. — Адже ціни там ще зростають, є гарантована оренда, легко отримати візу, близько їхати, легко адаптуватися до країни й навіть залишитися жити!»

На думку Олександра Піддубного, головним критерієм формування вартості об'єктів елітної нерухомості залишається не вік будівлі, а мальовниче розташування, близькість до міської інфраструктури, а також площа прибудинкової земельної ділянки. В Швейцарії

найдорожчими є передмістя Женеви, Лозанни, Монтре. А найдешевше, якщо так можна сказати про цю країну, — старі вілли та котеджі на земельних ділянках у сільській місцевості, поблизу промислових зон, розташованих на рівнині, вдалині від Женевського озера та гірськолижних курортів.

Лише за 29 000 євро можна придбати нерухомість у Болгарії. «За таку ціну ви стаєте власником квартири-студії площею 35 м², у комплексі з басейном, практично на пляжі,» — каже Наталія Вакулєнко. Причому житло можна придбати на півроку. А якщо здавати його в оренду, то отримувати дохід до 6% річних від вартості квартири.

А ось чого категорично не радять робити — так це купувати житло в інших країнах самостійно, без допомоги фахівців. Нюанси законодавства можуть бути такими, що без допомоги в них не розібратись. І тоді замість інвестицій у нерухомість можна втратити гроші та час. ■

MITROPA
юкрейн

НЕРУХОМІСТЬ ЗА КОРДОНОМ ТИХА ГАВАНЬ В ЧАСИ КРИЗИ

Франція, Іспанія, Швейцарія,
Чехія, Болгарія, Греція, Туреччина

+38(044)237-78-70 +38(067)264-50-22 www.mitropa.com.ua

УБИТИ ДРАКОНА

АВТОР: Гелен Діксон (Матагальпа, Нікарагуа), спеціально для *Тижня*

Незламний борець із диктатурою Даніель Ортега зараз сам перетворюється на диктатора

Останні два місяці були в Нікарагуа нелегкими для опозиції, незалежних жіночих організацій, журналістів та правозахисників. 9 листопада в країні відбулися місцеві вибори, але їх результати більш ніж сумнівні. Нікарагуанський уряд не допустив до участі в них кандидатів від двох провідних опозиційних партій і спостерігачів.

Сандиністи (партія FSLN) Даніеля Ортеги правлять країною лише

другий рік, але їх популярність стрімко падає. Вони запровадили деякі прогресивні соціальні програми на користь незаможних нікарагуанців, але загалом економічна ситуація в країні складна. Натомість майже абсолютну владу зосередила в своїх руках родина Ортеги, а незалежні організації та соціальні рухи опинилися під ударом держави.

МИНУЛА СЛАВА

Переслідування опозиціонерів у Нікарагуа супроводжує вкрай агресивна та ворожа інформаційна кампанія в проурядових мас-медіа. Вони вже звинуватили неурядову британську допомогову організацію «Оксфам» у «відмиванні грошей», а низку місцевих НУО в отриманні «сатанинських грошей». Президент жіночого колективу Grupo Venancia Паз Арауз каже, що «це несправедливо й незаконно. Проурядові медіа зводять на нас наклепи, тоді як нас

ні в чому навіть формально не звинуватили чи бодай проінформували». А колишній польовий командир сандиністів Моніка Бальтодано так характеризує дії уряду: «Вони хочуть, щоб ми боялися. Аби ми усвідомили, що кожного разу, коли ми критикуємо їх, ми піддаємо ризику стабільність свого життя, життів наших родин і дітей».

Завдяки своєму президентству в революційні 1980-ті, Ортега здобув міжнародну славу прогресивного лідера. Тепер він привів Нікарагуа до антиімперіалістичного латиноамериканського альянсу ALBA («Боліварська альтернатива»), куди також входять Куба, Венесуела, Болівія, Гондурас і Домініканська Республіка. Участь у альянсі допомогла Ортезі здобути значну фінансову підтримку від венесуельського президента Уго Чавеса, однак церемонія підписання угоди про членство була таємною, що занепокоїло ніка-

рагуанців. Соціолог Сільвіо Прада зазначає: «Це не можна назвати демократією. Люди навіть не знають, що таке ALBA, не розуміють, про що домовилися лідери».

Опозиціонери звинувачують Ортегу в зловживанні президентською владою. Революційний священик і поет Ернест Карденаль проголосив, що «революція в Нікарагуа тепер в опозиції. Як можна вірити Данієлю Ортезі, коли він кричить, що з бідними, але заїжджає в бідні райони на mercedes'і?» Лідери опозиційних жіночих та сандиністських організацій побоюються, що країна повертається у диктаторське минуле. Родина й друзі Ортеги тепер контролюють FSLN й обмежують свободу слова, а програми допомоги мають на меті не стільки перспективний стабільний розвиток найбідніших верств населення, як створення політичних дивідендів для правлячої партії.

ПІД КРИЛОМ КАРДИНАЛА

Після 16 років в опозиції Данієль Ортега прийшов до влади на президентських виборах у листопаді 2006 року, набравши тільки 38% голосів. Цьому сприяв новий виборчий закон, який знизив прохідний бар'єр. Це нововведення сандиністи проштовхнули через парламент за допомогою лідера Ліберальної конституційної партії екс-президента Арнольдо Алемана.

Родина й друзі Ортеги тепер контролюють FSLN й обмежують свободу слова

Аби заручитися в 2006 році підтримкою релігійних виборців, Ортега шокував жіночі та правозахисні організації, уклавши союз із католицькою церквою, деякими евангелістськими церквами та всіма правими партіями, щоб цілковито заборонити аборти. В бідній Нікарагуа ця заборона вже призвела до низки смертей жінок із ускладненнями вагітності.

Опозиція також звинувачує Ортегу й Алемана в тому, що вони створили двопартійну систему та поділили контроль над такими державними інституціями, як Верховна виборча рада та Верховний суд. Провідні міністерські посади отримали особи, лояльні до католицької

церкви та кардинала Мігеля Обандо Браво. Ці призначення вже далися взнаки: Верховна виборча рада позбавила легального статусу єдину сандиністську опозиційну партію — Рух сандиністського оновлення, а також приписала на невідзначений термін діяльність Консервативної партії.

СІМЕЙНИЙ ПІДРЯД

Ортега не робить різниці між особистим життям та партійними й державними функціями. Коли він став президентом, то розташував і президентську адміністрацію, й партійну штаб-квартиру FSLN у власному сімейному маєтку, оточеному високими мурами. Особиста влада президента відчутна в кожному куточку країни, де можна побачити величезні бігборди, які проголошують його «Народним президентом». Бігборди, кожен вартістю більш ніж \$5000, виробляє за державний кошт рекламна компанія одного з синів Ортеги.

Значну владу отримала також його дружина Росаріо Мурільйо, яка зараз очолює партійний секретаріат FSLN та керує пропрезидентськими медіа. Перша леді практично перетворилася на тіньового главу держави. Вона також ініціювала створення в партійній структурі фронту так званих «Рад громадянської влади». Ці утворення фактично дублюють демократично обрані органи місцевого самоврядування.

«Біномне президентство Данієля Ортеги та його дружини наповнене агресією до їхніх критиків. Вони ні до кого не мають поваги й готові протягнути найбільші символи цієї країни через бруд своєї брехні», — вважає письменниця Джоконда Беллі. З цією оцінкою погоджується й політолог Андрес Перес Бальтодано: «Страх перетворив Нікарагуа на один величезний квартал, який у мафіозному стилі контролює бандитська держава та політичні банди, які використовують назви партій. У цьому кварталі злодії та вбивці почуваються цілком безкарно».

Дії Ортеги та членів його партії можна розглядати як своєрідне попередження країні. Маючи відданих послідовників, контроль над більшістю державних інституцій включно з поліцією, домовленості з корумпованими політиками та ультраконсервативними християнами й бажання замовчати критику з боку

ДОСЬЄ

Хосе Данієль Ортега Сааведра народився 11 листопада 1945 року в родині, що належала до середнього класу, опозиційній до режиму президента Анастасіо Самоси. Данієль підтримував сімейну традицію — вперше за політичну активність його заарештували вже в 15 років. 1962 року він вступив до лав забороненого тоді Сандиністського фронту національного визволення (FSLN), і вже через три роки увійшов до складу Національного проводу фронту. Наступні роки Данієль Ортега присвятив революційній діяльності, яка увінчалася успіхом у 1979 році. Після перемоги Сандиністської революції він очолює уряд Національної реконструкції, який із допомогою СРСР та Куби розпочав у Нікарагуа будівництво соціалізму. У відповідь США підтримали рух антисандиністських партизанів «контрас» — у країні розгорнулася громадянська війна. В СРСР та соцтаборі Ортега стає символом боротьби з американським імперіалізмом. Після припинення радянської допомоги Ортега йде на поступки опозиції, а 1990 року програє президентські вибори Віолетті Чаморро.

САНДИНІСТИ VS САНДИНІСТІВ

Сандиністський фронт національного визволення (FSLN) — ліва партія, створена радикально налаштованими студентами у 1961 році. Свій рух сандиністи назвали на честь Августо Сесара Сандино — лідера національно-визвольної війни 1927-1934 років, внаслідок якої американські війська були змушені залишити Нікарагуа. Фронт вів боротьбу з диктатурою Самоси, яка правила країною з 1936 року. В 1995 році частина сандиністів стала в опозицію до Данієля Ортеги, вийшовши з FSLN та заснувавши Рух сандиністського оновлення. Його членами є такі герої Сандиністської революції 1979 року, як Серхіо Рамірес, Дора Марія Тельєс, Луїс Карріон, Мірна Каннінгхем, брати-священники Ернесто і Фернандо Карденалі.

незалежних соціальних рухів, уряд Нікарагуа може шокувати навіть тих, хто з ностальгією згадує триумф сандиністів над диктатурою у 1979 році. ■

Таємниці Тижня

Анатолій Бондаренко під наглядом Романа Кульчинського залишає відбиток пальця на моніторі дизайнера Тимофія Молодчикова

Художник Павло Ніц шукає надхнення для ілюстрування тексту про Нікарагуа

ТЕМА ТИЖНЯ

Андрій Єрмоленко
малює ковбасу з натури

Редакція відкриває таємниці створення журналу

Рік тому вийшов **Тижень** №1. Зараз у редакційній підшивці вже 54 числа. Тижень за тижнем ми висвітлювали події цілого року життя країни та її громадян. А на честь ювілею набралися нахабства й вирішили присвятити цю тему номера... нам самим. Розповісти трохи про життя редакції, відкрити завісу редакційних таємниць.

Це подяка зокрема й вам — за те, що читаете **Тижень**.

Залишаймося разом. Адже життя має сенс. ■

Ганна Бабінець шокована тим,
що залишилося від її статті

Відповідальний секретар
Віталій Столига відповідає
на рукописання

ЗМІСТ:

КОЛЕКТИВНИЙ ГЕНІЙ

Як народжуються ідеї в **Тижні**
СТОР. 40

ВІД ПЛАНУ ДО ТЕКСТУ

Наші принципи
редакторської роботи
СТОР. 42

ЯК Я ПИШУ

Антон Зікора про секрети
журналістської творчості
СТОР. 42

ТИЖДЕНЬ ТИЖНЯ

Створення номера — день за днем
СТОР. 44

КРАСА ПРОТИ СЛОВА

Дизайнери і фотографи про
стосунки з тими, хто пише
СТОР. 46

З ОЛІВЦЕМ ПО ЖИТТЮ

Інтерв'ю з художником, який
творює обкладинки **Тижня**
СТОР. 48 ▶

Сценій

АВТОР: Анатолій Бондаренко

Наша редакція об'єднує дивних людей

«... два кольори мої, два кольори, Обама на полотні, в душі моїй Обама» Лунає голосний сміх. «А намалюймо його хрестиком! Як вишиванку». — «Хрестик уже був, неодноразово. Ми ж не пишемо про те, що його перемога означає для нас. Краще напишемо цитати з різних його промов і складемо з них портрет». — «Чи не буде це надто дріботіти в очах, на відстані? Може, змішаємо його зображення з Кеннеді? На того теж так поклали сподівання. От тільки чи впізнають його люди? Може, Кеннеді зробити чорним?» — «Теж складно упізнати...» — «Гарний слоган зате виходить: Обама — чорний Кеннеді». — «Або цю його притягальну ауру використати, інтелігентний Обама, високий, із довгими пальцями, як секс-символ? Мама, Обама-мама...» — Боні М! У цьому щось є. О, пам'ятаєте «Красу по-американському», сцену з ванною? Обама у ванні, навколо пелюстки!» Всі знову вибухають сміхом. «Сильніше вже нічого не вигадась, сто відсотків!»

ЖУРНАЛ «НЕ ПІД ШАБЛОН»

Вдалу «креативну сесію» завжди можна відрізнити від невдалої. Хоча б за тим веселим збудженням, яке залишається після неї. За десять днів до оголошення результатів виборів в Америці вся редакція була переконана в його перемозі, і, порадившись, ми вирішили дати матеріал про феномен популярності наступного президента США завчасно. Ще й винесли його на обкладинку.

Скидається, що частка емоційного заряду від редакційних «засідань» передається й далі: обкладинка **Тижня** з обличчям Барака Обами в пелюстках не залишила читачів байдужим. Це стається з багатьма продуктами, народженими колективним редакційним розумом — їх передрукують і обговорюють, ними захоплюються й обурюються, але вони не залишають байдужими.

Від того, як усі учасники редакційного процесу спілкуються між собою, залежить: чи буде журнал набором матеріалів, створених за професійними шаблонами, чи це буде спільний витвір значної групи людей, здатний зачепити серце читача.

ЖУРНАЛ «НЕ ПІД ШАБЛОН»

У нашій редакції внутрішнє спілкування відбувається не лише під час обов'язкових планірок. Креативні групи, як правило, з 3-5 людей, збираються раз на тиждень, щоб придумати — як описано вище — ідеї для нової обкладинки, теми матеріалів, способи подання цих тем або хоча б новий комікс

про Теодора Драйвера. Іноді буває вдало, іноді — не дуже.

«Про що до кінця тижня говоритимуть у транспорті й на форумах?» — «Про Тимошенко в Москві? Давайте зробимо щось про історію з літаком, який президент забрав у прем'єра»...

Ми придумуємо черговий комікс. Спочатку визначаємо впізнавану тему, яку пам'ятатимуть хоча б кілька наступних днів. «У Тимошенко забрали літак. Добре, нехай наш таксист везе її в Москву на таксі». — «Ага, на авіатаксі» — «Це що, такий маленький літачок із шашечками?» — «Хай краще літак буде у формі авто для Джеймса Бонда, тільки з шашечками». — «Ні, просто машина Драйвера, прив'язана до літака!» — «А потім, коли вони прибувають, конструкція просто перевертається догори дригом, і вже літак прив'язаний до машини». — «Щоб його не відібрали ще й у Москві. Вона нікому ж не довіряє, хі-хі». — «Ага, особливо чоловікам!» Регіт. «Ну, варто спробувати».

Коли є потреба зібратися позапланово, кімнатами проходить Роман

ТИЖНЯ

Редакційна планірка – джерело заохочень та покарань

Кульчинський зі своїм уже знаменитим «ходімо, покреативимо!» У такий спосіб він збирає групу, яка, наприклад, може придумати із десяток «тем тижня» для наступних чисел. Більшість зустрічей – неформальне обговорення, без правил. Тобто правило одне – вам має бути цікаво брати в цьому участь. Якщо так, то й читачеві потім буде цікаво.

ТВОРИТИ СПІЛЬНОТУ

Не так часто, але ми також робимо справжні сеанси «мозкових штурмів», за всіма правилами. Більшість колег уже знає, що це таке: ще кілька місяців тому ми почали робити семінари або майстер-класи – всередині редакції. Хто що краще і з більшим задоволенням уміє робити, той і навчає інших. Навчав за власною ініціативою й без вказівки згори, й приходять туди теж за бажанням. Був і семінар про техніку «мозкових штурмів».

Газети, а тепер ще й сайти, щоденно розповідають вам про те, що відбувається у світі та країні. Натомість журнали творять спільноту. Ми дивимося на події очима спіль-

ноти, яка починається просто в редакції. Тож і вашими очима, якщо **Тижень** близький вам.

Якщо журнал здатен розповідати історії за допомогою слів та ілюстрацій, при цьому викликаючи у читачів співчуття, він переживе інтернет-революцію. Якщо він просто доносить інформацію – то його майбутнє під загрозою. Приблизно таким є консенсус редакції на тему «Якими мають бути наші матеріали?» Принаймні, я його розумію саме так.

КОЛЕКТИВНИЙ ГЕНІЙ ВІД БРАЯНА ІНО

Що таке творча атмосфера? Чому мені подобається атмосфера в нашому офісі?

Британський музикант Браян Іно якось придумав слово «сценій» (scenius), що означає своєрідний «геній простору» – те, що набуває вищого значення завдяки оточенню. Сценій пояснює екстремальну креативність групи людей, які збираються в тому чи іншому місці протягом певного часу. «Сценій означає інтелект та інтуїцію культурної сцени, оточення, – писав Іно. – Це

групова форма геніальності». Коли ти перебуваєш в умовах сценію, ти дієш як геній. Твої колеги, однаково з тобою налаштовані, й усе твоє оточення надихають робити нові речі.

Кожен сценій креативний по своєму, але має схожі прикмети. Ризиковані експерименти вітаються групою, дружня змагальність допомагає розкритися навіть сором'язливим. Ідеї та знання поширюються швидко, а нові незвичні думки не відкидають за «периметер». Якщо ставиться новий рекорд або з'являється нове досягнення, успіх є надбанням усіх, всієї сцени.

Не стверджуватиму однозначно, що редакція вже зараз є таким сценієм, однак багато прикмет збігаються. Є схожа атмосфера, й крижість цієї атмосфери іноді лякає. Головне – її зберегти, не зруйнувати й не формалізувати.

ЛЮБИМО БУТИ РАЗОМ

Редакція **Тижня** – довжелезний коридор, на який нанизані кімнати різних служб. Як на підводному човні. Одного разу наша прибиральниця Ніна Петрівна помила підлогу якраз перед дощем. За кілька годин я помітив, що ланцюжки слідів підсохли, наклалися одні на одні, утворивши аналог феромонного сліду, який залишають по собі мурахи.

З тих слідів випливало, що кімнати 4 і 5, де «живе» основна частина журналістів та редакторів, контактують між собою дуже непогано. Проте найбільш натоптані ланцюжки вели у дві кімнати – в ту, де сидить головний редактор та спеціальний кореспондент, а також до кабінету Юрія Макарова – там зазвичай і відбуваються засідання креативних груп. Я подумав: поки така картинка зберігатиметься, наш персональний сценій діятиме й далі. ■

Рука редактора

АВТОРИ: Роман Кульчинський, Павло Солодзько

Ми не «порушуємо проблеми», а описуємо життя таким, як воно є

Редагувати — не означає правити текст, написаний журналістом. Автори цих рядків уже кілька разів обпеклися на тому, що «поліпшували» матеріал, дописуючи нібито важливі й потрібні речі. Журналіст і сам здатен переробити свій текст, до того ж, він ображається, коли в його уста вкладають чужі судження.

ГАРНИЙ ПЛАН — ОСЬ ТАЄМНИЦЯ УСПІХУ

Гарний журналіст — це той, хто вчасно здає статтю, яку дочитують до кінця. Простіше кажучи, цікаву й несподівану. Тут важливий письменницький талант журналіста — те, як він уміє подавати зібраний фактаж і власні думки. В Україні з цим здебільшого проблема. певна річ, весь журнал не може бути цікавим для всіх, але кожен читач має знайти хоча б один-два «своїх» матеріали. А для того, щоб кожна окрема стаття і весь номер в цілому правильно виглядали, потрібне чітке планування.

Тому редагування — це планування. Звучить наче «екзистенціалізм — це гуманізм», але так і є — 50% успіху матеріалу закладаються на етапі планування. Немає нічого гіршого, ніж тобі надсилають матеріал і питають, чи можна надрукувати його в **Тижні**. Придумати тему, визначити, хто її писатиме, як її писатиме, що підверстувати, як ілюструвати — ось редагування.

Підручники пишуть, що спочатку треба придумати заголовок і на нього — як на шампур — нанизувати «м'ясо», тобто факти, твердження, коментарі й власні висновки. На практиці дотримуватися цього вдається не завжди. Але проговорити матеріал з автором перед написанням — обов'язково.

НЕ ЗАГУБИТИ СУТЬ

Деякі редакції використовують бланк письмової заявки, де журналіст має пояснити тези свого матеріалу, й чому це має зацікавити читача. Ми так і не наважилися впровадити аналогічну річ у **Тижні** — аби не вбити творчий дух. Із власного досвіду знаємо, що в принципі правильна ідея заявки згодом перетворюється на бюрократичну рутину.

«Вибрати хід», — ця фраза Сергія Тихого допомагає загострити матеріал. «Хід» — це кут зору, під яким ми

дивимося на проблему. Наприклад, матеріал «про проблеми охорони здоров'я» ніколи не з'явиться на шпальтах **Тижня**, оскільки тема сформульована занадто розмито. Зате влаштуватися на роботу санітаром і потім зробити репортаж — це те, що треба. Або розповісти про роботу відділення лікарні очима заввідділення, хай навіть анонімно — за рахунок чого живе його «безкоштовна» лікарня? Або порівняти нашу систему охорони здоров'я та світові аналоги в чітко вибраних параметрах (з цього гарна інфографіка може вийти).

В **Тижні** нещадно «ріжуться» матеріали, в яких забагато міркувань автора, не підкріплених конкретними фактами. Кожна теза, висловлена автором у матеріалі, повинна мати кілька аргументів. При цьому ми намагаємося дати читачам редакційне бачення подій і не граємося у квазіоб'єктивність, коли за різними поглядами губиться суть події.

А при використанні «різних поглядів» важливо не купитися на «партійні меседжі», що їх намагаються нав'язати суспільству політичні штаби. Тому ми використовуємо слова політиків тільки тоді, коли вони говорять по суті, а натомість намагаємося працювати з першоджерелами. Законопроекти, стенограми, повні тексти коаліційних угод — ось

Не робота, а життя

АВТОР: Антон Зікора

Про кінцеву сексуальність тексту

Запитання «Як ти працюєш?» доводиться чути від знайомих досить часто. Мовляв, розкажи про таємниці репортажної творчості. Декому це складно пояснити, але я взагалі не... працюю. В у

будь-якому разі, не називаю свою журналістську діяльність роботою.

Я безперервно спілкуюся з цікавими людьми, відвідую різні заходи, їзджу у відрядження українськими містами. Словом, живу собі на втіху, а мені за це платять гроші. Як писав один британський колега: «Журналістика — це не професія,

що читають наші журналісти вдома й на роботі.

ЖИТТЯ ЗА ГРАФІКОМ

У неоперативних матеріалах ми вимагаємо від наших авторів дотримуватися головних принципів драматургії. Читач купує журнал, щоб отримати як нову інформацію, так і нові емоції. Сюжет — ось що допомагає тримати читача в напрузі!

Власне процес редагування текстів зводиться до: а) слідкувати за тим, щоб журналісти дотримувалися викладених вище принципів, б) стеження за графіком (це найменш приємне завдання, бо творчі люди люблять графіки зривати і ображатися на зауваження — що часто закінчується скандалом).

Якщо матеріал вочевидь слабкий, його знімають. Якщо можна щось покращити, ми разом із редакторами відділів визначаємо, що і як краще переробити. Це відбувається у форматі дискусії, редактор відділу може аргументовано переконати, що претензія Кульчинського, Солодька чи Васютин не обґрунтована.

ЖИВИЙ ЖУРНАЛ

Ще один важливий момент. Тексти **Тижня** мають писатися розмовною мовою. Канцеляризми, штампи й академізми викидаються і замінюються людськими словами. Ну навіщо писати «негативної конотації я в цьому не бачаю», якщо можна сказати «нічого поганого в цьому немає»?

Звичайно, цього всього не завжди вдається досягти. Й тоді замість Теодора Драйзера у друк іде виправлений авторедактором «Теодор Драйвер» (потім ми зробили його головним героєм наших коміксів-стріпів), замість холерного віброну з'явля-

Головний редактор Роман Кульчинський іноді дивує навіть шеф-редактора Юрія Макарова

ється «ембріон», замість шматка статті друкарня видає красиву синю шпальту.

Що ж, не хибить тільки той, хто нічого не робить. Ми прислухаємося до критиків і колег, і всією ре-

дакцією хочемо робити не мертвий інформаційний дайджест, а повнокровний продукт. Як написав у блозі один читач: «Так, лажі трапляються. Зате журнал живий і цікавий!» ■

а відносно непогано оплачуваний спосіб життя». Іноді складається враження, нібито чиясь рука виймає з-за пазухи всіх цих людей, наділяє їх певними характеристиками та функціями. А потім змушує виконувати переді мною якісь вистави. Мені ж залишається за всім цим спостерігати і записувати, називаючи кінцевий продукт статтями.

Запис — найскладніше в усьому процесі, оскільки іноді доводиться розшифровувати багато тексту (навіть на репортажі я хожу з диктофоном, в який нашіптую свої зауваження). Зате після завершення цієї нудної процедури отри-

мую бонус — складання слів у речення, речень в абзаци тощо.

Тут я користуюся кількома принципами, які вивів для себе. Отже, кінцевий текст має бути сексуальним, живим, герметичним (хоча, коли відверто, я не до кінця розумію, що це таке), якомога комічнішим. Щоб статті були цікаві читачеві, я їх переказую людям, які взагалі не гортають журналів і газет. До того ж, переказую саме так, як вони написані. Якщо мене вислуховують до кінця — то я на правильному шляху.

У кожного журналіста є безліч прийомів, які він використовує, аби затримати читачеву увагу, проте я у своїй роботі більше ке-

руються на відчуттями. Якщо тема, за яку беруся, цікава мені, якщо вона смачно мною переказується, якщо писати мені «по кайфу» — то й читач не засне, взявши до рук журнал. Хтось, чекаючи на потяг, прочитав мою статтю й забув про час? Подорож через півміста в маршрутці промайнула непомітно? Отже, я доклав зусиль не дарма.

Наприкінці я вичитую текст, стежачи, щоб у кожному реченні було не більше двадцяти слів, придумую заголовки окремих розділів, які розбивають неокжовирну «цеглину» статті на зручні для сприйняття частини. Потім закриваю файл і телефоную редакторів: «Ромо, візьми статтю». ■

Тиждень Тиждня

ЧЕТВЕР: Відділ розповсюдження на ногах із самого ранку. Вони забирають із друкарні свіжий наклад.

Майже вся редакція відсипається до обіду – відпочиваючи після нервової здачі номера й святкування цієї здачі. Напружено працює тільки заступник головного редактора Павло Солодзько. Він редагує неоперативні шпальти – ті, що в другій половині журналу.

ВЖЕ ВТОМИВСЯ

15-00. Планірка. Макаров, Кульчинський, усі редактори, відповідальний секретар, б'єлд-редактор. Що змінюємо у плані номера, які матеріали здаються вчасно, а які "провисають" або "здуваються", як ілюструвати, скільки реклами, на яких шпальтах?

Майстер-клас "Сюжетність у матеріалі". Читає Антон Зікора

ВИХІДНІ:

Ніхто нікому не заважає працювати. Репортажники й фотографи виходять на завдання. Художник малює. Б'єлди шукають ілюстрації.

Мас прийти коментар із Нью-Йорка, а його ж потім ще перекладати...

Редактор відділу економіки Сергій Лук'янчук кожні десять хвилин перевіряє пошту.

ВІВТОРОК:

Романе, що зі свіжого номера краще вивісити анонсом на сайт?

Обкладинку домальовують і відсилають у друкарню.

Здаються шпальти політики і останні шматки блоку культури. Редактор відділу культури Віта Поліненко не виходить із кімнати дизайнерів – щоб нічого не наплутали. Здають "Розслідування". Питання зі "Світом" – із Нікарагуа надіслали давно замовлений матеріал про сандиністів, але подзвонили з Інгушетії, обіцяють до вечора гарячий репортаж.

Заступник редактора Наталка Васютин ходить кабінетами й питає:

"Так, хто буде писати бредікі?"
(маленькі враження журналістів на передостанній шпальті).

П'ЯТНИЦЯ:

**Де текст?
Я тебе питаю,
де текст?**

Починає здаватися Тема Тижня. Знервований Кульчинський вимагає від Солодька текст на інфографіку про те, як працює Тиждень – щоб художник уже малював. Солодько ховається в кімнаті дизайнерів і домовляється з художником, що надішле текст в суботу.

ПОНЕДІЛОК: Усі в роботі! У повітрі – передчуття зриву графіку

Мозковий штурм із приводу обкладинки поточного номеру.

14-00. Планірка за участю всіх редакторів і журналістів. Огляд конкурентів і зарубіжних тижневиків. Що ми не зробили, де зроблено краще, за рахунок чого? Ділимо премію. Зароджується перший план наступного номера (того, що вийде через 11 днів).

Увечері приходить Льоша Кустовський – той, хто малює "Теодора Драйвера".

СЕРЕДА:

День Наталки Васютин. Що дати з оперативних новин, куди, в якому вигляді?

Гаряча пора. Всі бігають між коректурою, б'ялд-службою, дизайнерами й редакторами як навіжені.

Падає Інтернет. Технічні служби панічно "піднімають сервер".

Все! Зверстані файли пересилаємо в друкарню електронною поштою.

Голосіївський парк або кав'ярня в околиці. Свято свіжого числа, яке поступово переходить у планування, а там і просто в зустріч колег, яким приємно бути разом.

Зазвичай ми не пишемо у **Тиждень**. Ми забезпечуємо ту чорну купу літер, яку приносять нам журналісти, ілюстраціями. Тому журналісти часто вважають, ніби вони тут головні. Еге ж, коли б не так – адже з дитинства відомо, що картинки розглядати цікавіше! А ще ми розміщуємо цю купу літер так, щоб її було зручно читати. От уявіть собі, що в журналі немає фотографій, малюнків, інфографіки, колажів, підзаголовків, а все написано однаковим шрифтом і літерами однакового розміру... Все-все, від початку числа до кінця! Ви це читатимете? От вам і відповідь на запитання, хто тут головний

Краса проти слова

АВТОР: Ганна Єрмакова, дизайнер-верстальник **Тижня**

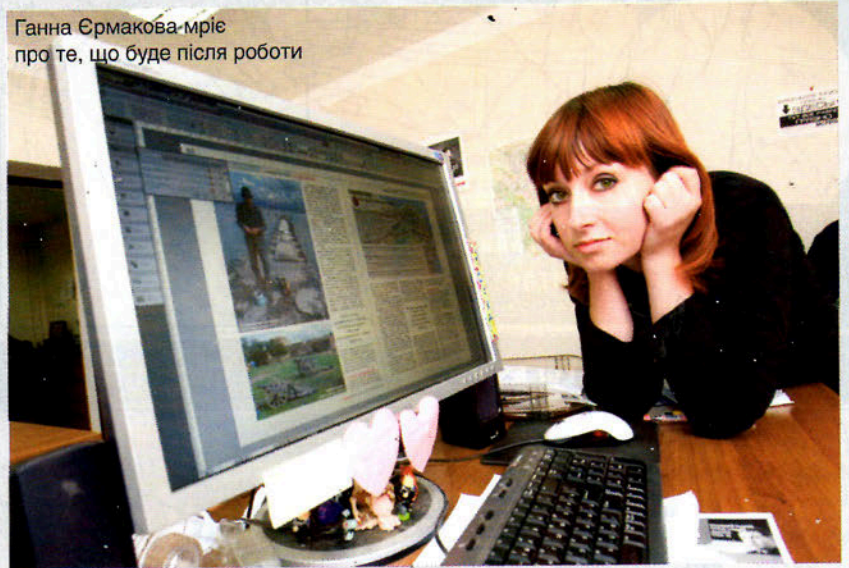
Дизайнер – це душа журналу

Не знаю, що там набрехали в попердніх статтях журналісти, але правда в

тому, що найкраща частина редакції сидить тут, у дизайн-відділі.

Дизайнер – тендітна і прекрасна, але цілковито безсловесна душа журналу. Про нас безкарно можна хоч на стінах пи-

Ганна Єрмакова-мріє про те, що буде після роботи

Той, хто грається з картинками

АВТОРИ: більд-редакція

Більд-володар калейдоскопу

Забудьте все, що ви знаєте про Фотографію. Бо більд-редактор – це не фотограф. Часто буває, що більда підбирають «від зворотного» – з фотографів, щоб він міг дивитися на знімки свіжим оком. Бо його завдання, підбирати ілюстрації. Це людина – яка знаходить їх для кожної конкретної статті в журналі, формує ілюстративну базу, координує переміщення фотокорів і робить ще тисячу речей. А йому ж ще й самому хочеться пофотографувати...

В радянські часи ця професія називалася «фотопідбірниця» – зазвичай це була жінка, яка їхала в архів ТАРС, там відбирала ілюстрації на задану тему й привозила їх у видавництво. Зараз усе значно веселіше.

Будні більда – набір цікавих ігор, які регулярно набридають і дратують. Скажімо, шоу «Вибери найкращу». Щодня перед моїми очима – калейдоскоп із тисяч фотографій, із яких треба обрати одну-дві на визначену тему. А її зазвичай задає редактор – і в нього може бути своє бачення.

Є і квест під назвою «Знайди автора матеріалу». Мета квесту – уточнити в журналіста тему чи розі-

братися, чому він не взяв на редакційне завдання фотокора. Трапляється й інший його різновид – «Знайди коментатора, якого треба сфоткати». Щоб зробити ці ігри не такими захоплюючими, більд-редакція розробила бланки «Замовлення фотозйомок». Як гадаєте, їх хтось заповнює?

Є і справжній хорор – журналісти часто приносять нам знімки, зроблені аматорами чи скачані з Інтернету. Та ображаються, коли ми відмовляємося ставити розпливчасту фотографію без сюжету. «Тут же портрет людини, яка згадується в тексті?!» – скандалять журналісти. «А чому ти на завдання без фотокора поїхав?» – «Так він би налякав

сати всілякі дурниці, а ми у відповідь слова не скажемо, хіба що можемо щось намалювати на тій самій стіні. Образити художника може кожен (саме тому наш художник перебуває в хронічній депресії). Але в будь-якому разі, якщо зараз з'явився шанс промовити слово, ми ним скористаємося повною мірою.

Отже. Життя дизайнера-верстальника дуже тяжке. Дуже. Бо найбільші шкідники в кожному виданні – це журналісти. Гірші за них хіба що редактори відділів. Журналісти – це наше горе. Адже вони, по-перше, жадібні, по-друге, нудні.

Судить самі. Ти, дизайнер-верстальник, – гігант креативу, запеклий професіонал, людина-брила – сидиш собі, верстаєш, нікого не чіпаєш. Ти наївно віриш, що коли на трьох папірцях і трьох планірках – учора, позавчора й сьогодні вранці – для такої-то статті було визначено таку-то кількість знаків (тобто літер укупі з пробілами й знаками пунктуації), то їх аж ніяк не може бути більше чи менше. Тому, коли після зверстаної статті залишається «хвіст» у кілька тисяч знаків, стає гірко й боляче.

«Хвіст» справді виглядає як хвіст – шматок тексту, який не влазить, і його видрукують на окремому аркуші або поверх ілюстрації. «Хвіст» треба коротити – зазвичай автор чи редактор робить це,

порахувавши ряди у «хвості» й викинувши відповідну кількість рядків із усього тексту, де йому не шкода. Проблема в тому, що авторів шкода – він же так довго й натхненно писав.

Хапаючись за серце, біжиш до автора. Лагідно журиш його за таку прикру помилку – ну з ким не буває! Пив чай, писав статтю про трамадол, накрило натхненням... Творча натура взяла гору, не зміг зупинитися. Потім, разом із автором, біжиш назад, до верстки. Й тут відкривається вся підступність журналістського ества. Автор дивиться на тебе великими вологими очима й каже: «Невже вам так важко втягнути сюди якихось жалюгідних три тисячі?»

Найстрашніше те, що він каже це серйозно. Ще гірше те, що ти починаєш сопіти, морочитися з програмою і втуляти бодай щось із цих тисяч. Усе це нагадує історію про Попелюшку – в тому розділі, де вона натягує свій черевичок приблизно 35-го розміру на сорокові ноги своєї сестрички. А між іншим, якщо згадати цю історію у версії братів Грім, то черевичок на дебету дівку натягли, лише відрубавши їй п'яти. Саме на це ти й натякаєш автору. Він чомусь ображається, ніби йому запропонували приспати улюблену болонку.

Ти пропонуєш прибрати трохи тексту, автор люб'язно пропонує прибрати фотку

(єдину на всю статтю – от уявіть собі журнальний розворот без ілюстрації!)...

...Якщо конфлікт не вирішується на нижчому рівні, починається битва редактора й арт-директора. Слово проти краси – задивитися можна. Бо йдуть із перемінним успіхом, тож так і живемо – в польових умовах, іноді навіть боїмося десь у коридорах перестрітися.

Між обома таборами, як парламентар із білою сорочкою, стрибає відповідальний секретар, у народі – ответсек (слово прийшло у редакційний жаргон ще з сивої давнини). Не дай боже таку роботу. Ми ж усі – як діти малі. А йому в нас, об'язно кажучи, ще й манну кашу запихати треба.

Є в нашій роботі, звичайно, й позитивні моменти. Наприклад, якщо нам хтось дуже не подобається, можна на його чи її фотці написати третім кеглем шрифту (це дуже дрібнісінько – збільшувальне скло потрібне, щоб прочитати) «козел» чи «дура» й схвати таку западлючку десь на темному тлі. Ніхто не побачить, а тобі приємно... Останній раз про цей жарт я згадала, побачивши в статті фотку своєї університетської викладачки.

А взагалі робити журнал – це класно. Де ще, скажіть, цілий тиждень дурдому для цілого натовпу людей закінчується, врешті-решт, кількома десятками сторіночок? ■

охорону...». Ці нападки на редакцію тих, хто пише, нагадують атаку зомбі – не чують аргументів і не роблять висновків.

І наостанок – гра «в чапаса». Йдеться про відправку фотографій на зйомку. Хтось не хоче їхати за тридев'ять земель, хтось не може, хтось хоче й може, та не з тим журналістом, комусь давно обіцяну лінзу не купили...

Відбирати ілюстрації дуже просто: запускаєш на великій швидкості слайд-шоу з декількохсот фото по темі, на перегляд однієї є приблизно півсекунди. Не варто намагатися зупиняти увагу на кожній, потрібно лише слідкувати за реакцією мозку. Раптове здригання якоїсь кінцівки, раптовий короточасний біль означає стовідсотково правильне влучання, необхідно лише часно зупинити слайд-шоу на фото, що викликало реакцію.

Головне в нашій роботі – знати, любити й поважати Фотографію. Коли вона відчуває, що ми її любимо

та намагаємося зрозуміти, вона сама нам підкине потрібний сюжет і ракурс. І ця любов не дає більшови ооста-

точно перетворитися на «офісний планктон», який просто просиджує штани на роботі. ■

Анатолій Белов втомився добирати фотографії

На олівці

РОЗМОВЛЯЛА Марія Старожицька

Художник **Тижня** зізнається, що був змією

Пробита кулею гімнастерка, де кров запекалася дев'яткою в даті Дня перемоги, «кислотний» портрет винахідника ЛСД Альберта Хофмана, робітник як вимираючий вид разом із мамонтом та птеродактилем, тінь двоголового орла на папілярних лініях відбитку пальця — всі ці обкладинки малював Андрій Єрмоленко.

Головний художник **Тижня** за фахом — хімік. Свого часу мав продовжити наукову династію за батьком, навіть розпочав писати дисертацію, але наразі віддав перевагу мистецькій самореалізації. Щодня на роботі бачу Андрія з олівцем у руці, наче він таким і народився. Чи, можливо, так і було?

Той, хто лише серпентолог...

” Я народився змією, я нею був, я реагую на ритм та на порух цієї ненависної дудки заклинача змії. Я чував, що намагається усвідомити музику, а є хтось, хто цю музику виконує і вбиває в наші мізки! І тоді змії виповзають на столи, і звиваються навкруги пустих пивних келихів, піднімаючи свої хитливі голови, солодко облизуючи свої вуста роздвоєним язиком, дивлячись на нього — цього перця, що змінив тюрбан та дудку на навушники й діджейську стійку...

Змії сичать: «він мегамоцний!», змії знають його! Хтось скаже — це магія. А можливо, все просто — він вивчив поведінку плазунів, інстинкти, що нас змушують рухатись, на початку він кайфував лише від цієї музики, а зараз більше від того, що хтось на столі приймає бойову стійку (можливо, це проста шлюбна стійка, привід для злягання з кимось у порожній квартирі, на зіжмаканих простирадлах, що просякли панк-роком, а зовсім не Ю-2), і його гребе, що його знання і його улюблені ритми дарують аудіозалежність, насамкінець трапилось — те, що подобається йому — вся ця клята какофонія примусила дівок мокріти, а чуваків хотіти... І що далі? Кубло змії на столах, і він у навушниках... Але хто він? Він лише серпентолог, що знає наші інстинкти, йому подобається те, що під цю музику рухаються змії...

Я народився змією... **“**

Андрій Єрмоленко,
з майбутньої книги

— У три роки я намалював свій перший малюнок, собаку Тобу, на конкурс до Президії Академії наук України. Песик був із п'ятьма лапами, бо я ще не вмів рахувати, але журі з науковців одностайно вирішило мене відзначити за нестандартність малюнка (офіційна версія) та його еротичність (кулуарна інформація). З того часу не пам'ятаю, коли б не малював. До Олімпіади-80 — мені тоді було шість — зображував зайчиків та ведмедиків у всіх видах спортивних змагань.

У. Т.: Чи довго тривала творчість винятково для душі?

— У 10-му класі — цю історію не знає навіть батько — програв 100 карбованців у карти, це величезна тоді була сума, аби розплатитися з тим, кому програв, намалював йому стінгазету для випускного класу. З того часу унікаю азартних ігор. Але відтоді й зрозумів, що моє хобі може приносити гроші. Коли, зрештою, усвідомив, що витрачаю життя не

на те, що справді подобається, став професійним художником. І щасливий від цього.

У. Т.: Мальовані обкладинки та графічні ілюстрації — «фішка» нашого журналу. Ти переконаний, що це оптимальний варіант, аби повернути увагу покупців?

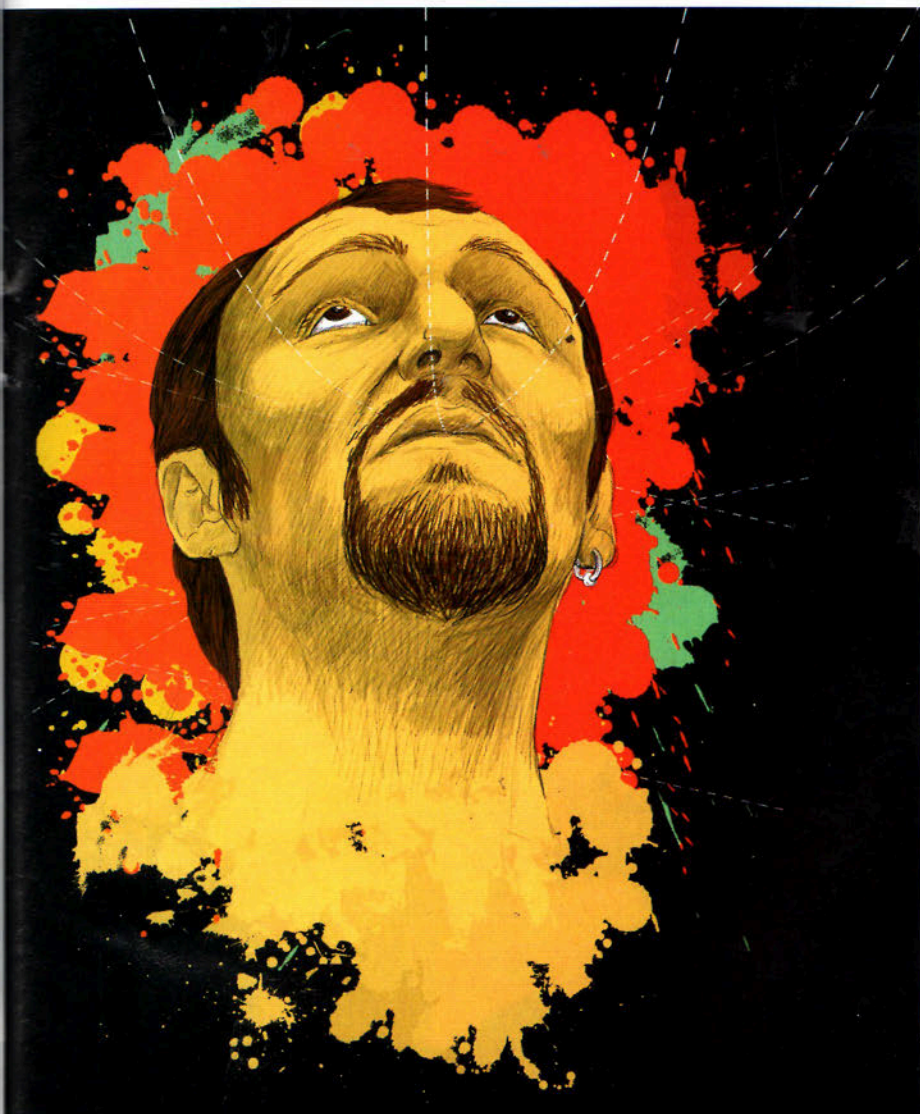
— Переконаний, що обкладинки **Тижня** мають принципово відрізнятись від решти журналів, аби навіть без назви було зрозуміло, що це саме наш тижневик, а не будь-яке інше видання. Для мене це принципово — деякі колеги кажуть, що фотографії політиків привабливіші — сперечатися не буду. Але New Yorker має лише мальовані обкладинки — виключно задля впізнаваності, яку справді має вищу за інші видання. Далеко не завжди за допомогою фотографії можна підкреслити те, про що йдеться в статті — інша річ малюнок чи карикатура. В **Тижні** в цьому сенсі в мене майже повна самореалізація — це коли твориш сам і тебе підтримують інші.

У. Т.: А чому «майже» — обмежують у творчості жорсткими межами шпальти?

— Просто я ще пишу прозу та вірші, але поки що оприлюднюю їх лише в Інтернеті. Планую випустити книжку, збірку есе, вона вже майже готова. Звичайно, ілюстровану.

У. Т.: А кому з художників ти довірив би малювати власний портрет?

— Крім себе?.. Ні, є такий художник — віха як у живописі, так і в дизайні, Альфонс Муха. Ось йому б і довірив. Було б цікаво, як би він його вирішив, в якій техніці. Мені було б складно обирати — здається, тільки гравюрами досі не займався, а так у доробку і живопис, і скульптура, й анімація — кілька роликів для телеканалів. До речі,

мода на мультфільми набирає обертів.

У. Т.: Цікаво, а чи є мода на малюнки, картини, як саме обрати щось для себе?

— Просто уважно дивитися на зображення, фіксує власні відчуття. Нехай це буде попсово, нехай сподобаються класичні «олени на водопої» радянських часів, але «ваша» картина має приносити душевний спокій. Так, у мене на кухні висить власна робота, портрет козака — я вигадав таку собі техніку роботи на пінопласті. А в кімнаті — подарунок канадського друга, він малює пальцями за допомогою пігментних фарб — зображення веселого хлопця на Rolls-Royc'i.

У. Т.: А що треба, аби навчитися малювати?

— Щонайперше олівець, простий, твердий, щоб ТМ на ньому було написано. Далі треба навчитися його гострити. Ну і, звичайно, потрібний папір, краще високої якості. От і все. Якщо маєте на меті зробити малярство професією, беріть приватні уроки. Якщо ні — просто малюйте. Ви ж знаєте, аби якась мрія збулася, треба її озвучити. Чи, і це перевернено на власному досвіді, намалювати. А коли в мене погані настрої, малюю щось страшненьке, і настрої миттєво покращуються.

У. Т.: Не ризику уточнювати, який у тебе настрої зараз, але як би ти зобразив колектив **Тижня** з нагоди річниці нашого видання?

— Це така кухня, де кожен готує ту страву, яка йому подобається, і, що важливо, продуктів поки що вистачає. ■

ДОВІДКА

Альфонс Марія Муха (1860 – 1939) – чеський художник, ілюстратор, ювелірний дизайнер, плакатист, один із найвідоміших представників стилю модерн.

СВІДЧЕННЯ ОЧЕВИДЦЯ

Народження обкладинки: революційний досвід

Таке було: викликає Андрія Єрмоленка з арт-директором Надією Кельм головний редактор Роман Кульчинський. Каже, обкладинку треба зробити, веселеньке що-небудь. А теми такі – кінець капіталізму й про мужиків, що вже бункера собі риють на випадок вселенського капця! І тут починається найцікавіше, жоден журналіст не проходить повз нашу компанію, зупиняється й починає генерувати ідеї. Але, що цікаво, в цю мить масової творчості журналісти не думають про візуальний ряд. Натомість нам пригадується піар-менеджер капіталізму, бородатий бог «совка» дідусь Карл зі своїм «Капіталом», і раптом ми всі разом розуміємо, що з рота в нього має вилітати хмаринка: «Ну що, ..., догралися?!» Ось вона, ідея, за яку хапаємося, після пошуку придатного для друку слова замість трикрапки зовсім його викреслюємо й починаємо втілювати задумане в життя. Головне, аби «зачепило!» ... І, зрештою, це вдається: сивобородий Карл усміхається, не наче щойно поцупив у Клари (напевне, Цеткін) корали!

Є вакансії!

РАБОТА & УЧЕБА

**ТРУДОВЫЕ
РЕЗЕРВЫ**

АВТОР: Ігор Петренко

Кризова паніка впливає на ринок працевлаштування. Попри численні звільнення, в роботодавців, однак, зростає попит на тих, хто вміє працювати, перевчатися й заощаджувати

Клієнт-менеджер сайту Rabota.ua Людмила Усиченко оцінює становище на ринку праці, як не дивно, без песимізму — хоча, звичайно, дивиться зі своєї інтернет-дзвіниці. Тобто аналізує стан справ за кількістю вакансій і резюме: ані тих, ані інших на сайті працевлаштування не меншає. Звісно, там немає тисяч вакансій для металургів чи шахтарів — та люди цих професій і раніше не надто зверталися до послуг сайту працевлаштування.

«Навіть банківські установи свої вакансії не забирають, — зауважує Ольга. — Не знаю, може вони просто збільшують конкурс на кожне місце». А може, гігантське запо- ▶

зичення МВФ таки заспокоїло грошовий сектор, з'явилися надії на його зростання, а відтак — призупинилася хвиля звільнень? Це ми побачимо незабаром.

Зрозуміло наразі те, що вижити хочуть не тільки люди, а й компанії. Для того, щоб втриматися на плаву, потрібні фахівці. Попри звільнення, у роботодавців зростає попит на тих, хто вмів вчитися й переучуватися, застосовувати енергоощадні технології.

«Ернст енд Янг» (Ernst & Young) — глобальний лідер, велика всесвітня аудиторська й консалтингова компанія, підрозділи якої є й в Україні.

Менеджер Академії бізнесу «Ернст енд Янг» Наталія Копиленко: «Традиційну нашу програму прискореної підготовки бізнес-персоналу «Міні-МВА» ми переорієнтували, й в останні півтора місяця пропонуємо вже інтенсивні курси «Антикризовий МВА». Це програма для сформованих топ-менеджерів, яким за п'ять днів ми відкриваємо навички антикризового менеджменту, щоб вони зустрічали будь-яку проблему всеозброєними. Я не згодна з тими, хто голосить: «Шеф, криза — все пропало!» Ми проаналізували всі великі кризи у світовій практиці за останні 100 років і при-

йоми для протидії. Нічого нового під Місяцем не відбувається. Нинішня криза схожа на ту, котра вирувала наприкінці 1980 років, а найбільш близька вона до американської «Великої депресії» середини 1930-их».

Наталія Копиленко каже, на курси Академії бізнесу зараз групи набирають практично в тій же кількості, як і півроку тому. Хоча є випадки, коли підприємства, що збиралися відправити своїх співробітників на навчання до тренерів і коучів з «Ернст енд Янг», відмовляються від цього наміру на якийсь час. Однак Академія бізнесу «Ернст енд Янг» побачила можливість розширити сферу своїх послуг. Якщо до кризи її підрозділи працювали лише в Донецьку й Києві, то тепер тренери антикризового менеджменту збираються виходити в Харків і Дніпропетровськ — регіони великої металургії й машинобудування, які найбільше потерпають від економічної рецесії.

Тобто «яйцеголові» були й ще будуть потрібні. Звичайні управлінці стають кризовими менеджерами. А якщо їх бракує — шефи дають завдання рекрутменту знайти тих, хто втримає компанію на плаву під час внутрішніх і зовнішніх криз.

«Бюджети, спрямовані на розвиток персоналу, не скорочують — але ми відчули, що більшість наших клієнтів перебувають у позиції обережного очікування, не приймають різких рішень», — каже **Тижню** Ілона Шарова, заступник гендиректора компанії «Хадсон» (Hudson). — Зазвичай кажуть: мовляв, почекаємо до кінця року, подивимось, наскільки затяжною виявиться економічна турбуленція. Програми розвитку персоналу, які ми запустили, діють і далі. Нові програми теж не скасовують, хоча активний інтерес клієнтів до них знизився».

Hudson займається консалтингом з оцінки й підбору персоналу, вважається високотехнологічною компанією, її акції котируються на американській біржі NASDAQ. Ці «мисливці за головами» в Україні з 1996 року, тож добре знають, чого варті українські таланти.

«Що стосується програм підбору персоналу — тут ситуація трохи інша, — каже пані Шарова. — Компанії, які шукали співробітників нижчої й середньої ланки, ставлять ці позиції «на холод» (тобто замо-

Зарплата офісною технікою

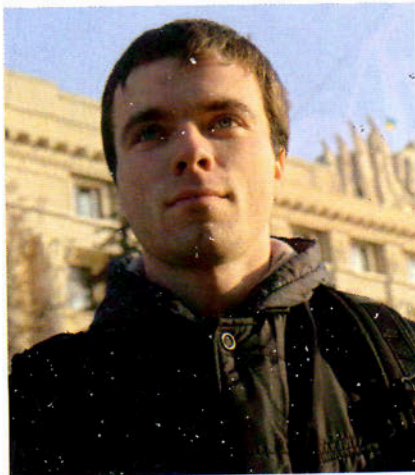
АВТОР:

Гліб Іляшкевич

Агентам із нерухомості доводиться йти працювати продавцями

26-річний Андрій Іващенко — інженер-комп'ютерник за освітою. Однак він працював фахівцем із розвитку комерційної нерухомості в харківській філії зарубіжної девелоперської компанії. Зараз, після трьох років роботи, Андрій — у відпустці за власний рахунок, як і всі співробітники філії. Шансів повернутися обмаль — для цього необхідно знайти проект, який би фінансувався. «Але ніхто не хоче вкладати інвестиції у нерухомість за такої непевної ситуації», — каже Андрій.

Негаразди почалися вже у вересні. «Замовник затримував фінансування, та й у нього самого проблеми», — каже Андрій. — Юридично компанія не збанкрутувала, але грошей немає — з нами не можуть розрахуватися й, відповідно, не можемо розрахуватися й ми зі своїми підрядниками». Отож за вересень працівники зарплатню не отримали та, швидше за все, не отримають і за жовтень. Коштів бракує навіть на утримання офісу. «Наш директор — порядна лю-

дина, він розрахується, шойно з'являться гроші — впевнений Андрій. — Директор пропонував навіть узяти в заставу офісну техніку чи меблі».

Втім, Іващенко молодий, тож дивиться на ситуацію без песимізму, але розуміє, що знайти роботу в сфері нерухомості надзвичайно складно, адже проблеми в компанії, в якій він працював, є типовими. «Якщо я зараз буду шукати роботу в іншій сфері, то мене можуть узяти хіба що продавцем-консультантом», — каже Іващенко. Але багато хто розглядає тимчасову роботу в іншій галузі, хай і за невеликі гроші, як цілком прийнятний шлях, щоби перечекати кризу. Швидше за все, Андрій намагатиметься знайти роботу за фахом, хоча стаж комп'ютерника в нього невеликий.

рожують — Ред.). Якщо ж із нашою допомогою хотіли знайти ключових фахівців — то нас почали навіть квапити. Наприклад, замовникові потрібен проектний менеджер для енергетичної галузі, що розбирався б у високотехнологічному устаткуванні, рідкісному для українського ринку. Тобто висококласний фахівець дуже вузького профілю. Якщо раніше на такий складний пошук нам давали, скажімо, вісім тижнів, то тепер вимагають — знайдіть за місяць. Змінюється, так би мовити, природа замовлень. Від нас вимагають працювати швидше й ефективніше».

Десь скорочують місця, десь шукають цінних фахівців. А хтось звик визначати обсяги робіт сам, як інженер Ігор Яворський [див. «Електрифікувати монастир»] і тепер головне обмеження для нього — посилення кількості замовлень. Малий бізнес, особливо так званий «бізнес заради виживання», реагує по-своєму гнучко, шукаючи можливості пристосуватися до нових умов. Інколи кмітливішими за нас виявляються приїжджі, тим

Людмила Усиченко
для клієнтів зазвичай
віртуальна, бо —
менеджер сайту

більше ті, хто прибув із незаможних країн, наприклад із Чечні, як Андрій Морозов. [див. «Криза як серфінг»]

Вправний моряк іде галсами проти вітру — так і вони: кризу розуміють як стимул для подальшого

пошуку. Люди вперто не хочуть зменшувати звичні витрати, тому переучуються, міняють напрямок діяльності. Та й українська економіка має резерви для маневрування: не закриті ще кількості тисяч вакансій. ■

■ СЛОВО ПОКУПЦЯ

Що впливає на наш споживчий вибір? Чому ми більше віримо: яскравій картинці на упаковці, хитромудрій назві, чи вартості? Як з'ясувалося, споживач виявився досить досвідченим, більш вимогливим до якості продукту, до його пакування та оформлення, до зручності в користуванні. Ми пройшлися супермаркетами, спостерігаючи, які соки обирають споживачі, та цікавилися їхньою думкою: що впливає на вибір соку?

Ольга Іванівна, 42 роки, кадровик: останнім часом чую чимало дорікань щодо якості продуктів харчування, особливо іноземного виробництва. Тому я довіряю тільки вітчизняним сокам, створеним із допомогою сучасного високотехнологічного обладнання. І в них не буде консервантів та шкідливих домішок, але буде збережено всі корисні властивості. Тому я п'ю соки «Біола».

Дар'я Кузнецова 22 роки, журналіст: Я стежу за своєю фігурою, тому п'ю тільки прості 100% соки: яблуко або апельсин. В них немає цукрового сиропу, отже — мало калорій. В той же час, вони містять оптимальну кількість мікроелементів та вітамінів, необхідних організму на день.

Олексій Величко, 30 років, робітник: Моєму синові, Артемкові, нещодавно виповнилося три роки, чекали ми на нього довго, і тому я дуже уважно слідкую за його харчуванням. Педіатр дозволила давати дитині магазинні соки. Але хто їх розбере, що там наліто в оті пакети, коробки? Тому я намагаюсь брати або в скляній баночці або у прозорій пластиковій пляшці, щоб було видно сік, якої він там якості. А пляшку і на прогулянку можна взяти, набігається — пити просить.

Михайло, 30 років: люблю томатний сік — він корисний та просто незамінний до обіднього столу. Щодо мене — томатний сік «Біола» — найсмачніший баланс смаку в ньому найоптимальніший з усіх, які я куштував.

Іван Черняк, 40 років: п'ю тільки наші соки! Вони з нашої сировини, тому й якісні. І я знаю, що вони натуральні. А імпорти — хто його знає, з чого колотять ці буржуйські соки?

Юрій Рибін, 26 років, торговий представник: П'ю різні соки. Але більше за все мені подобаються сандорівські, і, звичайно, «Біола». Я відслідковував інформацію про якість продукції, її періодично друкують у пресі. От нещодавно Інститут споживчих експертиз надрукував дослідження соків в Україні. Так зауважень щодо якості не було лише в «Біоли» та «Сандори».

Як бачимо, споживач визначився з цінностями та вподобаннями. Він не лише обирає улюблені смаки, але й цікавиться думкою експертів та аналітиків. А питання вартості відійшло на другий план. Хоча, вибір споживачів — сік ТМ «Біола» — окрім відмінної якості, різноманітності натуральних смаків, зручної функціональної упаковки вирізняється також і досить доступною ціною.

Євгенія Чиста.

Електрифікувати монастир

АВТОР:

Артем Підвальний

Замовники почали цікавитися енергозбереженням

«З початком кризи різко впала кількість нових замовлень на переоснащення квартири, – каже інженер Ігор Яворський. – Я вже близько року монтую електрику в пентхаузі на вул. Чорновола – об'єкт у завершальній стадії, але хто зна, коли тепер дороблять. Припинив монтувати у великій квартирі на вул. Богдана Хмельницького». Маючи ліцензію на електромонтажні роботи, Яворський як субпідрядник співпрацює з кількома прорабами невеликих фірм, які надають послуги на ринку будівництва й ремонту. «Але в селищі Лісники монтаж і облаштування йдуть повним ходом майже на кожному котеджі. Таке враження, криза поки що турбує там не всіх забудовників». Як не дивно, з'явилася й нова несподівана робота: «Цойно отримав замовлення на мон-

таж освітлення і захисних енергетичних систем у студії модної дизайнерки. Вона саме розширюється».

З кризою збіглася в часі виставка «Системи керування будівлею і спорудою», на яку пішов Ігор Яворський. «У мене з'явилося несподівано багато нових контактів серед тих, хто хоче позбутися фірм-посередників і шукає прямих зв'язків із виконавцями робіт. Намучившись із безграмотними дизайнерськими проектами, я вирішив сам проектувати електросхеми квартир – і це виявилось зручним рішенням для замовників. Вони, крім усього, більше почали цікавитися енергозберігальними лампочками, енергоощадним обладнанням, системами комерційного обліку енергосистів».

Інженер Яворський переживає вже не першу кризу. Напередодні розпаду СРСР його, тоді прапорщика радянської армії, звільнили зі служби «за інтимний зв'язок із іноземкою». Його дівчина була болгаркою, тож він переїхав жити до Софії. «Як зараз пам'ятаю: в грудні 1996 року долар коштував 20 левів, у січні 1997-го – вже 200, а у лютому 1997-го –

2 тис. левів». На піку кризи Яворський повернувся додому, в Україну. Нинішній стан справ він не вважає катастрофічним. У крайньому разі збирається піти... в монастир: «Я познайомився з настоятелем Мелітопольського чоловічого монастиря Святого Сави отцем Борисом. Він давно кличе пожити й попрацювати при його обителі. Там чимало будують – зокрема, прихисток для наркозалежних. Отець Борис – людина прогресивна, цінує сучасні технології: він уже встиг встановити поблизу келій сонячні батареї».

Криза як серфінг

ЗАПИСАЛА:

Тетяна Оrobeць

Дистриб'ютори коливаються з напрямом збуту

Андрій Морозов,
29-річний дистриб'ютор соків

Народився в Грозному, батьки й досі там живуть. В Україні з 2004-го. Приїхав якось у Київ до брата в гості. Він саме в той час відкривав власну справу, запропонував попрацювати.

Займалися ми соняшником: продавали в роздріб насіння. Знаєте, є розфасоване, є на розв'яз, а є в пакетиках і гранчаках, що бабусі разом із цигарками й шоколадками продають у переходах. Мої обов'язки були – отримати товар на складі й доставити його у місця продажу, тобто по кіосках, продуктових магазинах, супермаркетах – і, знову ж таки, бабусям.

Добре, що мав заощадження на «чорні» дні: вони настали. Знаєте, як у серферів. Ти в тонусі, на хвилі – й раптом тебе перекидає і накриває водою, йдеш на дно, повітря бракує...

З початком кризи скоротилася клієнтська база. Зі збутом стало складуватися, з поверненням грошей теж, відповідно – й з

прибутками. А в мене дружина: торік побралися. Влітку син народився. Бюджет сімейний – на мені. Вирішив не обтяжувати брата – пішов із його фірми.

Сидів без роботи. Думав, що здурію. Та натрапив на компанію-дистриб'ютора соків, відомий бренд. Вони набирали охочих на безкоштовні курси торгових агентів-розповсюджувачів.

Після двотижневого стажування мене взяли. Напрямок роботи – сегмент HoReCa (скорочення від перших складів трьох англійських слів: Hotel – Restaurant – Cafe. Це ринок послуг рекреаційного бізнес-сектора – Ред.): бари, ресторани, нічні клуби, фаст-фуди. Тобто вже не бабусі з підземок.

Гроші маю майже ті ж самі, що й на попередній роботі. Добре себе зарекомендував – підвищили й посаду, й зарплатню. У найближчих моїх планах – придбати автомобіль, а також отримати українське громадянство. Остаточного вирішив залишитися. Весело у вас тут!

Користь із кризи якщо і є, то це – зміни. Криза не дає втрачати форму, змушує бути завжди в тонусі. Як у серферів. Після падіння вони вириваються на поверхню, шукають свою дошку – і вперед, на нову хвилю.

Реквієм по Ремарку

У важкі часи ми повертаємося до простих і вічних цінностей

Добре їсти, довго спати та інші прості радощі життя здаються чимось примітивним, грубим і майже непристойним у ситому, динамічному суспільстві споживання.

Хочеться чогось більшого: джампонути з мосту, прив'язаним на мотузці, закайфувати від тайського масажу в тіні екзотичної пальми, порозтрусити тельбухи на квадроциклі в єгипетський пустелі... Та коли приходить час зтягнути пасок, смаки змінюються. Кожен ковток доброго алкоголю, смачна – хай і невігадлива – страва в колі найдорожчих (коли ледь помітних у метушні ділової активності) людей стають формулою простого щоденного щастя.

Ну як тут не згадати ремарківських героїв, що смакували перно, кальвадос і шампанське у незатишній, спустошеній світовими м'ясорубками Європі? Як не згадати персонажів, що раділи кожному дневі, вирваному з об'ємів спогадів чи передчуттів злого й неминучого? Чи як у "Чорному обеліску" – кожній нагоді побідати так, щоб вистачило поточених інфляцією марок. Не знаю, чи випаде на нашу долю вповні відчути розчарування й радощі, знайомі "втраченому поколінню", але певні аналогії таки напрошуються.

Життя, яким ми його бачили до кризи, було не те, що чорно-білим, але кольорово-розмитим – ніби дивилися в кінотеатрі 3D-фільм без спеціальних окулярів. Аж ось ці окуляри з'явилися – й усе стало чіткішим і яскравим. Хоч ніби ще нічого не змінилося на гірше, за винятком тривожних передчуттів...

...З'явилася ціна копійці, київські парки видалися придатнішими для прогулянок, аніж пальмові алеї, хліб – чорний, світ – білий, осінь – жовто-червона, долар – сирій. І все це поруч, і все це з тобою. Подібна картина світу була і в Ремарка, коли випещені в затишному довоєнному ордунагу хлопчики нарешті вдягали оку-

ДМИТРО КРАПІВЕНКО
головний редактор ТСН.ua

ляри реальності під час війни й гіперінфляції.

Нам теж переживати це не вперше. Різняця з 1990-ми лише та, що тоді поринули з неситого стабільного суспільства в голодне й нестабільне, а зараз – із ситого нестабільного у невідомість. Бо хто відгадає, що за тою кризою прийде? Адже «криза» в перекладі з давньогрецької означає, зокрема, й «суд». А коли суд чесний, рішення наперед не оголошують.

«Раніше європейці, коли їх спіткало якесь лихо, вживали слово «суд» замість слова «криза», – писав сто років тому святий Микола Сербський. – «Зараз слово «суд» замінили словом «криза», зрозуміле слово менш зрозумілим. Приходила посуха, казали: «суд Божий!», повінь – «суд Божий!» Починалася війна або епідемія – «суд Божий!», землетрус, сарана, інші біди, все одно – «суд Божий!» І на теперішню фінансово-

економічну катастрофу народ дивиться як на суд Божий, але називає її не «судом», а «кризою».

Вироки ж наразі доволі ліберальні. В селах люди сприймають кризу спокійно (це ж не повині чи неврожай, зрештою!), як і більшість «городських» слів на кшталт «інфляція», «диверсифікація» чи навіть «аграрна реформа»... На землі, що пережила кріпацтво, продрозверстку й досі перебуває далеко не в «преміум-сегменті» суспільства, це всього лише чергове судове засідання.

Бояться ж кризи завсідники ТРЦ, спа та інших розваг на три букви. А раптом не стане грошей на споживання, яке рулить мізками новонародженого класу, що тоді? Суд. За чорні зарплати, за культ успішності, за надмірну впевненість у своєму статусі й презирство до «лвзерів». Статей звинувачення не забракне. Хто виживе, стане міцнішим. Перерахує цінності, як ремарківські герої, за новим курсом. Прибере з рівняння зайві невідомі й житиме, знаючи ціну тому, що раніше здавалося зайвим спамом, дрібним стафом, старезною фічою.

Навряд чи ми пригадуватимемо меню ресторанів, як голодні емігранти після революції, чи, як солженіцинський Іван Денисович, смакуючи шматочок «черняшки», сумуватимемо за обідом пересічного колгоспника. Але, напевне, з посмішкою вертатимемося у часи, коли годинами говорили по мобільнику, качали гігабайти через домашній інет, скупували непотріб на розпродажах, збирали кришечки від напоїв з метою «отримати суперприз», жирували на корпоративних вечірках і не соромилися в своїх розвагах виходити за межі того, що здавалося «старою консервативною мораллю».

Словом, буде що згадати на суді й після нього – з чарочкою коньяку в руці, в недорогому ресторані, дивлячись в очі коханій людині.

Архітектура поза б

АВТОР: Олег Гречух, архітектор

Венеційська архітектурна бієнале: або мистецтво занепало, або куратори виставки з нього сміються

У Венеції добігає кінця найважливіша подія архітектурного світу — бієнале, від експозиції якої зазвичай чекають прогнозу «будівельної погоди» на майбутні роки. Цьогорічний прогноз видається несподівано похмурим та химерним. Але не треба лякатися. Просто головне завдання нинішньої виставки — множити експерименти, а не тенденції. А зараз можна висміяти теперішню архітектурну моду!

АРХІТЕКТУРА, ВІЛЬНА ВІД СПОРУД

Куратор 11-ї Міжнародної архітектурної виставки Аарон Бецки (Aaron

Betsky) основну тему цьогорічного заходу сформулював геть не архітектурно. Навіть її назва звучить парадоксально — «Не тут: архітектура поза будівництвом».

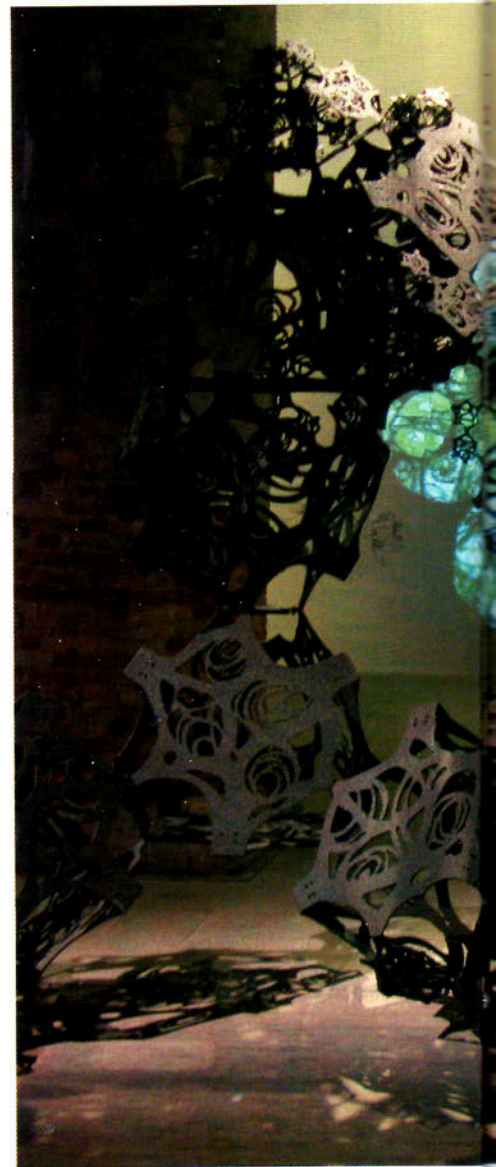
За словами Бецки, тема вказує шлях до архітектури, вільної від споруд. І це, мовляв, центральне завдання нашого суспільства. Тому нинішня виставка надає майданчик не для власне будівель, а для специфічних інсталяцій, ідей та експериментів, що допоможуть нам відчутти себе як удома в сучасному світі. «Завдання 11-ї Венеційської бієнале архітектури, — підкреслює Бецки, — полягає в тому, щоби збирати й захочувати експерименти в галузі архітектури».

Експозиції 11-ї бієнале розгортаються в будівлях Венеційського арсеналу — гігантському кораблебудівному комплексі XI—XVI ст., що й досі частково перебуває у віданні ВМС Італії; у міському саду — Джардіні — в національних павільйонах і просто неба; а також у винайнятих окремими країнами палаццо й навіть у церкві й книгарні!

ЗОРЯНА ЕКСПОЗИЦІЯ

В Арсеналі представлені великомасштабні інсталяції на тему «архітектура поза будівлями» від 20-ти світових «зірок» архітектури, з-поміж яких Заха Хадід, Френк Гері, Массіміліано Фуксас. Поруч із роботами знаменитостей — інсталяція з Казахстану — юрта. Що ж, на запитання про те, чи почуваємося ми в сучасному світі як удома, можна дати й таку відповідь.

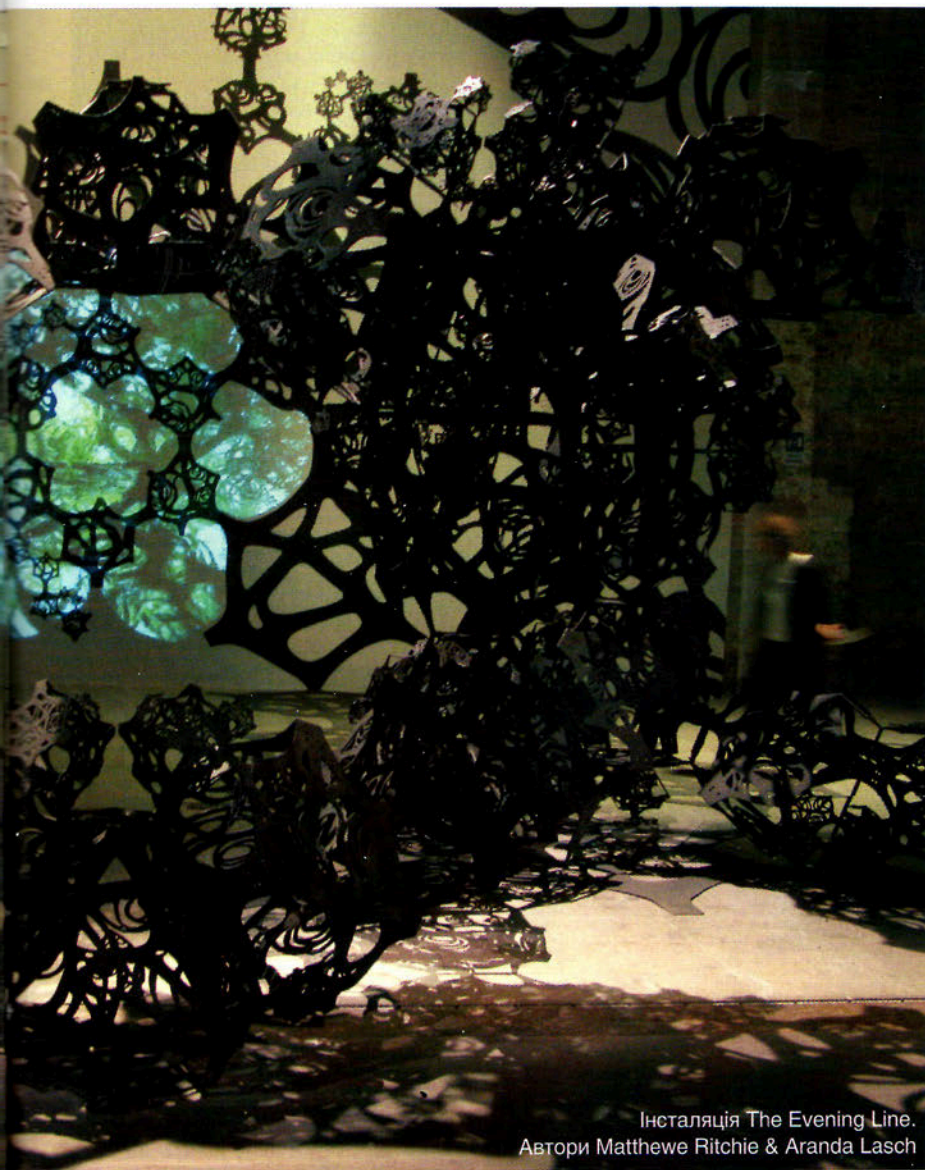
У павільйоні Італії в Джардіні 55 різних компаній з усього світу представляють експериментальну архітектуру. Тут виокремлено експози-

цію Майстрів експерименту: архітекторів, які успішно втілюють свої новації по всьому світу. Це швейцарці де Мерон і Херцог — автори славнозвісного олімпійського стадіону «Пташине гніздо» в Пекіні — та англійка іранського походження Заха Хадід (представлена чи не в усіх експозиціях 11-ї бієнале), відома своїм деконструктивістським підходом до будівель, які споруджують не тільки на Заході, а і в країнах Балтії та Росії.

УДІВНИЦТВОМ

Інсталяція The Evening Line.
Автори Matthewe Ritchie & Aranda Lasch

А мерія Риму в межах бієнале демонструє бачення розвитку Вічного міста й околиць очима 12-х закордонних архітекторів.

...НАМ СВІТИТЬ ЗОГНИЛА ВАРШАВА

Традиційну нагороду бієнале — крилатого «Золотого лева» — в категорії «Найкращий національний павільйон» здобули наші сусіди, поляки, за проект «Готель Полонія: Посмертне життя будівель». Про-

ект, що складається з фото сучасних споруд Варшави (автор Ніколя Гроспьер) і колажів, які представляють ці самі споруди за 50 років (автор Кобас Лакса), демонструють в обшарпаному павільйоні «Полонія». Цей павільйон, збудований у Джардіні в минулому сторіччі, куратори тимчасово перетворили на «готель» із ліжками — й охочі могли переночувати в експозиції, уявивши себе бомжами на руїнах цивілізації.

ДОВІДКА

Що таке Венеційська бієнале

Венеційська бієнале складається з кількох тематичних заходів: мистецтва, архітектури, кіно, театру, танцю й музики. «Бієнале» з італійської означає «дворічна», тобто виставку проводять раз на два роки. Кожна бієнале триває два місяці й за цей час приймає понад 130 тисяч відвідувачів. Архітектурна бієнале почала своє життя у 1975 році. 1980 року вона остаточно набула форм окремої виставки з широким колом учасників. Теми останніх експозицій: «Мегаполіси, архітектура й суспільство» у 2006 році; «Метаморфози» у 2004-му; «Наступне» у 2002-му; «Менше неестетичного, більше етичного» у 2000-му.

У нинішній, 11-й за ліком, бієнале бере участь 51 національне представництво з усіх континентів (крім Антарктиди). Роботи архітекторів України експоновані у Венеції вдруге після 2002 року.

Як відбирають учасників

Підготовку до бієнале в країнах, що представляють свої національні експозиції, розпочинають за один-два роки до заходу. Процес контролюють профільні міністерства та інші держустанови, ретельно добирають куратора майбутнього павільйону країни — а він уже шукає учасників.

Куратори з Кіпру, наприклад, готуючи цьогорічну бієнале, оголосили відкритий міжнародний конкурс на тему Love Surgus. Перед учасниками поставили завдання в спосіб, що відповідає темі бієнале — тобто «неархітектурними засобами» визначити «образне відчуття Кіпру».

Глянцевий образ Варшави, який нині старанно формує влада польської столиці, запрошуючи до співпраці провідних архітекторів світу, автори проекту безжалюно висміяли, вигадуючи для будівель, що позиціонуються як знакові, малоприємне майбутнє. Наприклад, висотний офісний комплекс «Рондо-1», зведений у 2005 році, польські митці без жодних комплексів перетворили на колумбарій; термінал аеропорту «Окенце», завершений цьогоріч, ▀

Варшава майбутнього: колумбарій у бізнесцентрі

репрезентовано як ферму для великої рогатої худоби й птахів, собор став аквапарком, елегантна будівля бібліотеки Варшавського університету — торговельним центром.

Зазіхнули автори й на «святе»: офісний центр за проектом чи не найславетнішого зодчого сучасності — сера Нормана Фостера — вони безсоромно перетворили на буцегарню. Оскільки за час від початку бієнале у світі встигла розгорнутися масштабна економічна криза, така бачення майбутнього архітектури

перестало здаватися аж надто фантастичним.

НАШІ У ВЕНЕЦІЇ

Зважаючи на будівельний бум, що останніми роками поширився зі столиці України в регіони, роботи в архітекторів з'явилося чимало. Тож лише наївна людина може вважати, що гонорари наших архітекторів недостатньо великі. Це, зрештою, надає їм можливість вільно пересуватися Європою та світом, бути в курсі актуальних проблем і течій світової

НАГОРОДИ 11-І БІЄНАЛЕ

Леви розлетілися

Нагороду за найкращу інсталяцію здобув американський філософ та архітектор Грег Лінн. Він запропонував використати меблі зі сплавлених до купи пластикових іграшок як модульний елемент архітектури — своєрідні «цеглини». Пропозиція зарекомендувала себе як екологічна: використано недорогий яскравий полімер, який піддається утилізації.

В розділі «Експериментальна архітектура» заохочувального «Срібного лева» дали молодому архітекторові Аляхандру Аравене з чилійської групи Elemental. Його проект присвячено соціальному життю, витісненому на околиці, чим робить своїх мешканців ще більш асоціальними.

Elemental запропонувала проект наддешевої і надщільної малоповерхової забудови. Варто зауважити, що в Україні, де нове житло доступне далеко не кожному, студенти-архітектори й досі «тренуються» проектувати висотки, які за ціною соціальними не назвеш, хоча за якістю життя вони такими і є.

За особистий життєвий внесок в архітектуру «Золотого лева» отримав американський архітектор Френк Гері, відомий неординарними скульптурними будівлями музею Гуггенхайма в Більбао, концертної зали імені Диснея в Лос-Анжелесі, «танцюючим будинком» у центрі Праги та багатьма іншими.

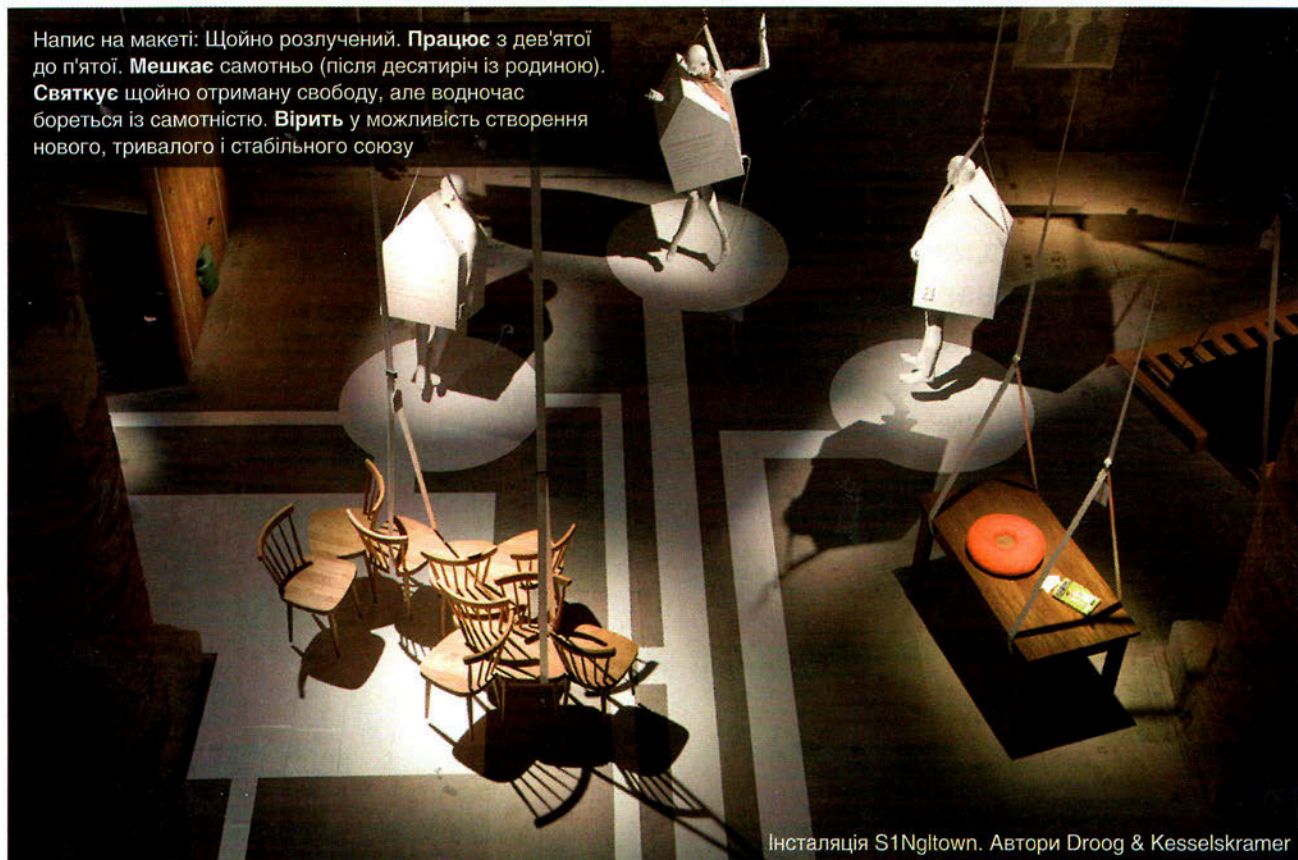
Спеціального «Золотого лева» присудили американському історикові архітектури Джеймсові Аккерману за дослідження архітектури й мистецтва Ренесансу.

архітектури. Проте дві попередні архітектурні бієнале обійшлися без участі України.

Навесні цього року прозвучала заява, що Україну представлятиме проект майбутньої Галереї Казимира Малевича — киянина за походженням, добре відомого на Заході.

Проте буквально за півтора місяця до старту почали формувати експозицію вже на тему «Універсальний контейнер: пристановище Бога». Під цією назвою криється тема демілітаризації армійської спадщини в

Напис на макеті: Щойно розлучений. Працює з дев'ятою до п'ятої. Мешкає самотньо (після десятиріч із родиною). Святкує щойно отриману свободу, але водночас бореться із самотністю. Вірить у можливість створення нового, тривалого і стабільного союзу

Інсталяція S1Ngtown. Автори Droog & Kesselskramer

Україні, перетворення військових споруд на музеї та інші громадські об'єкти. Куратори «Універсального контейнера» Ольга Мелентій і Валентин Раєвський створюють такий собі Музей мрії, де зберігається наукова й культурна спадщина шалених ідей ХХ сторіччя в Україні – з утопічними містами, гонитвою озброєнь, тоталітаризмом, Чорнобилем.

Інсталяція складається з надувної триметрової «ракетки», з якої вивергається яскраве полум'я, й семи кубів кольору хакі. На кубах надруковані проекти кількох архітектурних майстерень Києва: проект «Після фортеці», присвячений регенерації Київської фортеці; проект музею в ремонтному заводі підводних човнів у Балаклавській бухті (Крим); екс-військове місто-супутник Києва, адаптоване для цивільного населення.

Окремого приміщення Україна у Венеції не має, а винаймати палаццо організатори не стали. Тож вітчизняна інсталяція розташована просто неба, в міському саду Джардіні, поруч із російським (екс-радянським) павільйоном. На тлі останніх подій українська ракета виглядає дещо провокаційно, хоча намірів політи-

зувати ситуацію в кураторів не було. З протилежного боку російського павільйону – інша провокація. Інсталяція естонських майстрів – жовта газова труба, яка нахабно проходить під деревами саду, впливає на довкілля й символізує проект не любого естонця газогону «Західний потік».

«СТЬОБ» НАД ФОРМОЮ

На тлі загального стьобу, що часом переходить у жорсткий чорний гумор, Росія намагалася підійти до виставки максимально серйозно.

Росіяни поділили експозицію на дві частини – на першому поверсі опинився ленд-арт у вигляді будівель із... лози. Другий поверх – своєрідна

шахова партія, де одне одному опонують проекти російських архітекторів і світових «зірок», що зараз проектують у Росії: Нормана Фостера, все тієї ж Захи Хадід і Доменіка Перо.

Куратори бісенале відзначили нагородами «стьобні» проекти Ідив. «Леви розлетілися», тож можна сміливо характеризувати цьогорічну виставку як чергову іронію над сучасною архітектурою. Будівничі все ще заціклюються на формі, намагаючись винайти досі небачені за своєю неймовірністю образи, хоча на порядку денному вже давно стоять інші гострі питання: соціалізації та гуманізації суспільства, боротьби з глобальним потеплінням, захисту довкілля від впливу урбанізації. ■

ПІДСУМКИ

Основні тренди 11-ї виставки

Журі бісенале відзначило, що експоновані проекти свідчать про відродження уваги зодчих до актуальних світових проблем: збереження довкілля, боротьби з бідністю, політичних негараздів.

Важливим є і те, що архітектори різних країн і генерацій намагаються фахово поєднати фінансові можливості й традиції будівництва з місцевими вимогами. Це дає змогу не лише забезпечити людей недорогим житлом, але й «уселяє реальну надію на краще майбутнє для кожного окремо взятого регіону».

Біле вічне

МІСТО

АВТОР: Інна Завгородня

ФОТО: Сергій Поляков

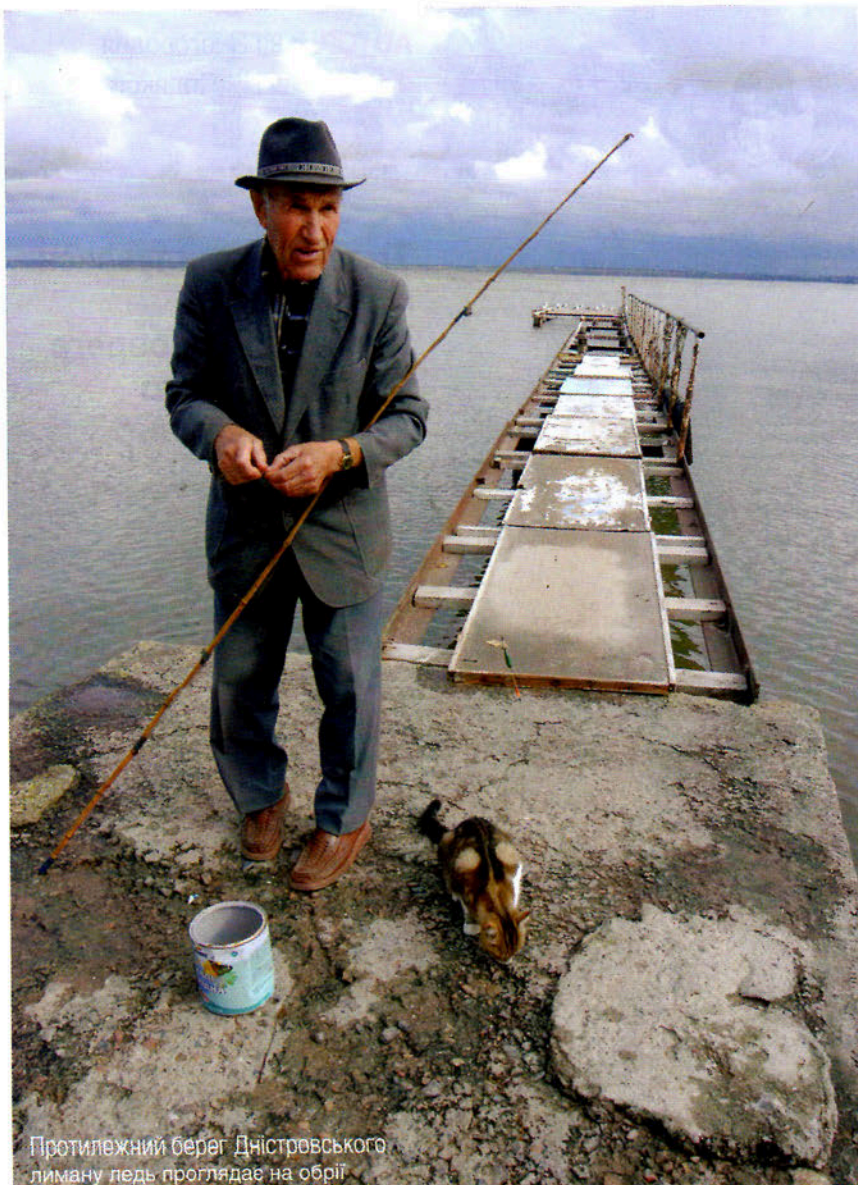
Тиждень милувався краєвидами зі скелястого берега Дністровського лиману, рибалив і куштував вино у Білгороді – одному з найдавніших міст України

Дорога проходить між Чорним морем і Дністровським лиманом. Містечко Затока, повз яке пролітаємо на маршруті з Одеси, лежить на тоненькій ділянці суходолу, а його готелі й бари схожі на декорації до голлівудських фільмів. Деякі садиби стоять так близько до моря, що вода, здавалося б, мала сягати порогу будинків, а в негоду й вікон. І ось вона вже видніється з обох боків дороги, до того ж, море неспокійне. Однак якщо ви не вийдете тут, то попереду на вас чекає більше.

КОТЯЧИЙ РАЙ

Білгород-Дністровський розташований на правому березі Дністровського лиману, на невеличкому виступі суходолу. На самому краєчку виступу стоїть Аккерманська фортеця. «Аккерман» перекладається з турецької як «Білий камінь». Або Біла фортеця. Молдовською Четатя Альба, татарською Ак-Ліба, італійською Аспрокастро, українською Білгород – цьому містечку вже 2500 років!

Приїхавши, одразу прямуємо до фортеці – до неї, як і годиться, ведуть усі вулиці. Спускаємося до самого лиману. Звідси легше оцінити неприступність і велич кам'яної красуні, роздивитися сліди від пострілів на мурах і ядра, що подекуди позалишалися в них. ►

Протилежний берег Дністровського лиману ледь проглядає на обрії

Мурам тисячі років, а гарматні лафети – новенькі

Підходимо ближче до лиману, щоб сфотографувати маленький пірс, облюбований чайками, а потрапляємо у двір водної станції. Від лиману повіяло йодом, а на пірсі з'являється дід в оточенні нявкотливих котів. Господар і метушлива зграя навколо нього зупиняються на краєчку пірсу зі студеною водою, зовсім недалеко від нас.

Іван Іванович, а саме так звати начальника водної станції, закидає вудку з нанизаним на гачок черв'яком і починає тягати маленьких бичків – котам. Одного, другого, десятого, закидає вудку й за кілька секунд витягує рибину, наче чарівник.

Рибка зовсім маленька, але ціпляється на одного-єдиного черв'яка з небаченою впертістю. «Прибула вода, й принесла її багато, — каже дід. — Зараз бачите, яка маленька, але колись підросте, отоді буде значно цікавіше...» Я й собі обіцяю обов'язково повернутися до Дністровського лиману з вудкою.

Піднімаючись до фортеці скелястим берегом лиману, проходимо повз причали, на яких можна винайняти човники для приватних прогулянок. Колись від Білгорода-Дністровського до моря ходили водні трамвайчики як різновид муніципального транспорту. Нині залишилися тільки приватні кораблики для туристів, а місію романтичних трамвайчиків виконують банальні маршруткі. На причалі №1 висить попередження про злого со-

Знизу легше роздивитися сліди від пострілів на мурах і ядра, що позалишалися у стінах фортеці

баку, а за парканом — справжній парк дерев'яних скульптур: водяники й русалки, яких можна розглядити у зроблених із покручених дерев і рибальської сіті експонатах.

«ТУТ УСЕ СЕРЕДНЬОВІЧНЕ...»

За мурами фортеці — розкопки античного міста Тіра, обнесені огорожею, тому пошукати на його вуличках старі монети або прикраси давніх греків, скіфів чи елліноскіфів не

ВАРТО ПОБАЧИТИ

АККЕРМАНСЬКА ФОРТЕЦЯ закладена на березі Дністровського лиману у XIII–XV ст. є однією з найбільших фортифікаційних споруд на території України. Величезну цитадель над урвищем ще називають Генуезьким замком.

ГОРОДИЩЕ «АНТИЧНА ТІРА» існувало на березі Дністровського лиману у IV ст. до н.е. – IV ст. н.е. Фундаменти і підвали, вулиці й водогони давнього міста досліджуються науковцями вже понад сторіччя.

ПІДЗЕМНА ЦЕРКВА святого великомученика Іоанна Сучавського (XIV–XVII ст.) побудована над криницею, на місці якої у 1330 році татари замучили 20-річного молдавського купця, котрий відмовився прийняти мусульманство.

МАЄТКИ XIX СТ., з-поміж яких і маєток Андрія Ярошевича, вдасться відшукати тільки найстараннішим, але власне блукання центром містечка буде їм винагородою.

ГРАФІКА: ПАВЛО НІЦ

вийде. Тіра — одна з найперших давньогрецьких колоній у Північному Причорномор'ї.

Заходячи до фортеці, ще не знаємо, що найкраще вона виглядає саме зовні, а тому найкрасивіші картинки для колекції приватних спогадів про місто вже побачено.

Тим часом, поки купуємо за 5 грн вхідні квитки й роззираємося в крамниці сувенірів, англійсько-мовна пара туристів, котра прийшла з перекладачем, запитує, як пройти до туалету. Продавчиня сувенірів показує дорогу й каже: «Тільки попереджаю, туалет у нас середньовічний, як і фортеця». «Та нічого, ми вже звикли», — відповідають туристи-гумористи. Прикметно, що навіть смітєві баки на території фортеці оздоблені зубчиками й виглядають дуже середньовічно.

Всередині фортеці ще одні мурі, якими гарнізонний двір відділено від громадського з залишками стародавнього мінарету, тут мешканці переходувалися під час облоги. Зараз тут проводять лицарське свято й молодіжний фестиваль «Фортеця». Поміж бурхливої рослинності гарнізонного двору, в

якому були склади зброї, казарми й конюшні, височіє купа середньовічного каміння.

Мури міста давнього, ширина яких подекуди досягає п'яти метрів, упираються просто в місто сучасне. Будинки, що сусідять із фортецею, нерідко вбудовані в

**«Тільки попереджаю,
туалет у нас
середньовічний,
як і фортеця». –
«Та нічого, ми вже
звикли»**

мур, який використовується як одна зі стін, до якої обережно і вправно приєднано дах.

Усередині, окрім яток із шашликами, стоять стилізовані під середньовіччя атракціони й тир, в якому за 2 грн можна постріляти з арбалета, а за двадцятку — з гармати. Є в тирі навіть катапульта, вистрелити з якої в уявного яничара або іншого агресора можна лише за 5 грн. Ще

за п'ятірку можна оглянути виставку інструментів катування.

ПАСТКА ДЛЯ ЧАСУ

Білгород-Дністровський живе своїм повільним містечковим життям, тож на туристів, які фотографують кожную стару кам'яницю або кований паркан, перехожі задивляються. А дехто й просто провадить до маленької вулички з найстарішими в містечку будинками. Зветься вона Комсомольською.

Приватні одноповерхові доведені будиночки оточені квітниками, виноградниками й декоративними парканами. А ось — садиба, в якій живуть звичайні городяни, хоча зовні вона нічим не поступається місцевому краєзнавчому музеєві, що міститься в маєтку купця Феміді. Довжелезні мотузи кольорової білизни проглядають крізь візерунчасті ґрати явно не радянської епохи.

Радянськості містечку додає будівля «Укртелекому» з яскравою соціалістичною мозаїкою на стіні, на якій зображено героїв тієї епохи — поштарку, вчительку, космонавта. Не менш мальовнича мозаїка на бу-

Археологам тут ще копати — не перекопати

дівлі кінотеатру «Жовтень» із мальованими афішами голлівудських блокбастерів — на ній виноградарка з виноградом, селянка з колоссям і робітник в оточенні задимлених заводів із обов'язковою книгою в руках.

Із садибами ситуація набагато гірша, ніж зі звичайними будинками, що мають господарів. Художній салон чудово зберігся, проте потрапити до нього не вдається, двері не піддаються, а з вибитих вікон віє відсутністю в салоні мистецтва. Відшукуємо садибу Андрія Ярошевича, голови Аккерманської повітової земської управи початку ХХ ст. Туристів, на жаль, теж не пускають. Цей чудовий зразок архітектури стоїть пустою, з вікон злущується фарба, а вхід заграбовано. У місті не вщухають скандали з приводу власності на садибу, яка тим часом повільно руйнується.

Найкраще виглядають звичайні житлові будинки й міські інституції, що розмістилися в довоєнних спорудах. Усе воно старовинне й прекрасне, оздоблене ґратами, левами, арками, колонами, нішами й мезонінами. І, що дуже важливо, в цілком придатному до життя стані. А де ще

Є в тирі навіть катапульта, вистрелити з якої можна лише за 5 гривень

ви побачите вхідні двері — не якісь там броньовані, а дерев'яні й оздоблені склом?

Що характерно, й нові споруди містечка будують у подібному стилі, не вибиваючись із архітектурного ансамблю. І якщо деінде на україн-

ДОВІДКА

Білгород — у топ-10 найдавніших міст світу

Історію міста, що стало Білгородом-Дністровським лише в 1944 році, ведуть із часу утворення тут колонії давніх греків — від VI ст. до н. е. Потім тут жили скіфи, римляни (Альба-Юлія була прикордонним містом імперії), готи, гуни, слов'яни-тиверці, татари, генуезці, турки, молдовани, українці... Назва змінювалася десятки разів, але її зміст залишався тим самим — Біле місто, Біла фортеця. Саме тому містечко, в якому зараз живуть не більше 50 тис. жителів, ЮНЕСКО внесло до списку десяти найдавніших міст світу, що зберегли безперервне існування — поряд із Римом, Афінами та Єрусалимом.

ських теренах хаотичні новобудови скоробагачків із вежами й кованими ґратами викликають іронію, то в Білгороді-Дністровському вони виглядають цілком доречно.

«ГОЛОСУЕМ ЗА БИДУ»

Якщо подорож ваша припадає на осінь, не можна поїхати з міста, не скуштувавши місцевого винограду, з якого роблять чудове вино. Якщо ж для нього вже не сезон — знайдете його неповторний смак у пляшці з місцевого винзаводу «Шабо». І, звичайно, білгород-дністровський рибний базар! Треба лишень подбати, як би перевезти ту рибу так, аби вона не зіпсувалася.

Вже наостанок, закинувши путівник до напличника й даючи волю інтуїції, блукаємо містом. Читаємо залишки передвибірчої агітації («Беда в беде вас не оставит. Мы голосуем за Биду») й типові провінційні оголошення («Купимо волосся. Дорого»). Виходимо на поле, за яким видніються мальовничі руїни такої надзвичайної краси, що хочеться аж бігти до них, навіть попри те, що сили майже не лишилися. Вони нагадують чи то старовинну церкву, чи то синагогу — а отже, всередині можна буде побачити ледь видимі фрески, стародавні написи, простір...

...Руїни виявилися військовими Александровськими казармами, вхід до яких перекривали паркани, пси й охорона. І це непогано, адже такими гарними, як в уяві, вони більше б ніколи не були. ■

ХТО ДИВИТЬСЯ ТВ-РЕКЛАМУ?

ВДОМА Ж НІКОГО НЕМАЄ!

ПрессКом® ADVERTISING

Всеукраїнський IndoorVideo оператор
www.presscom.ua

DE PHAZZ

Де Фаз

& Big Band

ДЖАЗОВИЙ ОРКЕСТР

Замовлення та безкоштовна доставка квитків:

RS Організатор: ТОВ "Преміум С", (044) 234 33 99

432 19 73

ГЕНЕРАЛЬНИЙ РАДІО-ПАРТНЕР:

1 ГРУДНЯ

Жовтневий Палац

19:00

ХАРКІВ - 2 ГРУДНЯ
ДОНЕЦЬК - 3 ГРУДНЯ
ЛУГАНСЬК - 4 ГРУДНЯ
ОДЕСА - 6 ГРУДНЯ
ДНІПРОПЕТРОВСЬК - 8 ГРУДНЯ

МЕДІА-ПАРТНЕР:

Нагострімо лижі!

АВТОР: Валентина Кузик

Готуватися до сезону треба вже зараз – чим ближче до снігу, тим дорожчим ставатиме спортивний інвентар

«**Б**ільшість покупців згадують про гірські лижі, коли гостро постає питання зимового відпочинку: куди поїдемо, на чому кататимемося. Саме в цей час ціни досягають точки кипіння, але пультка вже в руках. Тоді не до економії та й не до вагань – розмітають те, що є у продажу», – так змальовує типовий процес придбання гірськолижного спорядження Андрій, консультант одного з магазинів спортивного інвентарю. Ознайомившись із листопадним асортиментом та цінами, **Тиждень** переконався, що купувати лижі ще до першого снігу цілком резонно. Непоганий вибір, знижки на колекції минулого сезону та акційні комплекти – аргументи на користь сентенції «готуйте сани влітку, а лижі – восени».

ЗНИЖКИ НА ЛИЖКИ

Наразі лише окремі магазини можуть похизуватися товаром сезону 2009 року. В спортивних закладах, котрі не спеціалізуються на гірськолижному спорядженні, кілька комплектів лиж поки самотньо чекають початку високого сезону. Проте зараз ними мало хто цікавиться. Знижок такі крамниці практично не пропонують, твер-

дячи, що товар актуальний, а падіння цін слід чекати наприкінці зими.

Спеціалізовані ж магазини набагато демократичніші – тут знижки на колекції минулого сезону сягають 25–50%. «Але це поки що. Фактично знижки діють до того часу, поки магазини не отримають нової колекції, після чого спорядження попереднього сезону продають без знижок, за цінами минулого року або ж навіть вищими. В такий час натрапити на якусь акцію практично неможливо – гаряча пора все ж таки», – передбачає подальший розвиток подій Юрій Талдикін, менеджер напряму гірськолижного спорядження магазину «Модена-Інтер» (Київ).

Тиждень переконався, що шанс придбати лижі за півціни – радше виняток, аніж правило. Найреальніший дисконт не перевищує 30%, проте й тут є свої нюанси. Приміром, деякі магазини «хитрують», пропонуючи 40-відсоткову знижку на лижі минулого сезону тільки в тому разі, якщо ви придбаєте принаймні 2 пари.

ДОБРЕ ПОЧАТКІВЦЯМ

Навіть якщо вдалося натрапити на омріяну акцію, будьте готові, що вашого розміру просто не залишилося. Власне, такі обмеження – недолік будь-якого розпродажу. «Так, поки маємо знижки 25–28% на гірськолижне спорядження минулого сезону, але кількість моделей та – головне – розмірів, звісно, лімітована – це те, що маємо ще з минулого року», – підтвердила наше занепокоєння Ірина, продавець-консультант львівського магазину мережі «Екстрем Стайл».

Полювання на знижки цього сезону буде особливо успішним для

початківців, адже більшість магазинів реалізують акційні комплекти «для новачків»: лижі, палиці й черевки за ціною 1600–1700 грн. «Це десь на 45% дешевше, ніж за умови придбання кожної речі окремо», – переконує Олексій Куриленко, продавець-консультант магазинів компанії Rossignol. Для «просунутих» лижників (ім потрібні лижі з іншими характеристиками, ніж початківцям) сьогодні такий комплект обійдеться в 2–2,5 рази дорожче.

Попри очевидне заощадження, Юрій Талдикін все-таки радить купувати комплект «на вирість», адже вважає, що «початковий» знадобиться хіба на один сезон. Натомість якщо одразу купити лижі для тих, хто вже вмів добре кататися, то ви зекономите на неунікній купівлі «просунутишої» пари наступного року.

НОВИЙ І ЩЕ НОВІШИЙ

Попри заманливі знижки на інвентар колекцій-2008, рука так і тягнеться до нової моделі, адже вона, здавалося б, має бути чимось краща за минулорічну. Проте, як виявилося, це не зовсім так.

Консультанти більшості магазинів і прискіпливий порівняльний аналіз каталогів сезону 2007–2008 років та актуального нині свідчать: різниці між новими надходженнями і тими зразками, котрі «залежалися» з попереднього року... практично немає.

«Звісно, є певні новації у дизайні, геометрії, та не більше. Ті «фішки», котрі називають нововведеннями сезону, зазвичай, вже давно існують та були неодноразово використані, просто якась деталь позиціонується як «революційна», натомість я б назвав її «еволюцій-

До швидкого
слалому готовий!

ФОТО: АНДРІЙ ПОМАХІН

ною». Тому якщо ви не надто вибагливі до дизайну, можете сміливо купувати минулорічний товар — за якістю він майже не поступається», — переконує Олексій Куриленко.

Зміни в дизайні, проте, таки раючі. Компанії, котрі спеціалізуються на виготовленні гірськолижного спорядження, цього сезону навіть залучають до виробництва професійних художників. Продавці свідчать, що лижі з вигадливими малюнками (які часто втілюють цілу філософію людини на лижах) набагато популярніші за свої скромні однobarвні аналоги, а дизайн та колір — далеко не остання річ у виборі спорядження.

МОДНИЙ СЕКОНД

Не зважаючи на все, ви досі ласі до модного? **Тижню** вдалося дізнатися про приголомшливі знижки навіть на останні моделі! Один зі столичних магазинів пропонує купити лижі сезону 2009 року із 57-відсотковою знижкою, проте вони... секунд-хенд. Це інвентар, котрий тестували в грузинських та австрійських горах, але стан його,

запевняють консультанти, — відмінний.

Попри фінансову кризу, падіння попиту цьогоріч експерти не очікують. Власне, охочі випробувати свіжий сніг на схилах готові прибігти у

крамниці просто зараз. Але, як анонімно стверджують деякі продавці, багато нових колекцій досі чекають своєї черги на митниці, яка у зв'язку з кризою працює сумлінно й повільно... ■

ЛИЖНИЙ БЮДЖЕТ-2008/09

Комплект спорядження «Фінансова криза» (1302 грн)

Лижі вживані Nordica Grand Prix + кріплення Logic — 750 грн
Палиці ATOMIC NOMAD HIGHNOON'08 — 102 грн
Черевики вживані SALOMON Integral Equipe 8.0 — 350 грн
Штани гірськолижні вживані Comandor (модель невизначена) — 100 грн

Комплект спорядження «По-людськи» (2972 грн)

Лижі ROSSIGNOL ACTYS 200 + кріплення AXM 100 TPI2'08 — 1547 грн
Палиці Volkl Attiva — 234 грн
Черевики Alpina X4 — 399 грн
Куртка гірськолижна Softshell Lifestyle Jacket 07/08 (Blizzard) — 390 грн
Штани гірськолижні Quicksilver SWALLOW TAIL PANT'08 — 300 грн
Рукавички гірськолижні Comandor Polartec Classic 200 — 102 грн

Комплект спорядження «На широку лижу» (19 410 грн)

Лижі Rossignol Zenith Z15 Mutix + кріплення Axial2 140 TPI2 — 7562 грн
Палиці ATOMIC Nomad'09 — 275 грн
Черевики гірськолижні Salomon FALCON 10'09 — 3445 грн
Куртка гірськолижна Frame Jacket 07/08 (Halti) — 3850 грн
Шалка гірськолижна Hail'08 (Halti) — 305 грн
Рукавички гірськолижні GOLDWIN LEATHER + STRETCH GLOVES'09 — 870 грн
Комплект термобілизни X-Bionic Energizer Men — 1259 грн
Термошкарпетки X-Socks Ski Carving Silver — 307 грн
Шолом КОМБАТ T2 HELMET — 1001 грн
Гірськолижна маска X-treme KIMERIK OTG (Carrera) — 536 грн

Дірка-невидимка

АВТОР: Анатолій Бондаренко

Як стати непомітним для всіх видів хвиль: від електромагнітних і акустичних до... морських

Прихильники фантастики та народних казок мають бути задоволені. В 2006 році науковці під керівництвом професора Дюка Смита з університету Дюка (США) довели спочатку теоретично, а потім і за допомогою експерименту, що навколишні речі можна зробити невидимими.

НЕ ПРО ЛЮДСЬКЕ ОКО

Ми бачимо речі завдяки тому, що світло відбивається від їхньої поверхні та потрапляє нам в очі. Так само радар знаходить цілі в небі — його сигнал відбивається від корпусу

літака. Й видиме світло, і радіохвиля від радара є прикладом електромагнітних хвиль, що відрізняються лише своєю частотою.

Фізикам із Дюка в своєму експерименті вдалося сховати від випромінювання невеликий мідний циліндр. Вони «одягнули» на нього спеціальну оболонку, яка змінила фізичні характеристики електромагнітного поля навколо предмета таким чином, що хвилі оминули його, неначе їм нічого не заважало. Такий собі своєрідний плащ-невидимка.

Однак поки приховати щось у такий спосіб від людських очей неможливо — умови експерименту надто спрощені. По-перше, циліндр опромінювали хвилею лише однієї частоти, яка, до того ж, відрізняється від діапазону частот видимого світла. Відверто кажучи, в своєму експерименті вчені використали хвилю, близьку до тих, що застосовують у мікрохвильових пічках. По-друге,

циліндр вдалося сховати від хвиль, що поширювалися не в тривимірному просторі, а лише в двовимірній площині.

Та все одно, це була справжня сенсація. Продемонстрована «невидимість» має принципові відмінності, наприклад, від «невидимості» літаків типу «стелс». Останніх складно засікти звичайним радаром тому, що завдяки спеціальній формі та матеріалам радіосигнал не так сильно відбивається від їх корпусу. Однак радіотінь — тобто слабший сигнал від радара за літаком — залишається, даючи змогу визначити ціль за допомогою інших методів.

Натомість рух хвиль навколо мідного циліндра, захищеного за спеціальною оболонкою невидимості, най більше нагадує повільну воду, що спокійно обтікає гладенький камінь, не турбуючи зайвими хвилями весь інший потік.

Невдовзі після проведення першого експерименту інша група вче-

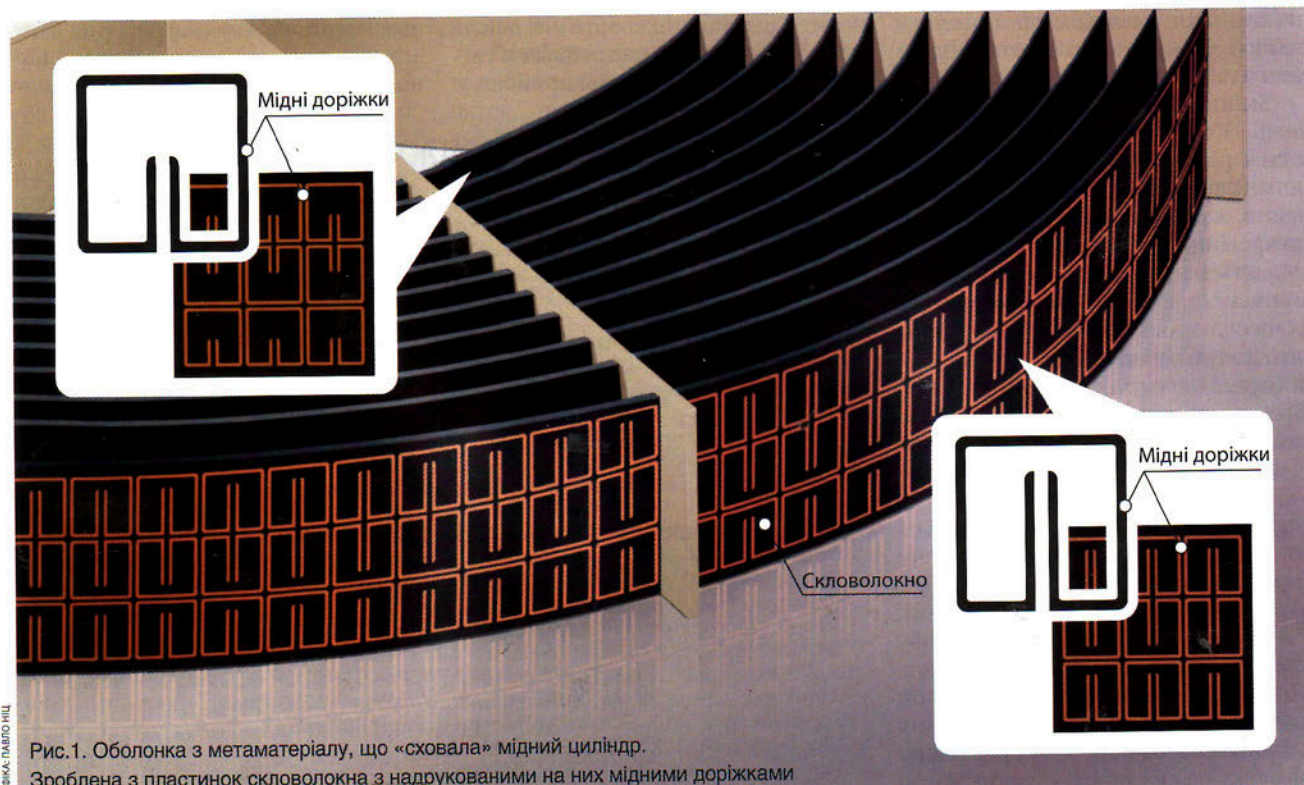

Рис.1. Оболонка з метаматеріалу, що «сховала» мідний циліндр. Зроблена з пластинок скловолокна з надрукованими на них мідними доріжками

Рис. 2. Проходження хвиль на воді крізь оболонку невидимості. Вид згори

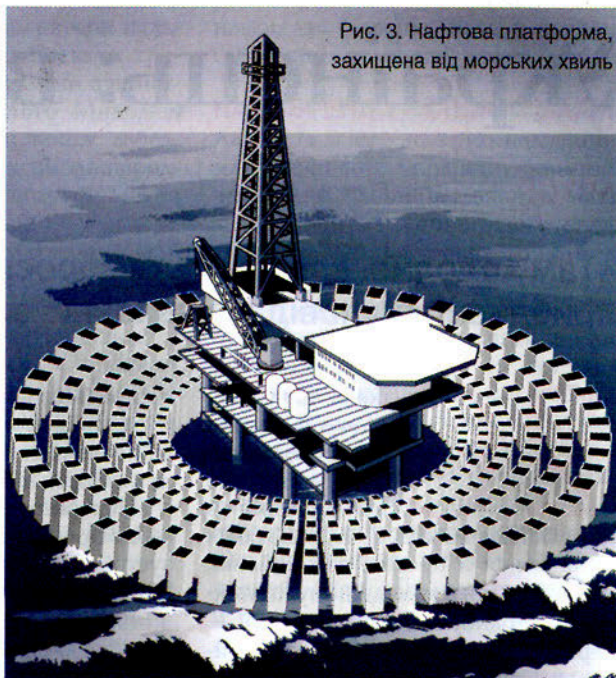
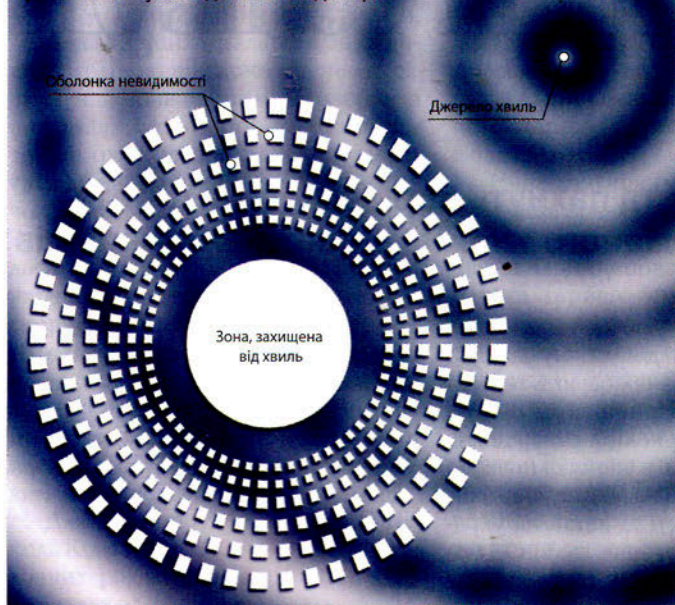

Рис. 3. Нафтова платформа, захищена від морських хвиль

ГРИБНА: ПАВЛО НІЦ

них надрукувала теоретичний доказ того, що «реалістичну» невидимість також можна створити. Питання лише в спеціальних матеріалах, яких у природі ви не знайдете.

З ЧОГО ШИЮТЬ «ШАПКУ-НЕВИДИМКУ»

З математичного погляду всі потрібні розрахунки для оболонки невидимості могли бути зроблені ще понад сто років тому — одразу після появи рівнянь Максвелла, що описують рух електромагнітних хвиль. Це могло статися навіть тоді, коли Герберт Веллс писав свою «Людину-невидимку». «Математика відкрита — відносно нескладна», — стверджує Дейв Шуріг, один із авторів згаданого експерименту. Він працює над проблемою в університеті Північної Кароліни, де створює композитні матеріали, необхідні для практичної реалізації невидимості. Власне, це і є найбільша проблема — подібні метаматеріали є «тканиною» для шапок-невидимок.

Подібна технологія на рівні мікро- і наномасштабів дуже молода. Вперше її вдалося застосувати в 1999 році. Властивості метаматеріалів залежать від створеної в процесі виробництва структури, а не від їх фізико-хімічного складу [див. рис. 1].

Завдяки цьому, в зоні, яку оточено таким матеріалом, з'являється своєрідна «дірка» в електромагнітному полі — в ній і вдається сховати предмет.

Для цього метаматеріал будують таким чином, щоб два його головні показники — електричний опір і магнітна проникність — змінювалися в тілі матеріалу за визначеною наперед формулою.

ЗАХИСТ ВІД ШТОРМОВИХ ХВИЛЬ

Невидимість для електромагнітного випромінення надихнула вчених, які працюють із хвилями зовсім іншого типу: хвильові принципи однакові для всіх видів коливань. На початку

2008 року ще один науковець із університету Дюка, Стів Каммер, заявив: «Ми розробили спосіб створення акустичного матеріалу, який, так би мовити, створює у просторі зону й робить усе, що всередині неї, невидимим для звуку».

У майбутньому, якщо подібні матеріали створять на практиці, підводні човни можна буде сховати від сонарів, а бар'єри у залах консерваторій замаскувати, щоб звуки музики поширювалися без перешкод.

Проте найефектніший результат щодо невидимості нещодавно оприлюднила об'єднана команда фізиків Марсельського й Ліверпульського університетів. Науковці створили аналог шапки-невидимки для поверхневих хвиль у... рідині. Експеримент у невеликій цистерні підтвердив — ця штука працює!

Спеціальна металева модель круглої форми змушує водяні хвилі швидко рухатися по колу й повільно — по радіусах такої шапки-невидимки. Конструкція працює як гігантська воронка. Після виходу з неї хвиля знову рухається так, наче жодної перешкоди й не було [див. рис. 2].

Об'єкти, захищені такою оболонкою невидимості, — нафтовидобувні платформи або навіть невеликі острови — залишатимуться «непомітними» навіть для найстрашніших океанських хвиль [див. рис. 3]. ■

Зручність невидимості

” А якщо невидимка захоче грабувати, хто стане йому на заваді? Він може грабувати, може забити людину, може красти, може пройти крізь поліцейський кордон так само легко, як ми з вами можемо втекти від сліпого. А коли він побачить винце, яке йому буде до смаку... “

Герберт Веллс. «Людина-невидимка»

Українець: версія Голівуда

АВТОР: Наталія Петринська

«Там холодно, всі ходять зі зброєю та пахнуть борщем», – ця цитата приблизно відповідає уявленню західного кінематографу про українців

20 років тому Іван Данко в фільмі «Червона спека» повідомив, що він навчався в київській школі міліції. Через 20 років після появи в прокаті цей бойовик сприймається в комедійному контексті. Але тоді було інакше. В СРСР – перебудова, замість «холодної війни» – відсутнє потепління стосунків між супердержавами. Американці за

посередництва улюбленої десятої музи піднімають ідеологічну завісу й чи не вперше розмежовують героїв і за національним принципом.

Персонаж Арнольда Шварценегера з прізвиськом, в якому одночасно зустрілися алузії на «Стару Ізергіль» Максима Горького та натяк на українство, хоча й запевняє, що він – людина радянська, часто згадує Київ, де він учився правоохоронній справі й набував навичок водіння автобуса.

Затягим злочинцем сценаристи фільму чомусь зробили грузина. Та важливо інше: на кіномапі з'явилися небачені дотепер території, котрі в мистецькому просторі заявили про себе як про самостійні одиниці ранише, ніж у політичному.

УКРАЇНСЬКІ БАНДИТИ – НЕ РОСІЙСЬКІ

На початку 1990-х спроби ідентифікації України в світовому кінемато-

Фільм Ліва Шрайбера «Все освітлено» – мальовнича Україна, люди в «треніках»

графі нагадували перші кроки немовляти. Якщо російський стандарт — «водка», ікра, вушанки, ведмеді, «Калінка-малінка», то за нашою країною шаблони ще не закріпилися, й вона сприймалася як terra incognita. Екзотичну місцину потрібно було розвідати, щоби вдаватися до аналізу ментальності та звичок її населення.

Дуже прислужилися польовим дослідженням із кінематографічного українознавства представники діаспори. Про наших емігрантських поведів під час зворушливої промови після відправки у В'єтнам згадує герой Мела Гібсона («Ми були солдатами»). Характерний нюанс, який досі був не стільки неможливим, як просто зайвим.

Для картини «Мое життя» із Ніколь Кідман і Майклом Кітоном у головних ролях чиказькі українці допомагали відтворювати народні звичаї. Аби грамотно відзняти епізоди з

традиційним весіллям, автори фільму перебрали сім українських храмів у Місті Вітрів, доки не зупинилися на церкві Святого Миколая. Достовірність стрічці також забезпечували місцевий ансамбль народного танцю та хореограф Петро Єфименко.

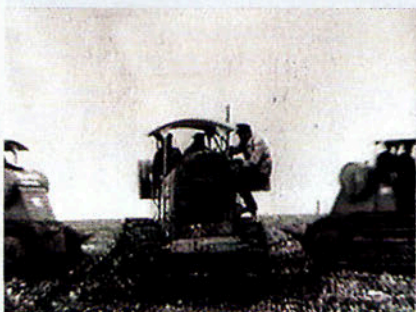
Найвідчутнішим у голлівудській продукції зразка 2000-х став вододіл між російською й українською мафіями. Принципово їх розрізняти — ознака гарного смаку. «Збройний барон» оповідає про торговця зброєю Юрія Орлова (Ніколас Кейдж), чий батьки емігрували до США ще за радянських часів саме з української республіки. У фільмі Девіда Кроненберга «Вада на експорт» підкреслено, що герой Віго Мортенсена — російський емігрант Ніколай — звертається саме до української повії. Хай як це анекдотично виглядає на наш погляд, але, здається, тільки тоді західний глядач переко-

нався, що Україна, наче в рекламі снікерсів, «усе таки існує».

НАШІ БРЕНДИ — СПОРТ І МАГІЯ

Лави схильних до криміналу кінематографічних українців останнім часом органічно поповнили наші заробітчани — найширшого спектру професій. Джузеппе Торнаторе на сюжеті про колишню шльондру, яка зуміла вибратися з сексуального рабства, й піднятися кар'єрними сходами аж до няньки в родині заможних італійців, побудував фільм «Незнайомка». Гастарбайтерам усієї України присвятив стрічку «Олена» чех Ярослав Брабець. А найкумедніший образ гувернантки-заробітчаники трапився в серіалі «Секс і місто». Домогосподарка руді Міранди — набожна й консервативна Магда, котра постійно повчає американську феміністку, як виховувати дитину й слідкувати за порядком у хаті. Ша- ▶

КІНООГЛЯД

ЄЖИ ГОФМАН
«УКРАЇНА» (2007)

За словами режисера, на створення документального проекту з чотирьох частин його надихнула книга експрезидента Леоніда Кучми, точніше, її назва — «Україна — не Росія». Гофман реконструював історію нашої батьківщини від давнини до Помаранчевої революції. Зйомки стрічки відбувалися по всій Україні. Для створення сюжету автор використовував першоджерела і включив до творчої групи поляків та українців. Стрічкою вже зацікавилися прокатники Канади, США, Франції та Німеччини. «Я ніколи не роблю того, що мене не хвилює. У фільмі про Україну — мое серце», — зізнався режисер під час презентації фільму.

ОЛЕГ РЯСКОВ
«СЛУГА ГОСУДАРЄВ» (2007)

У картині йдеться про події Північної війни початку XVIII ст. Двоє французьких дворян позбавлені милості Людовіка XIV через те, що порушують заборону на дуель. Тому одного відправляють «спостерігачем» до Швеції, іншого — до Росії. Якщо більш точно — то до «Західної України», де, на думку творців фільму, розташована Полтава, котру взяв у облогу шведський король Карл XII. Полтавська битва в цьому фільмі відбувається на невеличкій галявині, а гетьман Мазепа тут взагалі відсутній. Про нього згадують лише один раз і в досить передбачуваному контексті: «Мазепа-то к Карлу подался, сучий хвост!».

ДЖУЗЕППЕ ТОРНАТОРЕ
«НЕЗНАЙОМКА» (2006)

Соціальна драма, в якій роль колишньої повії Ірини Ярошенко зіграла пітерська актриса Ксенія Раппопорт. Пройшовши «Крим і Рим», наша екранна співвітчизниця втіає від жорстокого сутенера до провінційного містечка на півночі Італії, де влаштовується доглядати маленьку дівчинку. Українські коліскові, які співає дитині Ірина, вигадала сама акторка, попередньо проконсультувавшись з українцями зі Санкт-Петербурга. Режисер розповів, що за об'єкт дослідження обрав українську жінку, оскільки багато читав у пресі про європейський ринок проституції, а наших звабниць там удосталь.

Екранна Україна

блон її поведінки настільки не подібний до рис нашого національного характеру й так нагадує наш ж уявлення про порядну польську пані, що закрадається підозра – автори серіалу наплутали.

Ще один вкорінений у свідомості іноземців фаховий український бренд – спортсмени. Найбільше прислужився батьківщині на екрані молодший Кличко. В німецькій картині «Красунчик» на прохання свого друга, режисера Тіля Швайгера, Володя «одружився» з популярною німецькою співачкою й акторкою Івон Каттерфельд. Яскравим вкрапленням стала його епізодична роль у найвідомішій стрічці Стівена Содерберга «11 друзів Оушена».

Зацікавлення Україною режисерів фільмів жахів і трилерів обмежене Чорнобильською зоною та фольклорними елементами. В анімаційному творінні Тіма Бартона «Труп нареченої» до царства мертвих можна потрапити лише прочитавши

українське заклиття, а у «Внутрішній імперії» Девіда Лінча аналогічне замовляння – серйозний магічний інструмент. Постановники кількох частин зомбі-горору «Повернення живих мерців» Еллорі Елкаем і продюсер Анатоль Фрадїс нещодавно вирішили зняти черговий сиквел у Чорнобилі, якщо отримають дозвіл від Міністерства екології. Свого ча-

За нашою країною шаблони ще не закріпилися, й вона сприймалася як terra incognita

су це вдалося творцям трилера «Годзілла» – вони зафільмували крупний план зруйнованого ядерного реактора.

ОДЕСИТ СПІЛБЕРГ

Наразі іноземні режисери, актори, продюсери вже не соромляться згадувати свої родинні історії,

пов'язані з Україною. Першість за цим показником поки належить Стівену Спілбергу, чії бабусі та дідуся обох ліній виявилися родом з Одеси. З його легкої руки у «Війні світів» іншопланетна інтервенція розпочинається із землетрусів в Україні, а в «Мюнхені» фігурує колоритний гуцул.

Данину власному походженню Спілберг віддав і в пригодницькому екшні «Індіана Джонс та Королівство кришталевого черепа». Персонаж Кейт Бланшетт – шпигунка, тричі герой соціалістичної праці, уродженка Східної України Ірина Спалько носить зачіску каре, сірий комбінезон з написом СРСР і рапіру. Український дубляж виразив образ фатальної красуні відчутним «геканням».

Екранізація роману Джонатана Сафрана Фоера – єдиний сучасний голлівудський кінопроект, цілком заснований на українській темі. Герой Елайджі Вуда в фільмі «Все освіт-

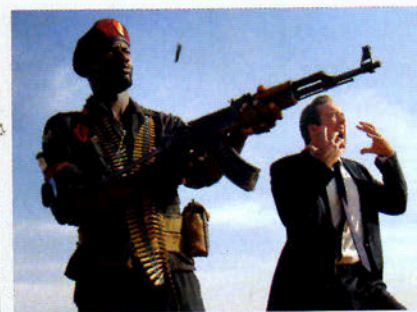
АДАМ БЕРНШТАЙН
«30 ПОТЯСІНЬ» (2006)

Популярний американський серіал. Команду сценаристів розважального телешоу очолює дивакуватий бос (Алек Болдуїн). Аби додати видовищу перцю, він запрошує до співпраці нову зірку – знаного, але напівбожевільного коміка (Трейсі Морган). Зрештою ця компанія перетворює підготовку передач на бедлам. В одній із серій начальник намагається схилити актора прорекламувати зіпсовану партію тайванських печей, переконуючи того, що в США їх продати не реально, а десь в Україні – цілком. На що знаменитість, яка вміє грошики рахувати, відповідає: тільки не в Україні, бо в нього там є нерухомість на березі Дніпра.

ТІМ БАРТОН
«ТРУП НАРЕЧЕНОЇ» (2005)

Після невдалої репетиції шлюбної церемонії герой цієї анімаційної стрічки юнак Віктор потрапляє до підземної країни мерців – царства несподівано веселого й яскравого. Режисер розповів, що за основу взяв сюжет із російської казки, щоправда, не уточнив, із якої саме. Тепер росіяни розв'язують задачу: чи то зі «Світлани» Жуковського, чи то з «Казки про мертву царівну» Пушкіна, водночас згадуючи гоголівського «Вія». На цьому Бартон не зупинився, заінтригувавши глядачів українським замовлянням, яке дозволяє людині безболісно перетворитися на привида й подорожувати між світами мертвих і живих.

ЕНДРЮ НІКОЛ
«ЗБРОЙНИЙ БАРОН» (2005)

Кримінальна драма про торговця зброєю. Батьки братів Орлових, старшого Юрія (Ніколас Кейдж) та молодшого Віталія (Джаред Лето), емігрували до США з України й відкрили на Брайтон-Біч ресторанчик. Проте Юрій не задовольняється кулінарним майбутнім, а хоче швидких і великих грошей, які можуть дати, зокрема, обмундировані із озброєнням. У фільмі є чимало цікавих кадрів: Віталій викладає з кокаїну на столику обриси української мапи; коли на телеекрані показують Горбачова, Юрій цілує колишнього генсека в лисину, прикладаючись губами до телевізора. Англійську мову героїв рясно прикрашено російськими матюками.

ПЕРСОНАЛЬНЕ

Слід у сортирі

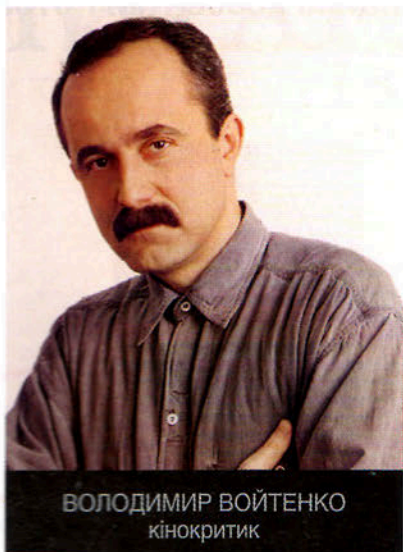
лено» шукає жінку, яка врятувала його діда від смерті під час Другої світової війни. Щоб не пити валідол, нам цю стрічку не варто сприймати серйозно, бо кількість «ляпів» у витворі Ліва Шрайбера просто кричуща. Напіврозвалені хати, бабуся, яка боїться автомобілів, бо ніколи на них не їздила, суцільний антисемітизм, необізнаність щодо вегетаріанства, звалища індустріальних відходів – такою зображена Україна, яку знімали в Чехії. Інший персонаж – одесит Алекс Перчов, роль якого зіграв фронтмен Gogol Bordello Євген Гудзь, чомусь цілий рік ходить у шапці.

«Я був в Україні, там холодно, всі ходять зі зброєю та пахнуть борщем», – говорить один із героїв американського фільму «Лезо слави». Лекало, яким міряють українців у західному кінематографі, поки таке. Але воно підлягає корекції – було б кому цей трафарет заперечити. Принаймні, на екрані. ■

РОЛАНД ЕММЕРІХ
«ГОДЗІЛЛА» (1998)

Американська версія страшилки про японське чудовисько. Годзілла – фантастична тварина, гігантський мутант і водночас символ руйнацій, до яких призводить використання атомної зброї. В японців потвора виникає внаслідок ядерного бомбардування Хіросіми та Нагасакі. Американці ж для вірогідності мусили заслати головного героя фільму (Метью Бродерік), який працює над мутаціями дощових хробаків, до Чорнобиля. В стрічці використано вражаючі спец-ефекти та масштабні декорації, проте одна з найпереконливіших картинок – крупний план реактора, який розвалюється, наче організм безнадійно хворої людини.

ВОЛОДИМИР ВОЙТЕНКО
кінокритик

Одна з найприкметніших професійних завазок вітчизняних кінокритиків, які мандрують міжнародними фестивалями – писати у своїх реляціях про так званий «український слід» у світовому кіно.

Йдеться не про власне наші фільми, яких кіт наплакав, а саме про той слід, що десь від середини 1990-х, після проголошення незалежності, безперервно ниточкою – з епізодичних персонажів, побічних мотивів, а то й провідних тем – тягнеться в стрічках західного виробництва.

Та якщо деінде на екрані втілюється переважно результат «медійних» уявлень про нас, то в російській і польській кінематографіях візія українства природно й глибоко проростає з пам'яті й проектується на бажане майбутнє.

Треба сказати, це водночас цілісний та амбівалентний образ. Цілісність радше стосується ставлення до втраченого Росією/Польщею «українського раю» (такі собі постімперські мазохістичні фантомні болі). І, водночас, амбівалентним є ставлення до українства, яке в певний момент цей рай «приватизувало».

Всяке кіно, відома річ, є продуктом суспільної свідомості, котра лізе з усіх життєвих шпарин.

І тут мені згадується пригода зразка 1993 року, коли на запрошення однієї з польських фондаций перший раз перетнув західний кордон. Нам – двом українцям і двом білорусам – винаймали спільне помешкання в одному зі спальних варшавських районів. У день відльоту один із сябрів, треба ж такому статися, застряг у вбиральні. Після півторагодинних трагікомічних спроб вибратися з цікавого місця білоруси двері виламали.

На місці все обійшлося усними вибаченнями й поясненнями господарці квартири. Яким же було здивування, коли згодом на адресу редакції журналу надійшов лист із фундації, де йшлося про мою непристойну поведінку – про виламані туалетні двері. Наступним запрошеним на курси організатори цю колізію пояснили елементарно просто: «Білоруси такого зробити не могли. Це українці...».

Ось воно, на мій погляд, – міфологічне уявлення поляка про українця – «Він може!». Ну, одна з міфологем. Принаймні, саме звідси й виростає-ліпиться переможний образ Богуна у фільмі Ежи Гофмана «Вогнем і мечем».

Інший спомин – виїзд наступний, ще західніше – 1994 рік, уперше на Берлінський міжнародний кінофестиваль. Стеймо ми, українці, в прес-центрі в черзі по запрошенню на церемонію відкриття. Підходить російська колежанка, з якою не бачилися з часів розпаду Союзу нерушимого, й починає нас атакувати, посилаючись на тодішню українську політичну кризу (перед дочасними президентськими виборами): «Ну що, нарешті зрозуміли? Ви ж собі ради дати не можете, просіться назад!» На м'які заперечення агресія посилилася: «Ага, запросили вас до Берліна, то вам уже й соромно визнати очевидне, а назад ой як хочеться!»

Ось воно, здається, відповідне уявлення росіянина про українця – «Він не може!». Зрештою, чи не тут корені «Брата-2» Алексея Балабанова, де одна зі сцен теж відбувається в туалеті?

Велич буденного

АВТОР: Мар'яна Прут

**Мистецтво здатне перетворити бурю
в склянці на всесвітній потоп**

ОЛЕКСАНДР ГНИЛИЦЬКИЙ
акин звичайних речей

Із серії «Скромність і жир», полотно, олія

Олександрові Гнилицькому на вітчизняному городі сучасного мистецтва тісно — він давно переріс рідне обійстя і, наче розлога яблуня, потягся віттям до сусідського. Сьогодні його ім'я має виразне європейське наповнення, амбіції ж стали ще масштабнішими. І небезпідставно: Гнилицький — напрочуд обдарований митець, обізнаний в усіх глибинах ремесла. В який би бік його не шарпало — у графіку, цифрові технології, кінетичну скульптуру, живопис або в специфічні жанри зі складними назвами — результат завжди цікавий і несподіваний.

Останнім часом художник повернувся до монументального, в його розумінні гіперреалістичного, живопису, дивакуватого й водночас тонкого. Хоча що «тонкого» може бути в склянці з водою, ключі для відкорковування пляшок чи старому манометрі? Або що нового очікує на спостерігача, котрий дивиться на машини крізь забризкане дощем скло? Виявляється, щоб це збагнути, потрібно буквально «стати» на точку зору художника. Гіпертрофовані й велетенські речі під пензлем майстра переростають буденний сенс і раптом стають символами, знаками, тотемами, набуваючи якихось сакральних смислів.

А дощові краплі на склі перетворюються на лінзи, котрі збільшують зображення й підштовхують до думки: «Виявляється, світ за склом красивий!» Саме про красу і торочить Гнилицький: «Живопис має бути просто красивим — мов білявка. Хоча він, мов та ж білявка, весь час переймається проблемою, як бути не лише красивим, але й розумним». ■

Новий унікальний
український проект

МЕРЕЖА КНИГАРЕНЬ

К Н И Г А Р Н Я

Купуйте в інтернет-магазині за адресою:
www.book-ye.com

Нова сучасна книгарня в історичному центрі Києва,
поруч зі станцією метро «Золоті ворота», вул. Лисенка, 3
тел: (044) 235-88-54
office@book-ye.com

CD

Поле бою

Батько українського «Гаррі Поттера» Віктор Морозов за фахом філолог, та за основним заняттям — співак і музикант. Керівник театру пісні «Не журись», на початку 1990-х він створив групу «Четвертий кут», яка вправлялася в дивовижній суміші нью-ейджу та романсу. Другий альбом команди «Треба встати й йти» (2000) повністю складався з пісень барда, філософа та публіциста Костя Москальця. Прикінцева пісня на диску називалася «Остання зима», й Морозова не на жарт бентежив, як він вважав, цей символічний збіг. Тому музикант дуже зрадів, коли за кілька років Москалець показав йому нову збірку композицій.

Сьогодні «Армія світла» — не просто свіжий альбом, а частина проекту, до якого включено презентації та концерти-перформанси. Автор пісень повідомив, що наскрізна ідея дійства — мобілізація світлих сил напередодні битви з війсьтом п'їтми — виникла раптово. Аранжуванням займалися Морозов і Олег Ярема з «Четвертого кута» та Юрій Дуда з «Плачу Єремії». Залучили також баяр-бенд «Галичина», музикантів із оркестру «Віртуози Львова», клавішника та композитора Івана Небесного. Матеріал записували «Студії Лева», а майстеринг здійснювали в Торонто — у справжнього знавця цієї справи Джорджа Грейвса. Слухаючи поспіль треки — «Армія світла», «Маки», «Матриця», «Останній воїн», уявляєш собі низку випробувань, які трапляються на шляху міфічних воїнів. Уособлювати їх на сцені під час концертів наживо Морозов запрошує своїх друзів, зокрема, Росаву, Катю Гапочку, Тараса Чубая.

Олександр Євтушенко

Віктор Морозов. «Армія світла». — UKRmusic, 2008.

КІНО

Герой нашого часу

Парадокс — в останній частині бондіани «Квант милосердя» агент британської розвідки найнемілосердніший. Йому доводиться боротися на два фронти — й проти чужих, і проти своїх. Рідні спецслужби звинувачують Джеймса в неконтрольованості, оскільки володар ліцензії на вбивство знищує свідків, навіть не допитавши їх. У такий спосіб Бонд мстить за кохану Веспер (Єва

Грін), яка зрадила його ще в попередній серії. Особиста вендетта виводить Бонда на потужну злочинну організацію, члени якої пробралися навіть у оточення його начальниці М (Джуді Денч). Компанію 007 складає ще одна ображена, котра прагне сатисфакції — болівійка Камілла (Ольга Куриленко).

Наша Оля на екрані виглядає органічно — вона відважна, серйозна,

ВИСТАВКА

Жінки-знаки

Кийвська художниця Влада Ралко своїм творчій манері не зраджує — в наявності обов'язкові рожевий або червоний кольори, препаровані образи та незмінний головний герой — жінка, в якій за умов особистого знайомства легко помітити риси самої авторки. Наразі мисткиня представляє новий проект «Знаки», частина якого експонувалася в Берліні. В «Я Галереї» серія зібрана повністю — до десятка великих робіт, що повернулися із закордонної подорожі, додано півсотні малоформатних.

Традиційні знаки давно вихолощені, вважає Ралко, тому вони мають сумнівне відношення до реальності, але продовжують оточувати нас повсюди, хоча вже не дають жодних пояснень. Тож і ставитися до них варто простіше чи принаймні не так серйозно. А краще вибудувати іншу систему. Як це зробити, художниця демонструє

на власному прикладі, пропонує добірку знаків, поміж яких місце знайшлося знайомим предметам і рухам-жестам, котрими ми користуємося в повсякденні. Ця планета буденності звично обертається навколо жінки. Феміни окреслені на картинах іноді лише як натяк, а часом втілені в повноцінних персонажах. Щоправда, обличчя в них стерті, проте характер однаково відчувається.

на власному прикладі, пропонує добірку знаків, поміж яких місце знайшлося знайомим предметам і рухам-жестам, котрими ми користуємося в повсякденні. Ця планета буденності звично обертається навколо жінки. Феміни окреслені на картинах іноді лише як натяк, а часом втілені в повноцінних персонажах. Щоправда, обличчя в них стерті, проте характер однаково відчувається.

До 24 листопада

Арт-центр «Я Галерея»
(Київ, вул. Волоська, 55/57)

Ася Трошина

КНИГА

Тече річечка

трохи скута. Ці характеристики відповідають непересічному образу першої дівчини Бонда, яка не потрапила до нього в ліжко. Хоча в «Кванті милосердя» красунчик Джеймс, авжеж ж, не лишився цютливим. Він мимохідь зваблює агента Філдз (Джемма Атертон). Розводити антимонії ніколи — її буквально в наступному кадрі топлять у нафті. Режисер Марк Форстер провів повний ребрендинг головного персонажа. Відсутність повноцінної коханої в фільмі — лише квіточка. Бонд остаточно позбавився гламурного лоску, сухого «Мартіні» з льодом, усіляких гаджетів і фрази «My name is Bond». Агент 007 зразка 2008 року на понти не розмінюється, бо він постійно в русі: чого тільки варті сцени бійок на воді, в повітрі, на риштуваннях церкви й у віденській Опері. Бонд у втіленні Деніела Крейга — це не просто ідеальний манекен, а маріонетка, в яку нарешті вдихнули душу.

У кінотеатрах України

з 6 листопада

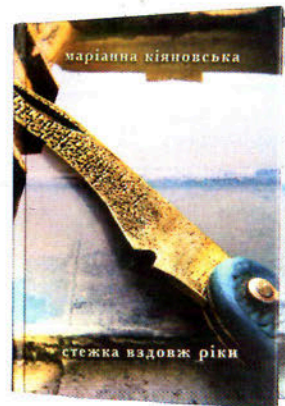
Наталія Петринська

Так, як пише прозу поетка Маріанна Кіяновська, вміють лише деякі українські жінки та сербські чоловіки. Мікрокосм ланцюжка «народження — кохання — смерть» вони здатні розширити до космічних масштабів виключно мовними засобами. Шість новел збірки «Стежка вздовж ріки» посуваються одна за одною в річищі потоку свідомості. Майже безсюжетні тексти, наче химерні дайджести життя персонажів. Ці малопримітні герої — хвора й закохана, художниця-лялька, талановитий режисер, старий перевізник, споглядач мурашок — звіддала подібні до наших сучасників і співвітчизників. Та із наближенням їхні конкретні постаті розпливаються, а читачеві дістається інтелектуальний кросворд: за кожною фігурою маячать примари міфологічних і літературних попередників — Харона, Каїна-Авеля, Офелії, Гедди Габлер, тільки встигай дешифрувати.

Інший спосіб сприйняття книги — віддатися течії слова. А що ця течія

ретельно продумана та спланована авторкою — жодних сумнівів. Новели організовані навколо концепції води й зволожені ідеєю страху. Рідина життя скрапує з поламаного крана, проливається дощем, обертається широкою стрічкою, сльозами, мокрою плямою на стежці, колами на водоймі. Її мінливість і здатність просотуватися крізь найменші шпарини співвідносна з боязкістю, якою вражені всі без винятку герої Кіяновської. Та й то по-своєму: страх любити, залишити, повернутися, просто бути. Ньюансів безліч, і якщо не навчитися їх розрізняти, в цих побоюваннях можна плескатися, мов у акваріумі — доки він не розіб'ється.

Вікторія Поліненко

Маріанна Кіяновська.
Стежка вздовж ріки. —
К.: «Факт», 2008.

ТЕАТР

Принади пороку

Андрій Приходько вважається режисером філософського театру. Йому вдається перетворювати глибокодумні тексти, за які він береться зазвичай, на видовищні, масштабні й дотепні вистави. «Легенда про Фауста» не виняток: цей спектакль нагадує карнавал на тему, як не треба продавати душу дияволу. За основу взято не хрестоматійну драму Гете «Фауст», а кілька творів мало відомих авторів, зокрема — Кристофера Марло. Отже, фантазії постановника було де розгулятися, особливо зважаючи на густий туман, якого доволі в прямому й переносному сенсах. В димовій завісі, під гуркіт барабанів і литавр, усе змішалось на сцені: люди та справжні коні, чорти й китайські дракони, середньовічні комедіанти та бурятські шамани, Олександр Македонський і його коханка (хоча він, здається, був нетрадиційної орієнтації), ян-

голи та Ступки. Батько й син тут не тільки виконують ролі Мефістофеля та Фауста відповідно, але ще й у фіналі «зливаються» в одного персонажа — старого Фауста, який перед смертю публічно кається в своїх гріхах. Навіщо Богдан Сильвестрович робить це, наче персонально сповідується «під завісу», залишається питанням. Бо, поперше, він лукавить, створюючи ефект імпровізованості, а по-друге, — за логікою вистави не зрозуміло, чому б не обрати шлях героя, якщо ця путь така весела? Може, таке враження складеться тому, що Бенюк, який грає слугу Фауста, своїми комічними репризами перетягає ковдру на себе? Загальновідомо, що гріх зобразити легше, ніж добротність. Так сталося і в «Ле-

генді...». А в чому ж привабливість добра? — це так і лишається поза дужками дійства.

Національний драматичний театр
ім. Івана Франка (Київ, пл. Франка, 3)

Наталія Шевченко

ВИСТАВКА

КЛАСИКА

ТЕАТР

ДЖАЗ

СВОЄ-РІДНЕ

ЖИВОПИС Народний художник України, лауреат національної премії та фігурант британської топ-сотні сучасних геніїв, Іван Марчук, попри поважний вік, працює з упорністю юнака й не ховається від народу. Наразі в залах Музею російського мистецтва відкрито його персональну виставку «Дорога додому». Експозицію складено винятково з пейзажів — улюбленого жанру майстра. Все на картинах Марчука — хатинки, дерева, поля, сніг, міське сійво — наче виплетено з ниток: це фірмовий авторський стиль, який художник винайшов і назвав «пльонтаризмом». До кожної деталі на полотні митець ставиться з такою любов'ю й настільки скрупульозно прописує, що на перший погляд здається, ніби дивився не на малярські витвори, а на старі відреставровані фотокартки. Й ще тут напрочуд сильно відчувається, що природа, яку оспівує Марчук, своя, рідна, українська.

До 24 листопада

Музей російського мистецтва (Київ, вул. Терещенківська, 9)

ТІЛЬКИ ЛЕВИ

«Парад левів» — виставка робіт у техніці об'ємного вітража Наталії Гайдаш — експонується в місті, у якому вміють вправлятися з декоративним склом. 12 композицій, крізь які просвічують різнобарвні мордочки, символізують місяці календарного року. Відповідно добиралися й кольори: весна — зелені тони, осінь — помаранчево-бузкові.

До 23 листопада

Галерея «Зелена канапа» (Львів, вул. Вірменська, 7/1)

ТРУБНИЙ ГЛАС

КОНЦЕРТ Національний академічний духовий оркестр свій статус отримав завдяки проектові, реалізованому в червні диригентом Петром Товстухою та композитором Олександром Щетинським. Один із творів нинішнього концерту — «Симфонія для духових» Ігоря Стравінського — відтоді залишився в репертуарі колективу. Щоправда, наразі диригуватиме Олексій Баженов. Із духовими інструментами в маєстро давні й тісні зв'язки: свого кар'єру він 25 років тому розпочав у оркестрі штабу Київського військового округу. Яскравими віхами його біографії можна вважати роботу в Київському муніципальному духовому оркестрі, викладання в музичній академії, а також посаду музичного директора «Радіобенду Олександра Фокіна». Окрім вищезгаданих «Симфоній», у концерті прозвучать Меса Стравінського та Меса №2 Антона Брукнера для змішаного хору й подвійного квінтету духових.

15 листопада

Національна філармонія України (Київ, Володимирський узвіз, 2)

РОКОВИНИ

Річниця Голодомору 1932–1933 років своє мистецтво в Україні, здається, ще не присвятив тільки лінивий музикант. Львівський симфонічний оркестр своє слово про трагедію скаже в числі останніх, але від того воно обіцяє бути не менш гучним. Прозвучать «Трагічна увертюра» Брамса, «Смерть і просвітлення» Вагнера та П'ята симфонія Бетховена.

16 листопада

Обласна філармонія (Львів, вул. Чайковського, 7)

ПО СХОДАХ

ІМПРЕЗА «Драбина» — фестиваль аматорських театрів, який за рівнем представництва дасть фору деяким професійним імпрезам. Цього року він жорстко структурований: зранку — майстер-класи включно з тренінгами з мистецтва було та пластичної театральної виразності; ввечері — вистави білоруських, польських, російських і українських колективів. На окрему увагу заслуговують хореографічний проект «Стрічка Мебіуса» московського театру TabulaDanza, експериментальна вистава рівненського мім-дуєту Next Step «Глина. 30 хвилин мистецтва» та «Товар. Гроші. Товар» Вільного театру з Бреста. Літературну складову забезпечуватимуть молоді драматурги, які збиратимуться на театралізовані читання на «Пожежній драбині».

20–23 листопада

Центр культури та дозвілля ЛНУ ім. Івана Франка (Львів, вул. Університетська, 1) Перший український театр для дітей та юнацтва (Львів, вул. Гнатюка, 11)

АНТРЕПРИЗА

«Приворотне зілля» — атракціон і балаган, на який комедію Нікколо Макіавеллі «Мандрагора» перекроїли режисер Константин Богомолов і група московських акторів. Історія стара як світ: підтопаний багач одружений з юнкою, котру кохає молодий дворянин. На допомогу страднику приходить веселун, девіз якого — «Мета виправдоує засоби».

16 листопада

МЦКІМ «Жовтневий» (Київ, вул. Інститутська, 1)

ШОПЕН НАВІК

ПРОЕКТ На перший погляд, ця програма — майже ідеальний привід для рекомендації шанувальникам класичної музики. Академічні стіни Національної філармонії, музика Шопена та польський піаніст на додачу. Проте варто лише одного разу побачити те, що витворює на сцені Лешек Можджер (можна бути впевненим: лівовою часткою зали будуть ті, хто без витівок піаніста не уявляє свого життя), щоб переконатися — музичний вечір буде спекотним і далеким від академізму. В житті цього всесвітньо відомого джазового виконавця тема Шопена проходить червоною стрічкою. 1994-го музикант дебютував альбомом Chopin — Impresje («Шопен — Враження»). За п'ять років вражень побільшало, й 1999-го у Франції вийшов його диск Impressions on Chopin. Нинішній концерт якщо й буде чимось відрізнитися від попередніх, то хіба більшими натхненням і фантазією.

16 листопада

Національна філармонія України (Київ, Володимирський узвіз, 2)

ДЖАЗ І ШАЛ

Останнього разу стіни столичного Жовтневого палацу здригалися від реву фанатів саксофоніста Ігоря Бутмана та його квартету півтора року тому. Рецидив гарантовано: шалена четвірка у складі Віталія Соломонова (контрабас), Антона Бароніна (фортепіано), Едуарда Зізак (ударні) та пана Бутмана переграє репертуарні хіти та представить сюрпризи.

20 листопада

МЦКІМ «Жовтневий» (Київ, вул. Інститутська, 1)

КІНО

ІНДІ

ТАНЕЦЬ

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

DARK MARSH

Спроба поєднати індастріал та метал-рок у концерті за участі Mind Shredder, Diversant 13, My personal murderer та Xes dreams.

14 листопада. Клуб «XXI век» (Одеса, вул. Рішельєвська, 9а)

PRIX ARS ELECTRONICA ANIMATION FESTIVAL

Дві ночі найкращої світової комп'ютерної анімації, музичних кліпів та візуальних спецефектів.

15, 22 листопада. Кінотеатр «Жовтень» (Київ, вул. Костянтинівська, 26)

«І ДУША, І РОЗУМ, І ТІЛО»

Спільний проект Мирослава Машлякко (скульптура) й Олени Туряньської (паперові витинанки), в якому підкреслено швидкоплинність краси, — фінальний акорд Центру сучасного мистецтва перед закриттям. Пам'ятаємо, сумуємо.

15 листопада – 12 грудня.

Центр сучасного мистецтва (Київ, вул. Сковороди, 2)

GLENN MILLER ORCHESTRA

Під керівництвом Вілла Салдена знову в Києві з невмирущими хітами Moonlight Serenade, Kalamazoo й American Patrol.

18 листопада. Національний палац «Україна» (Київ, вул. В. Васильківська, 103)

«УРОЧИСТА МЕСА»

Опус для солістів, органа, хору та фортепіано Джоакіно Россіні у виконанні Ансамблю класичної музики ім. Б. Лятошинського.

19 листопада. Будинок органної та камерної музики (Київ, вул. В. Васильківська, 77)

«ГРА»

Концептуальна пропозиція від художника-хулігана Іллі Чічкана, як країні грамотно хворіти на Євро-2012.

3 19 листопада. Галерея N'u Art (Київ, вул. Грушевського, 28/2)

LET'S GET ROCK

Міні-фестиваль для шанувальників важкого, металічного та панк-важкого року й окремих прихильників мелодійної альтернативи.

20 листопада. ЦТДЮГ «Погулянка» (Львів, вул. Вахнянина, 29)

ВИПУСКНИКИ

КОМЕДІЯ Перший «Класний мюзикл» знято 2006-го режисером і хореографом Кенні Ортегою, найвідоміші роботи якого — стрічка «Брудні танці» та постановка сценічного шоу для світового турне Майкла Джексона початку 1990-х. Фільм про підлітків глядачам сподобався, а саундтрек до нього став найкасовішим альбомом року. Як наслідок — продовження кінематографічних пісень і танців, цього річ — під назвою «Класний мюзикл 3: випускний». Автори фільму не помилилися з добром матеріалу, й у перший тиждень прокату картина отримала рекордні збори за всю історію жанру. В третій частині герої подорослішали й готуються до вступу в коледж, що не заважає їм брати участі в любительській виставі. Як свідчать відгуки американських школярів, їхнє життя в фільмі зображено нереалістично, та цього годі вимагати від мюзиклу, де чи не головне — танцювальні номери. А в цьому аспекті Кенні Ортега не розчарує. У кінотеатрах України з **13 листопада**

ЕТНО-ХОРОР

Гарячі пристрасті й любовний трикутник на тлі холодних і прекрасних пейзажів арктичної тундри в фільмі британського режисера Асіфа Кападі «За краєм неба». Шокові етнографічні подробиці з життя народів Півночі в дусі «Пилки 5» додають емоційної насиченості й без того драматичному сюжету про дугель матері та доньки за кохання до одного чоловіка.

13 листопада
Кінотеатр «Київ»
(Київ, вул. В. Васильківська, 19)

СЛОВА ТА ЗВУКИ

ПРЕЗЕНТАЦІЯ Письменник Сергій Жадан та гурт «Собаки в космосі» минулого року спромоглися на спільний проект. «Спортивний клуб армії» — це поєднання емоційного читання поетичних текстів у виконанні автора «Марадони» та музики стилів ска, реггі та панк від харківської команди. Органічне співіснування музикантів і літератора на одній сцені зафіксовано у відеороликах із концертних виступів у містах України та Польщі. До візуальної частини згодом було додано сім треків — цей диск нині й представитимуть винуватці свята віршованого слова та індивідуального звуку. Столиця — перша в списку міст, де відбудеться промоція на підтримку альбому. На черзі — Кременчук, Дніпропетровськ, Луцьк, Житомир, Чернівці, Одеса, Донецьк. Гаслові — «Молодим людям у спортивних костюмах — знижки та соціальна допомога» — довіряти можна, та не варто.

20 листопада
Арт-клуб «Чеширський кіт»
(Київ, вул. Скляренка, 9)

ЕКСКЛЮЗИВ

Концерт «Пікардійської терції» — подія, котра трапляється нечасто, а тому є особливо радісною для прихильників акапельного секстету. Тим більше, коли заплановано ексклюзивну програму, виводовж якої співаки виконуватимуть раритетні композиції та пісні, написані так давно, що про них мало не забули самі автори.

17 листопада
Обласний музично-драматичний театр ім. Івана Кочерги
(Житомир, пл. Соборна, 6)

СОЛО ДУЕТУ

ПРОЕКТ Хіп-хоп часто сприймається лише як музичний напрям, і це — звужене розуміння культурного руху, започаткованого в середовищі афро- та латиноамериканців Нью-Йорка ще в 1970-х. З трьох його складових — репу, графіті та брейкдансу — німець Нільс «Шторм» Робіцький і француз Карл «Кан-Вунг» Лібанос обрали останній елемент для спілкування з глядачами. Театральний проект «Хіп-хоп і відео» — своєрідний мистецький протест тандему танцюристів проти залежності сучасної людини від штучних потреб, нав'язуваних у глобалізованому світі суспільством споживання. В його межах дует покаже вистави «Соло для двох» і «Чоловіки за роботою», зроблені в стилі роботехнічного й акробатичного балету. Тлом для шоу слугуватиме урбаністичне відео. Ці спектаклі доводять: хіп-хоп вимагає надзвичайної вправності, й коли така присутня, цілком здатен надихати на роздуми.

17 листопада
Молодий театр
(Київ, вул. Прорізна, 17)

ПОТАНЦЮЄМО?

Вперше в Україні відбудеться міжнародний фестиваль брейкдансу BreathTaking. Команди-призери інших міжнародних імпрес поміряться силами в номінації Top Crew, до змагань у номінації Juniors запрошуються всі охочі. Особлива подія — вистави «Соло для двох» і «Чоловіки за роботою» Робіцького та Лібаноса (*докалініше — гив. «Соло дуєту»*).

15–16 листопада
Клуб «Тайм-Аут» (Дніпропетровськ, вул. Панікахі, 61)

КОЛИ НЕ СОРОМНО До моменту, з якого автор цих рядків почав працювати в журналі **Тиждень**, на питання про професію було відповідати якось соромно. На жаль, журналісти в нашій країні — це люди, яких апіорі вважають продавцями, вибачте за вираз, «журношлюхами». Більше того — їх роботу не вважають чимось суспільно корисним — так, одне теліпання язиком, та ще й проплачене, ким треба. Робота ж в цьому виданні зробила можливим справжнє диво — тепер абсолютно не соромно казати, ким і де ти працюєш. А як приємно чути у відповідь: «А, Тиждень, чув, непоганий журнал, продовжуйте в тому ж дусі». Я — журналіст Українського **Тижня**, і це звучить гордо, чорт забирай! ▬

▲
**БОГДАН
БУТКЕВИЧ**

**ВАСИЛЬ
ВАСЮТИН**

▼
СХІД — ТОНКА РІЧ «Невже ви у повсякденному житті постійно розмовляєте українською?», — дивувалася співробітниця у Маріуполі, куди шість років тому мене запросили працювати. Проте за кілька місяців колеги, які разом зі мною, львів'янином, працювали у російськомовній газеті, співали повстанських пісень. Той проект за рік згорнули. Та з приятелями зв'язок підтримуємо постійно. «Я тут **Тиждень** у кіоску знайшов», — захоплено поділився новиною один з них, коли відпочивав під Ялтою. Повернувшись додому, зателефонував знову — вдалося таки знайти дефіцитне видання у Маріуполі. Отож, думка, що «ньюзмега-зін» не можна видавати українською, абсурдна. Матеріали, якщо вони чіпляють за живе, однаково читають будь-якою мовою і у Львові, і в Криму, і в Донецьку. ▬

ЗАФІКСОВАНА РЕАЛЬНІСТЬ Працюючи в **Тижні**, постійно згадую Григорія Саввича і його концепцію сродної праці. Коли робота подобається, — жити значно веселіше і присмніше. Тоді не звертаєш уваги на перманентні автомобільні корки у Голосіївському районі Києва, не зважаєш, коли закінчується робочий тиждень (даруйте за тавтологію). Редакційне життя триває — в голові накопичуються думки, вдома накопичуються журнали. За рік їх зібралось чимало, однак кожний з них для мене особливий. І це не пафосне твердження. Відкриваю якийсь із номерів **Тижня** і згадую, як він створювався, як я тоді жила. Це нагадує перегляд фотографій чи старих листівок — своєрідна фіксація минулого. ▬

▲
**НАТАЛІЯ
ПЕТРИНСЬКА**

**ОЛЕНА
ЧЕКАН**

▼
НОВІ УКРАЇНЦІ

Інколи зранку мчу до школи. На перший урок. По дорозі прикидаю, як втиснутися у 45 хвилин. Мацаю сумку, — чи не забула чогось з ревізиту. Школа, як і в моєму дитинстві, репетує, горланить, бігає, штовхається. Але дзвоник — і мертва тиша. Тільки цокання підборів завуча чи директорки. П'ятий клас — моновістава про Лесю Українку. На перерві не відпускають. Безліч питань: про Міріам з «Одержимої», про книгу Забужко, й навіть «Чому Мержинський не покохав Лесю?». Та раптом усвідомлюю, що майже всі ці розумники й розумнички з такою невимушеною, природною українською мовою мають розкоші оченята і чорне, аж сине волоссячко. А потім для автографів вони ще й принесли стосик **Тижня**!!! Збирають з першого числа, купували в складчину. ▬

СРОДНА ПРАЦЯ Недавно один мій друг звільнився з **Тижня**. Просто втомився. За півроку інтенсивної і деколи виснажливої роботи я теж дуже втомилася, адже це моя перша робота, а починати завжди важко. Збираючись у довгоочікувану відпустку, я списалася з колишнім колегою і поділилася планами на два тижні «свободи»: «Поїду до Польщі, а звіди пароплавом до Швеції. І, до речі, треба буде написати про це статтю на рубрику «Подорож». Друг був категорично проти, казав, щоб я не думала у відпустці про роботу. Але мені це просто подобається: писати, редагувати текст, навіть вишукувати помилки. Так я зрозуміла, що я люблю те, чим займаюся. ▬

▲
**ІННА
ЗАВГОРОДНЯ**

**ПАВЛО
СОЛОДЬКО**

▼
СПІЛЬНОТА ТИЖНЯ Посперечалися в редакції щодо фрази «творити спільноту». Хтось казав, що «журнал творить спільноту читачів», а хтось заперечував «спільнота читачів творить журнал». Та як можуть наші читачі, які є зовсім різними за ідеологічними та іншими вподобаннями, творити **Тиждень**? І тут я задумався: адже в нас у редакції теж представлені абсолютно різні українці: від анархістів і правих до лібералів і «радянських людей». І, сперечаючись на планірках, ми продукуємо якусь «золоту середину» — такий собі зріз настроїв усього суспільства. Тобто виходить така собі діалектика: і **Тиждень** виховує спільноту, і навпаки. Можна глянути і ширше — і редакція, і читачі (навіть ті, які нас захоплено критикують, а потім захоплено купують свіжий номер) є одним цілим. ▬

Серія АБ ліцензія: №3446/02, від 16.06.2006 Міністерство Жовани, у справах сім'ї, молоді та спорту

не тільки боулінг..!

«Дует з блакитних мідій і кальмарів, білий рибний суп, фуа-гра, мармурова груша... та багато іншого...»

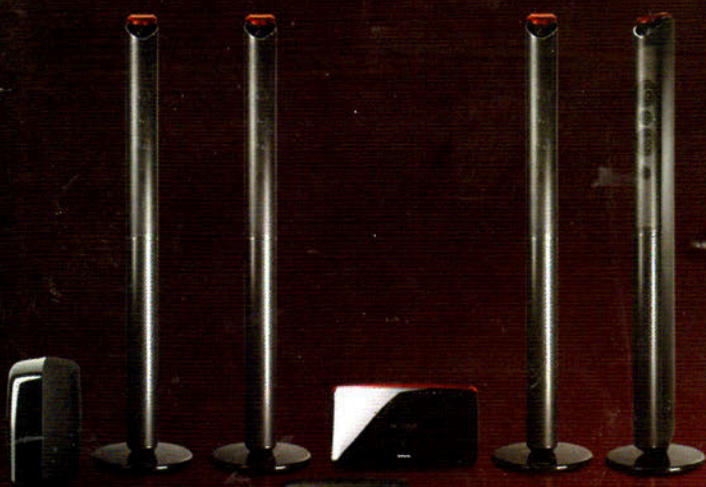

SAMSUNG

Crystal sound. Crystal Design*

Неймовірно реалістичне зображення. Дивовижно чіткий і об'ємний звук. Нові домашні кінотеатри Samsung демонструють як довершеність сучасних технологій, так і оригінальність та неповторність дизайну. Вишуканість стилю у поєднанні з особливою функціональністю дозволили створити домашні кінотеатри для справжніх естетів і любителів кіномистецтва.

- Bluetooth®
- Автоматичне калібрування акустики
- DVD-Audio та покращення до HD-аудіо
- Wireless Ready. Підтримка бездротового адаптера
- 800 Вт (RMS) вихідна потужність
- HDMI з Full HD відео та Anynet+
- USB-хост з відтворенням відео
- Караоке

*Кристалевий звук. Кристалевий дизайн.

Дізнайтеся більше на сайті www.samsung.com

Інфолінія Samsung: 8-800-502-0000 (дзвінки в Україні зі стаціонарних телефонів безкоштовні).

HT-TKX715